Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

STRUCTURED LEARNING
FOR AWARENESS IN MEDIA

2021 YALAN HABERLERİ FETHETME KILAVUZU

BİR SLAM GİRİŞİMİ

BRAVO
Sarajevo

Sorumluluk Reddi

Avrupa Komisyonu'nun bu yayının üretimine verdiği destek, yalnızca yazarların görüşlerini yansıtan içeriklerin onaylandığı anlamına gelmez ve burada yer alan bilgilerin herhangi bir şekilde kullanılmasından komisyon sorumlu tutulamaz.

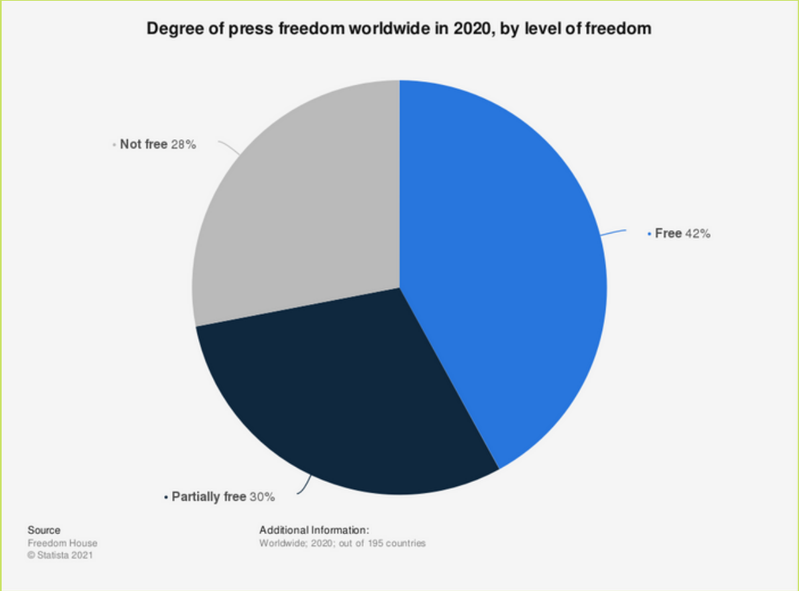

"2020'de dünya ülkelerinin yüzde 42'si basın özgürlüğünden yararlandı. Ancak bu, dünya nüfusunun sadece yüzde 20'sine tekabül ediyor.
Ülkelerin yüzde 30'unda kısmi basın özgürlüğü vardı ancak yüzde 28'inde hiç basın özgürlüğü yoktu."

Kaynak: Statista, 2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

İçindekiler

SLAM Nedir? 5
Takımla tanış! 6
Yalan Haber Tespit Kılavuzu 7-9
Yanlış Bilgi Türleri 10-12
Doğruluk Kontrolü için Çevrimiçi Kaynaklar 13-15
Yalan Haber Nasıl Çözülür? 16-17
2021'de Yalan Haberlerle İlgili Başlıca Konular 18
Göçmen Kadınların Konumu 19-23
Göçmen İmajı Bosna-Hersek Medyasında 24-25
Karadağ İçgörüsü “düzenlenmiş yalan haber Donald Trump - Yalan haber, gerçek var mı? 26-28
Basın Özgürlüğü Endeksi - Verilerin İncelenmesi 29-31
Kriz 32-35
Haberler* 36-42
Dünya Basın Özgürlüğü Günü* 43-45
George Orwell - bir kahin ya da sadece sıradan
Canlı bir hayal gücüne sahip Hoş Geldiniz Mesajı 4 yazarı / George Orwell'in 1984 zamansız bir senaryo olarak 46-52
Yalan haberler - tanımları ve karakterizasyonu 53-58
2021 için Medya Özgürlüğü Endeksi! 59-63
Hikaye Anlatma ve Doğrulama 64-70
Yalan Ama Sakıncalı Değil: İtalya'daki Haberler 71-73
Sırbistan'da yalan haber salgını 74-76
Karadağlı İçgörü ve düzenlenmiş dezenformasyon kampanyası” 76-82
Birçok Yüzle Gerçek - Göçmen sırasında Bosna ve Romanların medya gözündeki
Yalan Haber Herzegovina 82-85
Bulgaristan'da yalan haberlerle mücadele* 86-88
"İnanmadığınız haberler" - İzleyicilerin yalan bakış açısı Sonraki Adımlar* 89
Teşekkürler!* 90
Jenerik* 91

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Hoşgeldiniz!

Yalan Haber Tespiti için "SLAM El Kitabı", bu projenin uygulanmasına dahil olan herkesin 2 yıllık bir çabasıyla geliştirilen çeşitli araçlardan biridir. Bu kılavuzun içeriği, yalan haberlerin tanımından, önemli örneklerinden ve nihayetinde etkilerini azaltmak için tasarlanmış çeşitli stratejilere kadar uzanmaktadır. Bin kilometrelik bir yolculuk, ilk adımla başlar ve bu kılavuz, haber manipülasyonunun olmadığı bir dünyaya doğru yolculuğumuzun ilk adımını temsil etmektedir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

SLAM Nedir?

Medyada Farkındalık için Yapılandırılmış Öğrenme

Medyada Farkındalık için Yapılandırılmış Öğrenme” (SLAM), göçmenlere ve mültecilere yönelik daha kapsayıcı toplumlar için bir meydan okuma ve ön koşul olarak Kitle İletişim Araçlarının rolü konusunda gençlerin farkındalığını ve eleştirel düşüncesini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

STRUCTURED LEARNING FOR AWARENESS IN MEDIA

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

TAKIMLA TANIŞ!

Proje, hem AB hem de AB dışı ülkelerden 7 ortak kuruluşu içermektedir. Bunlar; Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, İtalya, Karadağ, Sırbistan ve Türkiye'dir.

BRAVO Sarajevo

Mine Vaganti NGO

BULGARIAN SPORTS DEVELOPMENT ASSOCIATION

YOUTH FOR SOCIAL CHANGES

KOM 18

mladi!nfo MONTENEGRO
www.mladiinfo.me

EPEKA

#SLAM

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Yalan Haber Tespit Kılavuzu

Biliyor musun?

Bir MIT araştırması, yanlış hikayelerin doğru olanlara kıyasla Twitter'da retweet edilme olasılığının %70 daha fazla olduğunu buldu.

İnsanların %44'ü en az bir kez yalan haberlerle aldatıldığını itiraf ediyor(IPSOS Küresel Anketi 2019).

2016'da ayda 1,8 milyardan fazla aktif kullanıcısı olan Facebook, güvenilir web sitelerine gelen toplam trafiğin %20'sini ve yalan haber sitelerine yapılan tüm trafiğin %50'sini oluşturuyordu.

#SLAM

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Gerçekler (1. Kısım)

- Yalan haberlerin ortaya çıkması, çevrimiçi haber kaynaklarında büyük bir sorun haline geldi. Üç tür yalan haber arasında kavramsal düzeyde bir ayrım yapılabilir: Ciddi uydurmalar, aldatmacalar ve hiciv. Ciddi uydurmalar, genellikle ünlü dedikoduları da dahil olmak üzere yanlış bilgiler üzerine yazılan haberlerdir. Aldatmacalar, sosyal medya aracılığıyla sağlanan ve genellikle geleneksel haber platformları tarafından paylaşılan yanlış bilgilere atıfta bulunur. Hiciv ise, gerçek haberleri taklit etmek için haberlerde mizahı, ancak ironi ve saçmalık yoluyla kullanmak anlamına gelir.

- Araştırmalar, insanların çevrimiçi bilgi bulma yeteneklerine olan güvenlerinin, bu bilgilerin doğru olup olmadığı konusunda kendilerini aşırı derecede güvende hissettirdiğini göstermiştir. Diğer durumda, insanları bazı yalan haberlere inandıran dogmatizm ve kökten dinciliğin, eleştirel ve sorgulayıcı bir zihniyet eksikliği ile ilişkili olduğu gösterildi.

- Unutulmamalıdır ki, resmi olmayan haber kaynakları tarafından yayınlanan tüm haber ve bilgiler mutlaka yanlış değildir. Bununla birlikte, birçok resmi olmayan kaynak, iyi bilinen ifşa siteleri tarafından güvenilmez olarak kapsamlı bir şekilde rapor edilmiştir.

- Yalan haberleri deşifre etme yeteneğimizi engelleyen bazı psikolojik fenomenler de var. Bunlardan bazılarına aşağıda değineceğiz.

- İnsanlar genellikle, duydukları şeylerin ne kadar tanıdık geldiğine dayanarak, duydukları şeylerin doğruluğu hakkında sonuçlar çıkarmaya meyillidir. Bu, bir kişiye bir şey ne kadar tanıdık geliyorsa, bilginin geldiği kaynağın meşruiyetini kontrol etmeden ona inanmaya o kadar eğilimli oldukları anlamına gelir.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Gerçekler (2. Kısım)

- *Bazı kişiler, bilgi sağlayıcının bir haber icat ederken ne kadar yaratıcı olabileceğine dair beklentilerine uymadığı için bir şeyin doğru olduğu sonucuna varabilir.*

- *Yalan haberlerin yayılmasında yatan motivasyonu sorgulamak normal bir durumdur. Böyle bir uygulamanın nedenleri farklı olabilir, ancak çoğu zaman kolay reklam elde etmekle ilgisi vardır. Yalan haberlerin yayılmasıyla ilgili reklam türüne genellikle "tıklama tuzağı" denir ve bunun örnekleri çoktur. Örneklerden biri şudur; "Estetik cerrahiyi beceremeyen on yedi ünlü... 11 numaraya inanamayacaksınız." Bunun gibi başlıklar kesinlikle reklam odaklıdır ve gerçek haber olarak bir değeri yoktur.*

- *İnanılırlıkla ilgili bilinmesi gereken diğer bir şey de kullanılabilirlik buluşsallığıdır. Hafızada kolayca ön plana çıkarılan şeylere özel statü verilir (Tversky ve Kahneman 1974).*

- *Bireyin kişisel inançlarına benzer bir şekilde bilgi parçalarıyla ilgili sonuçlar çıkarma sürecine doğrulama yanlılığı denir. İnanç sistemleri söz konusu gerçeklerle pekiştirilirse, insanların gerçeklere inanma olasılığı daha yüksektir. Psikolojik olarak konuşursak, bu, makalelerin kişinin kendi kişisel görüşüyle uyuşmasının, onun doğruluğuna olan inancını pekiştirdiği, anlaşmazlık ise makalenin ne kadar doğruluğu konusunda şüpheye neden olması bir buluşsal yöntemdir.*

- *Yalan haber yayanların kullandığı bu taktiklerin farkına varmak, özellikle yalan haberlerin insanların inançlarını tamamlayıcı olması ve gerçekmiş gibi hissetmesi nedeniyle tanınmasına yardımcı olur.*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yanlış Bilgi Türleri

1) Yanlış Bağlantı

Bu özel yalan haber türü genellikle tesadüfidir ve görsel yardımların, makalenin içeriğiyle başka türlü ilgisi olmayan altyazıların yanlış yerleştirilmesinden kaynaklanır.
Ancak bazen okuyucu çekmek için bilerek kullanılırlar.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

2) Hiciv/Parodi

Bahsettiği sorunlarla dalga geçmek için bilerek oluşturulan içerik. Ancak, gerçek haber olarak paylaşılmaması için doğasının açıkça tanınmasını garanti edecek şekilde yazılması gerekir.

4) Yanlış Bağlam

Geçerli ve doğru olan, ancak bağlamın tahrif edilmesi nedeniyle, inandırıcılığını kaybeder. Genellikle alıntılar yanlış ilişkilendirildiğinde veya tarihler yanlış kullanıldığında ortaya çıkar. Bu tür içerik, zaman zaman gerçekleri kapsamlı bir şekilde kontrol etmeyen ve açıkça kamuoyunu etkilemeyi amaçlayan sitelerde görünür.

3) Yanıltıcı İçerik

Hikayenin gerçek içeriğiyle hiçbir ilgisi olmayan bireylere veya ayrıntılara atıfta bulunacak şekilde çerçevelenen içerik türü. Bu genellikle gazetecilik yeteneğinin olmaması veya siyasetin etkisinin olmaması veya fikirlerin haber olarak etiketlenmesi nedeniyle ortaya çıkar.

5) Yalan İçerik

Okurları çekmek veya kimliğine bürünülen kaynağın güvenilirliğini zedelemek için güvenilir kaynakların kimliğine bürünmedir. Bu, propagandada en sık kullanılan taktiktir ve asıl amacı bilginin güvenilirliğinden endişe duymadan kâr elde etmek olan kişiler tarafından uygulanmaktadır.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

6) Manipüle Edilmiş İçerik

İster multimedyayı dijital olarak manipüle ederek, isterse sadece yanlış kaynaklara atıfta bulunarak gerçek bilgilerle oynanarak oluşturulan içerik. Genellikle kolayca tanınır, ancak bazen yeterince hızlı ele alınmaz, bu da yayılmasına neden olur.

7) Fabrikasyon içerik

Bu tür içeriklerin hiçbir geçerliliği yoktur ve yalnızca aldatmayı yaymak için vardır. Genellikle gerçek ve haber değeri olarak sunulan uydurma metinlere eşlik edecek yalan videolar oluşturularak oluşturulur.

"Haberlere olan güveni büyük ölçüde etkileyebilecek bir faktör, kullanılan çıkış noktasıdır. Küresel olarak, sosyal medya daha az güvenilir bir haber kaynağı olarak görülüyor ve AB'de radyo ve televizyon daha güvenilir olarak biliniyor. Mevcut yalan haber ve haber ortamında Siyasi olayları kutuplaştıran, dünyanın dört bir yanındaki gençler, bu tutum eski nesiller arasında da görülse de, kitle iletişim araçlarına güvenmek için zor zamanlar geçiriyor."

Kaynak: Statista, 2021

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Bilgi kontrolü için en iyi çevrimiçi kaynaklar nelerdir?

FACTCHECK

Güncel yorumlara ek olarak, kullanıcıyı bilim, siyaset ve İnternet söylentileri gibi konu alanlarına yönlendirmek için ekranın sağ tarafında özel bölümler belirir.

FULLFACT

Birleşik Krallık'ta tescilli bir hayır kurumu ve bağımsız kar amacı gütmeyen bir şirket olan bu site, haberlerinde tarafsız olmaya çalışmaktadır. Gerçekleri kontrol etme konusunda bireylere ve okullara yardımcı olacak bir eğitim aracı olarak Tam Gerçek Araç Seti'ni sunar

BİLGİ KONTROLÜ WEB SİTESİ

HOAX-SLYER

Yeni başlatılan bir web sitesinde dolandırıcılık, kötü amaçlı yazılım ve aldatmacalar, bir arama özelliği ve göz atılabilir kategoriler hakkında eğitim kılavuzlarını ve bilgileri birleştirir.

SNOPES

Bu aslında en uzun süredir devam eden doğrulama sitelerinden biridir. Site iki Webby ödülü kazandı ve anahtar kelime veya URL ile arama yapılmasına, medya türlerine göre tarama yapmak için filtrelere izin veriyor ve ayrıca söylentilerle ilgili rastgele gönderileri görüntüleyen bir "rastgele" bölüm içeriyor.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

1) FactCheck

http://www.factcheck.org/

Güncel yorumlara ek olarak, kullanıcıyı bilim, siyaset ve İnternet söylentileri gibi konu alanlarına yönlendirmek için ekranın sağ tarafında özel bölümler belirir.

2) Full Fact

https://fullfact.org/about/

Birleşik Krallık'ta tescilli bir hayır kurumu ve bağımsız kar amacı gütmeyen bir şirket olan bu site, haberlerinde tarafsız olmaya çalışmaktadır. Gerçekleri kontrol etme konusunda bireylere ve okullara yardımcı olacak bir eğitim aracı olarak Tam Gerçek Araç Seti'ni sunar.

3) Hoax-Slayer

http://hoax-slayer.net/

Yeni başlatılan bir web sitesinde dolandırıcılık, kötü amaçlı yazılım ve aldatmacalar, bir arama özelliği ve göz atılabilir kategoriler hakkında eğitim kılavuzlarını ve bilgileri birleştirir.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Gerçek Denetleyici: Retoriğin Arkasındaki Gerçek. Washington post

https://www.washingtonpost.com/news/fact-checker/?utm_term¼.a243fd45d352

Okurları çekmek veya kimliğine bürünülen kaynağın güvenilirliğini zedelemek için güvenilir kaynakların kimliğine bürünme. Bu, propagandada en sık kullanılan taktiktir ve asıl amacı bilginin güvenilirliğinden endişe duymadan kâr elde etmek olan kişiler tarafından yapılır.

5) Siyaset

http://www.politifact.com/truth-o-meter/

Siyaset, uzmanlar, köşe yazarları ve siyasi analistler de dahil olmak üzere medya mensupları tarafından yapılan iddiaların doğruluğunu kontrol etmek için puan kartları sunar. Muhtemelen en çok Truth-o-Meter ve Trump-o Meter ile tanınan bu site, makaleler, insanlar, radyo, blogcular, gazeteler ve çok daha fazlasına göre arama ve tarama sunar.

6) Snopes

http://www.snopes.com/

Bu aslında en uzun süredir devam eden doğrulama sitelerinden biridir. Site iki Webby ödülü kazandı ve anahtar kelime veya URL'ye göre arama yapılmasına, medya türlerine göre taranacak filtrelere izin veriyor ve ayrıca söylentilerle ilgili rastgele gönderileri görüntüleyen bir "rastgele" bölüm içeriyor.

The Washington Post

POLITIFACT

Snopes

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Yalan Haber Nasıl Çözülür?

1) Eleştirel Bir Zihniyet Geliştirmek

Olaya farklı açılardan bakmaya çalışın ve kendinize şu soruları sorun: "Bu hikaye neden yazıldı? Belki de beni başka bir web sitesine yönlendirmeye çalışıyor? Beni belirli bir bakış açısına ikna etmek için mi? kendi inançlarım yüzünden ona karşı önyargılı mıyım?"

2) URL'yi İnceleme

Meşru görünmek üzere tasarlanmış ancak genellikle bir kaynağın yalan sürümleri olan “.com.co” gibi olağandışı üst düzey alan adlarına dikkat edin. Alan adında "blogger" veya ".wordpress" gibi kelimeler görürseniz, bu genellikle onun bir haber kaynağından ziyade kişisel bir blog olduğunu gösterir.

3) Kaynağı ve kanıtı kontrol etme

Yasal olduğundan emin olmak için siteyi inceleyin. Haber, hiciv veya fikir olup olmadığını anlamak için misyonunu ve iletişim bilgilerini kontrol edebilirsiniz. Tıklama tuzağı olan geçmiş başlıkları okuyun, kimlerin alıntılanıp alıntılanmadığına dikkat edin ve diğer web sitelerindeki bilgileri doğrulayın.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

5) Görselleri Tespit Etme

Fotoğrafların kolayca photoshop ve manipüle edilebileceğini unutmayın. Örneğin, görüntüdeki garip gölgeler veya bir figürün etrafındaki pürüzlü kenarlar dikkat edilmesi gereken bazı şeylerdir, ancak kusursuz göründüklerinde bile dikkatli olun.

4) Metni Gözlemleme

Metinde yazım hataları veya dramatik noktalama işaretleri var mı?
Çoğu saygın kaynak yüksek düzeltme ve dilbilgisi standartlarına sahip olduğundan, bu basit fabrikasyon içeriği tespit etmeye yardımcı olabilecek bir ipucu olabilir.

6) Uzmanlarla Keşfetme

Bir haber şüpheli görünüyorsa veya gerektiği gibi aktarılmıyorsa, bu alanda bir uzmana sormayı veya bir doğrulama sitesine danışmayı düşünebilirsiniz.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

2021'de yalan haberlerle ilgili ana konular

SLAM EKİBİNİN BUGÜNE KADAR NELER ARAŞTIRDIĞINI GÖRMEK İÇİN OKUMAYA DEVAM ET!

STRUCTURED LEARNING FOR AWARENESS IN MEDIA

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Göçmen Kadınların Konumu

Author: Natalia Vuković
BRAVO BiH

Birkaç gün önce Dünya Kadınlar Günü'nü kutladık. Yılda sadece bir gün, kadın hakları için verilen mücadeleyi, dünyanın her yerindeki kadınların ailede, toplumda, işte, eğitim kurumlarında, sokakta eşit konum için verdiği uzun ve kesintisiz mücadeleyi hatırladığımızda. Bu gün, çalışma hakkı ve onurlu çalışma koşulları başta olmak üzere temel insan haklarının gerçekleştirilmesi, seçim haklarının kullanılması ve kadına yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması için çok önemlidir.

Tüm güçlü insanlar, hükümet yetkilileri, başkanlar, hayırseverler görevlerini yerine getirdiler ve kadınlara toplumdaki rollerine dikkat çekerek güçlü destek mesajları gönderdiler. Güçlü olmak, cesur olmak, haklarımız için savaşmak. Eğitimli olmamız, güzel konuşmamız, hırslı olmamız vs... Kulağa ne hoş geliyor. Demokratik. Ama gerçekten böyle mi?

Barınma, beslenme, giyim ve ayakkabı hakkı, sağlık hakkı gibi asgari varoluşsal haklar için savaşan kadınlara ne demeli? İşkence yasağı, kölelik yasağı, ayrımcılık yasağı gibi haklardan bahsetmiyorum bile.

Belki de daha gerçekçi soru, kağıt üzerinde sadece ölü bir mektup olan bir avuç yasa, yönetmelik ve sözleşme göz önüne alındığında, savaşmaya hakları olup olmadığı ve onlar için hangi mücadele mekanizmalarının mevcut olduğudur?

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Onlar kim? Hakları nelerdir? Bir erkeğe layık bir yaşam için ihtiyaçları nelerdir ve neden sınırlardalar?
2020 yılının tüm dünya için çok zor ve acımasız olduğunu ve Bosna-Hersek'teki (B&H) ve diğer ülkelerdeki göçmenlere sosyal ağlarda yalan haber yaymaktan, medya tacizinden, sınır şiddeti, yıldırmadan daha fazla sorun getirdiğini söyleyebiliriz. ve zulüm, en savunmasız kategorilerin marjinalleştirilmesine yönelik sosyal dışlanma.

Göçmen nüfustaki özellikle savunmasız gruplar, satıcılar ve kaçakçılar tarafından sıklıkla istismar edilen kadınlardır. Güvensizlik, ülkedeki olumsuz siyasi durum ve yoksulluk nedeniyle binlercesi sığınma aramak için evlerini terk etti.

Yolculuğun devamı ile ilgili endişeler, ailelerini koruma baskısı, hatta şiddet gibi çeşitli sorunlara maruz kalanlar, giderek artan bir şekilde ruh halinde bir düşüş, uyuşukluk, stres yaşamakta, bu da artan depresif belirtilere ve travmaya katkıda bulunmaktadır. Daha iyi bir yaşam ve güvenlik yolunda karşılaştıkları risklerden sadece birkaçı, yasal görünmezlik - kimlik belgelerinin olmaması ve egzersiz yapamama nedeniyle büyük ölçüde kolaylaştırılan insan ticareti, cinsel taciz, sömürü, şiddet, seyahat sırasında taciz tehlikesidir. hakları, dil engelleri ve geçtikleri ülkelerin kültürlerini bilmemeleri.

Kadınlar ve kızlar, çatışmalar nedeniyle yerlerinden edildiklerinde ek güvenlik açıklarıyla karşı karşıya kalıyor. Yetersiz ve işlevsiz bir koruma sistemi, faillerin cezasız bir şekilde kötüye kullanmalarına izin verir.

Sığınma evlerinin olmaması, son derece zor yaşam koşullarının olduğu kamplarda aşırı kalabalık, yetersiz aydınlatılmış, kilidi açılabilen umumi tuvaletler, özel alanı olmayan ortak alanlar, cinsel şiddet de dahil olmak üzere toplumsal cinsiyete dayalı şiddet riskini artırmaktadır. İnsanların küçük bir alanda birlikte yaşamaya zorlandıkları, işsiz kaldıkları ve hüsrana uğradıkları yerlerde, şiddet genellikle daha zayıf olanlarda kendini gösterir. Ve kendi ailelerinden damgalanma ve cezalandırılma korkusu, utanç, çaresizlik ve kendi çevrelerinde ahlaki kınama korkusuyla çoğu zaman sessiz kalırlar.

İstismarlar meydana geldiğinde bile, birçok göçmen kadın ve kız çocuğu, saldırıları daha da kolaylaştıran dil engellerinin yanı sıra yardım aramak için kaynak, destek sistemi ve bilgiden yoksundur. Saldırının arkasında şiddet uygulayan bir partner, oda arkadaşı, kaçakçı ve gönüllü, onları dayatan ve istismar eden kişiler olabilir. Göçmen kadınlar da hem kadın hem de göçmen olarak çifte ayrımcılığa maruz kalıyor. Irkçılık ve yabancı düşmanlığı, büyük göçlerin doğrudan sonuçları olarak ortaya çıkıyor. Yabancılara, özellikle göçmenlere, mültecilere ve sığınmacılara yönelik yabancı düşmanlığı, modern ırkçılığın ana kaynaklarından biridir. Ve göçmen karşıtlığı birçok ülkede sürekli yükselişte.

Göçmenlere ve mültecilere yönelik olumsuz görüşler medyada bir uygulama haline gelmiş, onlar hakkında sosyal dışlanmaya yol açan önyargılar ve klişeler oluşturmuştur.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Çoğunlukla sahadaki gerçek durumla ilgisi olmayan taraflı habercilik ve sansasyonel manşetlerle B&H halkı mülteciler ve göçmenler hakkında birçok yanlış haber ve yanlış bilgiyle zehirleniyor. Ama elbette bu şaşırtıcı değil çünkü medyanın kamuoyunun kanaat ve tutumunu inşa ettiği bir milletiz. “Mülteciler ve göçmenler münhasıran erkeklerdir” gibi başlıklar, onları görünmez bırakarak ve daha fazla marjinalleşmelerine katkıda bulunarak durumlarını daha da kötüleştiriyor. Mülteci ve göçmenlerin çoğunun erkek olduğu doğrudur, ancak kadın ve çocukların sayısı hiçbir şekilde göz ardı edilemez.

Mültecilerin barınma yerlerinde ve seyahat sırasında tecavüz ve cinsel istismar raporları kamuoyunda neredeyse yok denecek kadar azdır. Henüz resmi bir rapor olmamasına rağmen karanlık rakam büyük. Pek çok vaka hiçbir zaman kayda geçirilmemiştir ve kimse sorumlu tutulmayacaktır. Saraybosna bölgesinden edinilen bilgilere göre göçmen kadınlara yönelik tecavüz ve tecavüz girişimlerine ilişkin bilgiler doğrulandı. Mağdurlar, Türkiye'den B&H'ye seyahat ederken göçmenlerin yanı sıra kaldıkları kamp görevlilerinin de tacizine maruz kaldıklarını ifade ettiler. Ancak ikincil mağduriyet, kişisel inançlar ve kısmen de koruma sistemine duyulan güvensizlik nedeniyle bu konuda alenen konuşmaya hazır değiller. Bunların ataerkil çevrelerde yaşayan ve okula gidemedikleri için daha az eğitimli kadınlar olduğu dikkate alınmalıdır.

Ayrıca, kaçakçılara paraları tükendiği veya soyuldukları için yolculuklarına devam etmeleri için ödeme yapmak amacıyla hayatta kalmak için seks yapan çocuklar da var.

Yetersiz medya alanı, göçmen kadınların sosyal konumuna ilişkin bilgi eksikliği ve hatta bu soruna yetersiz kurumsal bağlılık, kadınların sadece göçmen statüsü temelinde değil, cinsiyet temelinde de ayrımcılığa maruz kalmasına yol açmaktadır. Bu, Bosna-Hersek medyasının göçmen kadınların sayısı hakkında çok nadiren veri yayınlaması ve sosyal konumlarını daha da tehdit eden ihtiyaçları hakkında neredeyse hiçbir zaman bilgi yayınlamaması gerçeğiyle desteklenmektedir. Hırvatistan ve Sırbistan gibi bölge ülkeleri söz konusu olduğunda durum daha iyi değil. Bosna-Hersek'teki göçmen kadınların sayısına ilişkin mevcut ilk çevrimiçi BM raporları yalnızca 2019'da yayınlanacak ve Şubat 2020'den itibaren kadınların sayısına, ihtiyaçlarına ve kadınlara yönelik programlara ve yardıma özel önem verilecek. Mart 2020'de BM'nin B&H'deki göçmen durumuna ilişkin aylık raporuna göre, yeni göçmen sayısının 4,795 olduğu ve bunların 451'i kadın ve kız çocuğu olduğu ve toplam göçmen sayısının %18'ini temsil ettiği belirlendi.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Göçmen kadınlar ayrıca ekonomik sektörde, ücret, fazla mesai, işte ilerleme fırsatları, sağlık ve eğitim sistemlerine erişim açısından ulusal, ırksal ve cinsiyet temelinde ayrımcılığa maruz kalmaktadır ve sıklıkla sözlü, fiziksel ve cinsel taciz, işyerinde taciz.

Göçmen kadınların halen karşı karşıya olduğu bir dizi sorundan bir diğeri olarak, hem transit geçişlerde hem de varış noktalarında iklim değişikliği ve güvenli olmayan seyahat koşullarından ek olarak etkilenen sağlık riskleri bulunmaktadır. Önemli sayıda göçmen kadın hamiledir veya hamiledir ve seyahat sırasında veya yerinden edilme kaosu sırasında cinsel sağlık ve üreme sağlığı korumasına erişimi kaybedebilir ve bu da sağlıkları için ciddi sonuçlar doğurabilir. Yerinden edilmiş kadınlar ve doğurganlık çağındaki kızlar arasında önde gelen ölüm, hastalık ve sakatlık nedenlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

Son zamanlarda endişe verici olan şey, mültecilerin büyük bir yüzdesinin travma sonrası stres bozukluğu ve depresyondan muzdarip olmasıdır. Alman Federal Psikoterapistler Odası tarafından yapılan bir araştırma, mültecilerin %70'inin şiddete tanık olduğunu gösteriyor. Yarısından fazlası tenlerinde şiddeti hissetti ve çok sayıda kadın da dahil olmak üzere mültecilerin %43'ü işkenceden kurtuldu.

Psikososyal yardıma erişim, toplumda daha kolay sosyal içerme, yeni çevreye uyum ve göç sürecinin sonuçlarının hafifletilmesinde önemli bağlantılardan biri haline geliyor. B&H'deki bu mevcudiyet kıskanılacak düzeyde değil çünkü sınırlı insan kaynağı ve dil engeli, çevirmen eksikliği nedeniyle sadece bazı kamplarda sağlanıyor.

Tüm bu sorunların kökleri çok eskilere dayansa da, tarih boyunca göç sürecindeki kadınlar, toplamın yarısını oluşturmalarına rağmen, görünmez ve göçün katılımcıları olarak tanınmayan bir şekilde ayrımcılığa maruz kalmışlardır. göçmen sayısı. Yakın zamana kadar, B&H'de Yabancıların Dolaşımı ve İkametgahı ve Sığınma Yasası da dahil olmak üzere, sözleşmeler tarafından tanınmadı veya korunmadı. BM sözleşmeleri ve B&H yasaları, erkeklerin genellikle göçmenler ve onların eşleri ve çocukları olarak anlaşıldığı “göçmenler ve aileleri” teriminden bahsetmektedir ve buradan kadınların teorik olarak göç sürecinde yalnızca pasif bir konuma sahip olduğu sonucuna varılabilir. Birleşmiş Milletler Mültecilerin Statüsüne İlişkin Sözleşmesi de “mülteci” terimini tanımlarken mülteci olarak erkekleri tercih ediyor. Bu kavramın toplumsal cinsiyete duyarlı olmadığı göz önüne alındığında, bu sözleşmenin taslağı hazırlanırken göçmen kadınları koruma ihtiyacının tanınmadığı sonucuna varılabilir. Bu, Mülteciler Yasasının ayrımcılık yasağına atıfta bulunan bölümünün cinsiyete dayalı ayrımcılığın yasak olduğunu belirtmemesi gerçeğiyle desteklenmektedir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yukarıdakilerin hepsinden, tarih boyunca kadınların, toplumdaki sosyal konumları, yasal koruma, işgücü piyasasına erişim, eğitim ve öğretim üzerinde olumsuz etkisi olan göçün katılımcıları olarak hem fiili hem de fiili ayrımcılığa uğradıkları sonucuna varabiliriz. sağlık sistemi. Kadınlar şu anda dünya nüfusunun yarısı gibi dünya göçmen nüfusunun yaklaşık yarısını oluştursa da, bu uygulama günümüzde de devam etmektedir. Şiddete maruz kalan kadın sayısı çok fazla ve her geçen gün artıyor. Bir WHO raporuna göre, dünya çapında her 3 kadından 1'i şiddet ve ayrımcılığa maruz kalıyor. Bu feminist bir mücadele değil, kadınların hakları için verdikleri bir mücadele. Bu hepimizin savaşı çünkü gezegendeki her insan onurlu bir yaşamı hak ediyor ve buna hakkı var. Bu bizim ahlaki yükümlülüğümüzdür. Bize, desteğimize ve şefkatimize ihtiyaçları var. Çünkü yarın o sen olabilirsin!

Bir paradoks olan şu ki, B&H'deki üç kurucu kişinin hepsinin son savaş sırasında B&H'nin diğer bölgelerine veya yurtdışına geçici veya kalıcı olarak yer değiştirme deneyimi yaşamasıdır, bu nedenle B&H nüfusunun ABD'nin kötü durumuna karşı şefkat ve empati göstermesi makul bir şekilde beklenir. göçmenler. Kendi cildinizle ilgili deneyim, daha kolay tanımlamaya izin vermelidir. Ancak gerçek farklı, çünkü ne yazık ki savaştan 20 yıldan fazla bir süre sonra B&H hala savaş sonrası bir toplum. Kendimizi kabul edemezken başkalarını nasıl kabul edeceğiz?

Göçmen krizi Avrupa'yı ve değerlerini temelden sarstı. Avrupa Birliği, ani bir göçmen akını olduğunda tüm zayıflıklarını ortaya çıkardı. Avrupa'nın insanlık, dayanışma ve açıklık fikirleri sorgulandı. AB insan güvenliği ile devlet güvenliği arasında mı kaldı?

"Avrupa'da 78 milyon uluslararası göçmen var, bu küresel toplamın üçte birinden fazlası."

Kaynak: IOM, 2021

Boşnakça Göçmen İmajı - Hersek Medyası

Yazar: Dragan Zelenović
BRAVO BiH

Orta Doğu'da uzun yıllar süren çatışmalar ve savaşlar nedeniyle, o bölgedeki ülkelerden çok sayıda sakin Avrupa topraklarında sığınak bulmaya çalışıyor. 2018'den bu yana Bosna-Hersek, ülkemize genellikle yasadışı yollardan giren büyük bir göçmen akını ile karşı karşıya. O zamandan beri, yerel medya bu nüfusla ilgili haber yapma konusunda daha aktif bir şekilde yer aldı.

Bosna-Hersek'teki göçmen krizinin başlangıcından bu yana, medya çoğu durumda bu insanlar için göçmen terimini kullandı. Toplumumuzdaki yaygın yabancı düşmanlığı ile, göçmen krizi söz konusu olduğunda medyanın durumu sakinleştirmeye katkıda bulunmadığı ve konuyla ilgili bilgileri kontrol etmeden mümkün olduğunca çok okuyucu çekmek amacıyla gazete makaleleri yazıldığı görülüyor. Bu insan grubuna daha fazla empati duyan medya, farklı gruplar arasında ayrım yapıyor ve sayıları çok az olmasına rağmen hareket halindeki insanlar ve mülteciler gibi isimler kullanıyor.

Bosna-Hersek'teki uluslararası yasalara ve yasalara göre, mülteci, savaş veya zulüm korkusu nedeniyle menşe ülkesinden kaçan herhangi bir yabancı, göçmen ise menşe ülkesini genellikle ekonomik nedenlerle terk eden herhangi bir kişidir. Bosna ve Hersek'te en çok okunan medyanın analizi, çok azının bu fark hakkında yazdığını ve iki terim arasındaki farkı halka açıklamaya çalıştığını gösteriyor.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bunlardan bazıları N1, Anadolu Ajansı – Boşnakça servisi, Boşnakça VOA ve BUKA'dır. Ayrıca, Bosna Hersek'te medyada en az adı geçen grubun, ülkemizde sığınma başvurusunda bulunan ve bu sayede iki tür uluslararası korumadan (mülteci statüsü veya ikincil koruma) birini alabilecekleri sığınmacılar olduğu görülmektedir.

Bosna-Hersek medyasındaki tüm bu gruplara çoğunlukla göçmen deniyor ve haklarında çıkan haberler genellikle olumsuz haberlerle dolu. Bazılarının başlıkları şu şekilde: “Zenica'da silahlı soygun gerçekleştiren göçmenler Donji Vakuf'ta yakalandı”, “Tešanj yakınlarındaki korkunç suçun detayları: Göçmen kafasından bıçakla yaralandı”, “Bir göçmen, tecavüzle suçlandı ve virüs bulaştı. HIV ile, kaçtı” vb. Bu nüfus hakkında olumsuz konuşan haberlerin sayısı ile, antignant.ba isimli site, yazılarında çok sık inanç kardeşler, insan sevenler gibi aşağılayıcı ifadeler kullanarak ön plana çıkmaktadır. hareket halindeyken1 , IŞİD'li kardeşler, "sefil" muhacirler2 vb., bu da okuyucuların göçmenlere karşı daha fazla küçümseme hissetmesine neden oluyor.

Bosna medyasının göçmenlerle ilgili haber yaparken kullandığı kaynakların çoğu güvenilmezdir ve söz konusu suç olduğunda yetkililerden resmi bir rapor beklenmeksizin çoğu zaman görgü tanıklarının yorumlarına dayanmaktadır.

Daha donanımlı ve daha geniş bir yapıya ve kapsama sahip medya, genellikle bölgesel karaktere sahip daha küçük medya kaynaklarıdır, ancak bunların hiçbiri gerçek kontrolü için ciddi bir ilgi göstermemektedir. Yalan haber yaymanın en ünlü vakası Fas asıllı bir göçmenin bu suçla itham edildiği Ilıcalı bir gencin öldürülmesiyle ilgili. Kısa bir süre sonra, olayla ilgili haberler, ilk sanığın belirgin bir görüntüsüyle birlikte medya portalları aracılığıyla yayıldı. Birkaç gün sonra polis, tanıma uyan bir kişiyi tutukladı, ancak kısa bir süre sonra onun bir katil olmadığı, ancak benzer bir görünüme sahip bir Faslı olduğu ortaya çıktı. Ancak bu, Bosna medyasının, yetkili makamlar tarafından kimlik doğrulamasını beklemeden, ikincisini bir katil olarak haber yapmasını engellemedi.

Son olarak, çoğu medyanın, genellikle farklı siyasi partiler olan yönetim yapılarının direktiflerine göre yazdığı ve hareket ettiği vurgulanmalıdır. Göçmen meselesine yönelik tutumlarına bağlı olarak, medya haberlerinin tonu da yönlendirilir (örneğin, RTRS, Bljesak.info, STAV Magazine, vb.).
Göçmenlere ve mültecilere yönelik olumsuz görüşler medyada bir uygulama haline gelmiş, onlar hakkında sosyal dışlanmaya yol açan önyargılar ve klişeler oluşturmuştur.

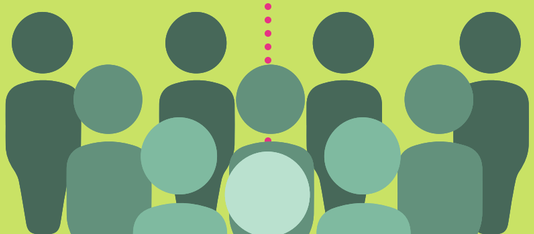

1 Muhacirlere yardım eden kişilere atıfta
2 bulunmak, göçmenler için Arapça bir terimdir.

Donald Trump – Yalan haber, gerçek var mı?

Author: Imran Polovina
BRAVO BiH

En tehlikeli yalan: Koronavirüs kontrol altına alındı

Bu, tek bir yalandan çok bir yalanlar ailesi gibiydi. Ama her biri — virüsün griple eşdeğer olduğu yalanı; durumun “tamamen kontrol altında” olduğu yalanı; virüsün "ortadan kaybolduğu" yalanı - Amerikalılara olağan davranışlarında fazla bir değişiklik yapmaları gerekmediğini düşündürdü. Krizden bir yıl sonra, 386.000'den fazla Amerikalı virüsten öldü. Trump daha dürüst olsaydı krizin nasıl farklı şekilde gelişeceğini tam olarak söyleyemeyiz. Ancak sahtekârlığının önemli sayıda ölüme yol açtığını düşünmek mantıklıdır.

İmalat işleri

Trump, yanlışlıkla "yaklaşık 600.000 imalat işi eklediklerini" iddia etti. Saati şubatta durdurmuş olsanız bile bu abartı olurdu. (Bu noktada, Mart ayındaki salgınla ilgili çöküşten önce, Trump başkanlığı sırasında yaklaşık 483.000 imalat işi eklendi.) Ancak şimdi, iddia tamamen yanlış. Eylül ayı itibariyle, Trump göreve başladığından bu yana yaklaşık 164.000 imalat işi kaybedilmişti.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bir başka Trump'ın yanlış beyanı, Barack Obama ve onun “asla imalat işleri üretemeyeceksiniz” şeklindeki “ifadesi” ile ilgilidir. Obama'nın söylediği bu değil. 2016 belediye binasının 2. etkinliğinde Obama, bazı imalat işlerinin ABD'den temelli kaldırıldığını söyledi - ancak aynı zamanda ABD'de kaç tane yeni iş yaratıldığı konusunda övündü.

NATO

Trump'ın söylediği bir diğer yanlış iddia kategorisi de NATO ile ilgili.

Diğer ülkelerin askeri harcamalarında fazladan “yılda 130 milyar dolar” sağlamaktan sorumlu olduğunu iddia etti. Aslında NATO, artışın yılda 130 milyar dolar değil, 2016 ile 2020'nin sonu arasında toplam 130 milyar dolar olduğunu söylüyor. (NATO, artış için Trump'a kredi veriyor, ancak Trump'ın göreve gelmesinden önce 2015'ten bu yana harcamaların arttığını belirtmekte fayda var.)

Trump, kendisinden önce NATO üyelerinin “faturalarını ödemediğini” ve “suçlu olduklarını” söyledi. NATO böyle çalışmıyor. İttifakın her üyenin GSYİH'nın %2'sini savunmaya harcama hedefi olsa da, bu hedefe ulaşamamak fatura veya borç yaratmaz 3.

Gazilerin Seçimi

Trump, en sevdiği ralli yalanlarından birini daha tekrarladı ve “VA Seçimini geçtiklerini” ilan etti. Obama, 2014 yılında Seçim yasasını imzalayarak yasalaştırdı 4; bu, Trump'ın sık sık eleştirdiği iki senatör, Bernie Sanders ve merhum John McCain'in girişimiydi. Trump'ın imzaladığı şey, Seçim programını genişleten ve değiştiren 2018 VA MİSYON Yasasıydı.

Trump bu iddiayı 160'tan fazla kez dile getirdi.

En endişe verici yalan efsanesi: Sharpiegate

2019'da Trump, Alabama'nın Dorian Kasırgası'ndan başlangıçta tahmin edilenden daha büyük risk altındaki eyaletlerden biri olduğunu tweetledi. Birmingham'daki federal hava durumu ofisi daha sonra, aslında Alabama'nın fırtınadan etkilenmeyeceğini tweetledi.

Harika değil, ancak basit bir Beyaz Saray düzeltmesiyle hızlı bir şekilde düzeltilebilir. Ancak Trump, doğuştan hatayı kabul etmeye o kadar isteksiz ki, yanlış Alabama tweet'inin gerçekten doğru olduğunu kanıtlamak için giderek daha gülünç bir kampanya başlattı ve sonunda bir Sharpie ile kabaca değiştirilmiş bir kasırga haritasını sergiledi.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Beyaz Saray yetkilileri, federal hava uzmanlarına kendisinin haklı ve haksız olduklarını söylemeleri için baskı yapmaya çalışmak için perde arkasından harekete geçmeseydi, bu şakşak komik olabilirdi. 5. Efsane, Trump'ın yalnız bir yalancı olmadığını kanıtladı: kendi uydurmaları için savaşmaya hazır güçlü bir aygıt.

En çirkin iftira yalanı: İlhan Omar El Kaide'yi destekliyor

2019'daki bir Beyaz Saray etkinliğinde Trump, destekçilerini Minnesota Demokratının terörist grup El Kaide'ye desteğini ifade ettiğine inandırmaya çalışmak için Cumhuriyetçi İlhan Omar'ın 2013 tarihli bir alıntısını büyük ölçüde çarpıttı6.

Trump, sonraki aylarda Omar'a karşı ek bağnaz saldırılar gerçekleştirmeye devam etti. Ancak Başkan'ın zaten ölüm tehditleri alan bir Müslüman yetkili hakkında söyleyeceği bir iftiradan daha aşağılık bir yalan hayal etmek zor.

1 Sam Baker, "Trump: Coronavirus is "under control"", AXIOS, https://www.axios.com/trump-coronavirus-under-control-5f114a16-9952-428c-bc07-3cfa360b0977.html (accessed 21 March 2021)

2 "Questions for President Obama: A Town Hall Special", PBS, https://www.pbs.org/newshour/show/questions-for-president-obama-a-town-hall-special (accessed 21 March 2021)

3 Glenn Kessler, "Trump's NATO parade of falsehoods and misstatements", Thee Washington Post, https://www.washingtonpost.com/politics/2019/12/10/trumps-nato-parade-false-facts-misstatements/ (accessed 21 March 2021)

4 Cameron Brenchley, "President Obama Signs Bill to Give the VA the Resources It Needs", The WHITE HOUSE President Barack Obama, https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/2014/08/07/president-obama-signs-bill-give-va-resources-it-needs (accessed 21 March 2021)

5 Christopher Flavelle and Lisa Friedman, "NOAA Officials Feared Firings After Trump's Hurricane Claims, Inspector General Says", The New York Times, https://www.nytimes.com/2020/07/09/climate/trump-hurricane-dorian-noaa.html (accessed 21 March 2021)

6 Daniel Dale and Sarah Westwood, "Fact check: Trump falsely accuses Ilhan Omar of praising al Qaeda", CNN politics, https://edition.cnn.com/2019/07/15/politics/trump-falsely-accuses-omar-al-qaeda-fact-check/index.html (accessed 21 March 2021)

Basın Özgürlüğü Endeksi – Verilerin İncelenmesi

Author: Omer Muminović
BRAVO BiH

Gazeteci olmak

Gazetecilik işi çok dinamik ve hatta bazı durumlarda tehlikelidir. Gazeteci olmak için mükemmel analitik yeteneklere sahip olmak ve gerçeği yalanlardan ayırt etmek gerekir. Günlük işlerde gazeteciler çeşitli dezenformasyon ve nefret söylemiyle karşı karşıya kalıyor ve bunlar izleyicilere doğru bilgiyi ulaştırmanın önünde önemli bir engel teşkil ediyor. Günümüz toplumunda internet ve sosyal medyanın ayaklanmasıyla birlikte bir gazetecinin işi hiç de kolay değil. Her ne kadar internet ve sosyal medya platformlarının gazetecilere fikirlerini özgürce ifade etme konusunda geniş bir özgürlük verdiğini söyleyebilsek de – bu her durumda doğru değildir. Gazetecilerin bilgilerini çeşitli platformlara yerleştirmek için "eski medya" günlerinden daha fazla seçeneği var. Yine de, kamusal alanda dolaşan daha fazla kınama ve yalan haber var.

Bugünlerde gazeteciler tehdit ediliyor ve ifade özgürlükleri saldırı altında. Dünyanın bazı bölgelerinde medya ortamı diğerlerine göre çok daha iyi durumda. Örneğin, Sınır Tanımayan Gazeteciler Endeksi'ne göre, Basın Özgürlüğü ilk sırada Norveç'in bulunduğu İskandinav ülkelerinde en yüksek sırada yer alırken, onu Finlandiya ve Danimarka izliyor. Öte yandan, Suudi Arabistan, Çin veya Kuzey Kore'dekiler gibi otoriter hükümet rejimleri, bu ülkeleri listenin en alt sıralarına yerleştirerek basın özgürlüğünü büyük ölçüde etkiliyor.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Batı Balkan ve Basın Özgürlüğü

Bu konuyu incelerken Batı Balkan bölgesini gözlemlemek ilginçtir. Ayrıca daha detaylı bir analiz için İtalya, Bulgaristan ve Türkiye'ye bakacağız. Avrupa'nın kalbine yakın çalkantılı bölge olarak Balkan, her zaman ayaklanmalar ve düşüşler yaşadı. Diğer Batı Avrupa ülkelerindeki Basın Özgürlüğü Endeksi ile karşılaştırıldığında, Balkan bölgesi geride kalıyor. En yüksek basın özgürlüğü sıralaması 58. sırada yer alan Bosna-Hersek'e sahipken, onu Kosova (70), Arnavutluk (84), Kuzey Makedonya (92), Sırbistan (93) ve Karadağ (105) izliyor. İlginç bir şekilde, AB üyesi bir ülke olan Bulgaristan 111. sırada oldukça alt sıralarda yer alıyor. Öte yandan İtalya 41. sırada yer alarak çok daha iyi sonuçlar alıyor.

Böyle bir durumun nedenleri nelerdir?

Balkanlar'daki düşük basın özgürlüğü ortamının birçok nedeni var. Balkan ülkeleri, bir adım ileri iki adım geri anlamına gelebileceği, bitmemiş bir geçiş sürecindeler. Bununla birlikte, bazı yaygın desenler izlenebilir. Sınır Tanımayan Gazetecilere göre, Bosna ve Kosova'da etnik hatlar üzerinden bölünme ve sürekli milliyetçi retorik var.

Gazeteciler için şeffaflık eksikliği ve korkunç çalışma koşulları, onları medyayı kontrol eden çeşitli siyasi gündemlerden savunmasız ve korunmasız hale getiriyor. Sırbistan ve Arnavutluk, 2019'a göre sırasıyla 3 ve 2 sıra düşüşle karşılaştı ve bu bize bazı mesajlar veriyor. Önemli ve etkili bir devlet kontrolü, Sırbistan'ın AB yetkilileri tarafından eleştirilmesine neden olan pek çok endişe uyandırıyor. Gazeteciler yeterince korunmuyor ve sıklıkla saldırıya uğruyor. Arnavutluk'taki durumla da bazı paralellikler kurulabilir.

Çoğu durumda, Arnavut hükümeti, basın özgürlüğüne karşı yasalar ve düzenlemeler oluşturmak için mazeretleri olan yalan haberleri azaltmaya çalıştığı iddiasıyla medyayı kontrol etmeye çalıştı. Kuzey Makedonya'da ileriye dönük bazı adımlar atıldı, ancak genel durum iyi değil. Gazeteciye yönelik siber ve sözlü saldırı büyük bir sorun olmaya devam ediyor. Ancak Balkanlar'da Basın Özgürlüğü puanlarının yükselmesi için ciddi engeller olsa da Bulgaristan için ne söyleyebiliriz? Sınır Tanımayan Gazeteciler.

Analiz, Bulgar gazetecilik ortamının yolsuzluk, siyasi oligarşi ve tam bir şeffaflık eksikliği gibi ciddi dezavantajlarla karşı karşıya olduğunu savunuyor. AB üyesi bir ülke olmasına rağmen, Bulgaristan'ın diğer Avrupa ülkeleriyle rekabet edebilmek için çok çalışması gerekecek. İtalya da ve AB üyesi ülke Bulgaristan'dan çok daha iyi bir skor gösterdi.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Basın Özgürlüğü ve Yalan Haber

Alçak basın arasında bağlantı kurmak çok zor değil. özgürlük endeksi ve yalan haberlerin hızla yayılması. Basın özgürlüğünün saldırı altında olduğu bölgelerde yalan haberlerin yayılması önemli ölçüde daha fazladır. Balkan böyle bir olgunun mükemmel bir örneğidir. Covid-19 salgını durumu daha da kötüleştirdi ve sözde uzmanların "gerçeği" yaymak için daha yüksek sesle ve daha istekli olmalarını sağladı. Bosna-Hersek'in önde gelen teyitçi sitesine (Raskrinkavanje.ba) göre geçtiğimiz yıl içinde yalan haber yayılımı patladı ve bir önceki döneme göre zirveye ulaştı. Sansasyonel başlıklar ve ad-sense eklentileri olan makaleler, insanlar sık sık tıklarsa çok para kazanabilir ve bu bilgelik Balkanlar'dan son zamanlarda ortaya çıktı. Örneğin, Sırbistan'da sağlık yetkilileri, pandeminin başlangıcında insanlara İtalya'da alışverişe gitmelerini tavsiye eden pandemi hakkında saçma sapan şeyler söyledi. Bosna Hersek'te insanlara dağlara ve ormana gitmeleri, temiz hava almaları tavsiye ediliyor çünkü bu virüsle mücadeleye yardımcı oluyor. Bu sadece başlangıçtı. Raskrinkavanje.ba'nın haberine göre, Çin'deki bazı laboratuvarlarda yapılan yapay virüs, pandemiden Bill Gates'in sorumluluğu ve çeşitli komplo teorileri, insanların buna inanmaya başlamasıyla medyanın ilgisini çekmeye başladı. BBC, İtalya'nın yalan haber ayaklanmasıyla karşı karşıya kaldığını, Türkiye ve Bulgaristan'da da böyle bir sorunun ortaya çıktığını belirtti.

Bu nedenle, küresel bir kriz, yalan haberlerin yayılmasını artırabilir ve dezenformasyonu hızla artırabilir. Küresel olarak bağlantılı bir dünyada vatandaşlar kendilerini eğitmeli ve iyi bilgilendirilmelidir, çünkü bazen sonuçlar zararlı olabilir. Özellikle birisi size sağlık görevlileri ve düzenleyici kurumlar tarafından onaylanmayan bilinmeyen hapları veya ilaçları almanızı tavsiye ederse. Ne yazık ki, bu Covid-19 pandemisinde bir vaka olduğunu kanıtladı.

Gelecekte ne beklenir?

Gazetecilik mesleğinin geleceği bazı açılardan çok belirsiz. Toplum bir bütün olarak proaktif olmalı ve gazetecinin yanında olmaya istekli olduğunu ifade etmelidir. Guardian için yazan Gill Phillips, Meksika'dan Suudi Arabistan'a ve Avrupa'ya kadar bir gazeteciye yaygın vahşet örneklerini sunuyor. Balkan ülkelerinin, Avrupa Birliği'ne katılmayı hedefliyorlarsa, demokratik süreçlerini geliştirmeleri, şeffaflığı artırmaları ve yolsuzlukla mücadele etmeleri gerekiyor. Böyle bir yaklaşım, gazetecilerin daha fazla hak ve özgürlük kazanmaları ve daha iyi çalışma koşulları elde etmeleri için elzemdir. Yalan haberlerden bahsetmişken, doğrulama siteleri daha fazla görünürlük kazanmaya ve bazı haberlerin doğru mu yalan mı olduğunu görmek için birinin atabileceği ilk adım olmaya başladı. Bu nedenle, herkes kendi ülkesindeki doğrulama sitesini bulmaya çalışmalı ve uygun şekilde bilgilendirilmelidir.

Göçmen krizi sırasında medyanın gözünde Romanlar

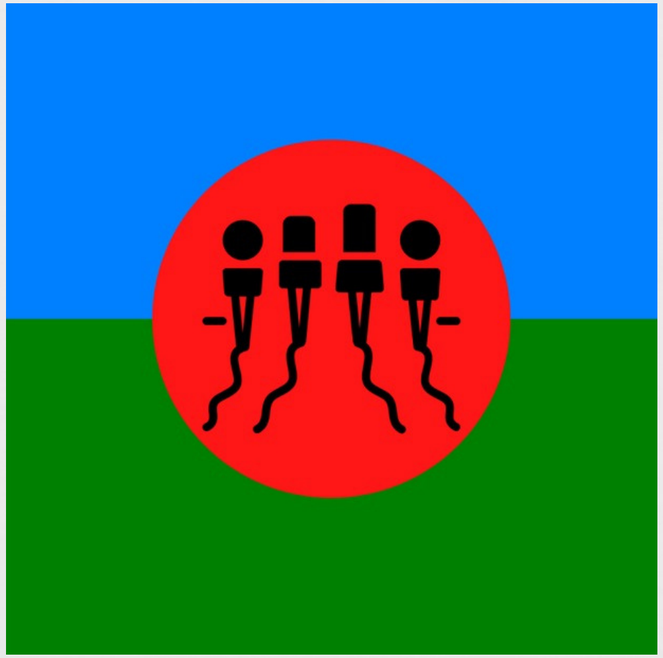

Romanlara karşı ırkçılık, Çingene karşıtlığı, Roman karşıtlığı, Romanfobi... – komşularımız bizi neden rahatsız ediyor? Neden çeşitliliğe ve farklılığa karşı önyargılarımız var? Bu zenginlik ve güzellik sayılmaz mı?

SLAM projesine üye olan çoğu ülkede Roman halkı en büyük ulusal azınlıktır, ancak toplumdaki bu konum ve statü onlara herhangi bir onur ve ayrıcalık vermemiştir. Bunun yerine, içinde yaşadıkları koşullar, en hafif tabirle, felakettir. Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Sosyal İçerme ve Yoksulluğu Azaltma Ekibi tarafından yapılan en son araştırma, bu ifadenin kanıtıdır: 32.000 Roman'ın uygun suya erişimi yok, daha sonra 24.000'inin elektriği yok ve 93.000 Roman'ın yok. kanalizasyon var. Ancak bu, karşılaştıkları sorunların sonu değildir. Romanların sağlık ve sosyal hizmetlere, istihdama, eğitime erişimi yok... Koronavirüs pandemisi tüm bu sorunları daha da ağırlaştırdı. Söz konusu pandemi sırasında uzmanlar sosyal mesafeyi korumamızı tavsiye ediyor, ancak bu mesafe özellikle kriz döneminde Romanlara karşı her zaman ve her yerde mevcut. Araştırmaya göre, nüfusun büyük bir kısmı Romanlara orta ile yüksek düzeyde sosyal mesafe gösteriyor.

Author: Ajla Aljović
BRAVO BiH

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Roman nüfusun gettolaşmasına tanık oluyoruz. Medyanın buna büyük katkısı var. Romanlar, hükümetin günlük siyasi istekleri doğrultusunda araçsallaştırılıyor. Hükümetin söylemi, özellikle Romanlar ve göçmenler söz konusu olduğunda kabul görüyor. Roman sığınmacılar, siyasi temsilciler ve medya tarafından genellikle “Yalan” olarak kabul ediliyor. Medyada, gelenekleri bu olduğu için, yoksullukları ve kötü yaşam koşullarının sorumlusunun Romanların kendileri olduğu da duyulabilir.

Medyanın yazdıklarını ve Roman ve göçmenlere yönelik haberlerini karşılaştırırsak, bu şu şekilde özetlenebilir; Göçmen krizinin başlangıcından bu yana medyanın Romanlar ve Göçmenler için farklı kriterleri vardı. Göçmen kampları neredeyse her gün ziyaret edilirken ve bu sorunu çözmek için belli bir empati ve anlayışla o nüfusla ilgili yazılar yazılırken, Roman haberciliği bunun tam tersi. Romanlar, yalnızca Romanlarla ilgili bazı uluslararası günlerin kutlandığı istisnai durumlarda medya için ilgi çekicidir, ancak o zaman bile çok sayıda klişe ve önyargı vardır. Romanların yaşadıkları çevreye olan sosyal uyumsuzluklarından hemen hemen her zaman bahsedilir. Roman Bilgilendirme Merkezi “Kali Sara”nın genel müdürü Sanela Bešić, medyanın Romanlara ve topluluklarına yönelik tutumunun, politikacıların tutumunun yanı sıra tüm toplumun ve yasaların tutumunun bir aynası olduğuna inanıyor.

Hem göçmenler hem de Romanlar yalan haberlerde – ayrı gruplar olarak ama aynı zamanda birlikte görünüyorlar. Romanların kendilerini göçmen olarak tanıtmaları ve dilencilik yapmaları sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Göçmenlerin suç, cinayet ve benzeri şeylerle itham edildiğine de tanık oluyoruz ama aslında bu eylemler Romanlar tarafından yapılıyor. Yalan haberler ve göçmenlere yönelik nefret söylemi sosyal ağlarda da mevcut ve bunların başında 25 Mart 2020'de kurulan ve Voice gazetecilerine göre 300.000'den fazla üyesi olan “Movement STOP göçmenlerin yerleşimi” adlı Facebook grubu yer alıyor. En çarpıcı örnekler, göçmenleri öldürme ve sınır dışı etme çağrılarıdır. Bu popülasyonun küçümsenmesi ve klişeleştirilmesi sıklık açısından ikinci sıradadır. Göçmenleri suç faaliyetlerine bağlayan manşetlerden bazıları şöyle: “Saraybosna'da bir gencin babası saldırıya uğradı: Göçmenler kafatasını kırdı, operasyon 3 buçuk saat sürdü.”, “Tren istasyonunda bir oğlan çocuğu durduruldu, GÖÇMENLER ŞÜPHELİ OLDU." , “HASTANEDE ÜÇ SAAT ÇALIŞTI: Göçmenler Saraybosna'da bir küçüğü vahşice dövdü.” Medya yalan habere, nefret söylemine ve genellemelere hizmet ediyor ve ne kurumlar ne de yazılara yapılan yorumlarda bulunabilecek ırkçı mesajlar buna engel olmuyor.

Göçmenler ve Roman ulusal azınlığı hâlâ suç eylemleri, şiddet ve güvenlik ihlalleriyle ilişkilendiriliyor. Bazı Kosova medyası, bir Roman kızın çocukları kaçırdığını ve bunun da kızın iki kez fiziksel saldırıya uğramasına yol açtığını yalan olarak bildirdi.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Kulaktan kulağa anlatılan hikayelere ve asılsız söylentilere inanıp önyargılar yaratmak adil mi, tamam mı, insani mi? Daha geniş kitlelerin eleştirel bilinci yeterince gelişmemiştir. Doğru ve doğrulanmış bilgilerden ziyade giderek daha fazla tıklama tuzağı ve yanlış beyanlar kullanan ve suç olarak sınıflandırılan medyaya körü körüne güveniyoruz.

Ancak bu Roman nüfusa yönelik tek saldırı örneği değildir. Birçok ülkede Romanlara yönelik protestolar ve şiddet ve çeşitli korkutmalar yaşanıyor. İtalyan makamları, İtalyan vatandaşlığına sahip olmayan tüm Romanları sınır dışı etmeyi planlıyor. Buna ek olarak, İtalya'da Roman kamplarının yeni kalacak yer sağlanmadan yıkılması giderek yaygınlaşıyor.

Bosna Hersek söz konusu olduğunda Romanların haklarını korumak için küçük adımlar atıldı, ancak bu hala "çiçeklenme". "Seni çingenelere vereceğim" ve "Çingene kadın seni çalacak" gibi sözler halk arasında sıklıkla duyulur. Bu cümleler aşağılayıcı, ayrımcı ve duyması hoş olmayan sözlerdir. Romanların B&H'deki konumuna ilişkin rapor, devletin Romanlara yeterli temel hakları sağlamadığını gösterdi. Romanlara karşı nefret nedeniyle işlenen suçlar nadir değildir ve yetkililerden uygun bir yanıt gelmemesi bir cezasızlık ortamı yaratabilir ve ötekileştirme deneyimini derinleştirebilir.

Romanlar tarafından işlenen suçlar hakkında yorum yapmak istersek – suç ve kabahat sicillerinde Romanlara ilişkin herhangi bir istatistik bulunmamaktadır ve Romanların yüksek derecede hukuk ihlalinde bulunduğu varsayımının gerçekten doğru ve güvenilir olup olmadığını tespit etmek mümkün değildir.

Medya, doğrudan normatif etki yoluyla, önyargıların yaratılmasını ve aynı zamanda bunların artmasını da etkiler. Medyada azınlık grupları hem nitelik hem de nicelik olarak olumsuz yanlılıkla yansıtılmaktadır. Bu neden böyle? Cevap basit – medya, grubun sahip olduğu siyasi ve ekonomik güç nedeniyle pazar odaklı çoğunluk, baskın gruba yöneliktir. Son birkaç yılda, Romanlar medya alanında marjinal olarak yer alırken, göçmenlere önemli bir ilgi gösterildi. Medya yazımı her iki kategori için de klişedir ve medyayı göçmenler hakkında kamuoyu oluşturmak için kullanan ve Romanları toplumun dışına iten günlük siyasete bağlıdır. Sunulan bilgileri analiz etmeden, doğrulamadan, inisiyatif ve araştırma yaklaşımı olmadan aktaran medyanın giderek artan bir şekilde "sansasyonel" haberlerine tanık oluyoruz.

Oyuncuların Roman azınlığa mensup olduğu her olay, medyanın çifte kriteri olduğuna işaret ediyor: Biri Romanlar için diğeri diğerleri için.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Günümüz medyasında konuların ele alınışındaki yaklaşımdaki önemsizlik, duyumsallık ve aşırı yüzeysellik, Romanlara ve onların yaşamlarına ilişkin konuların empatiden ve çok ihtiyaç duyulan değişiklikleri etkileme iradesinden yoksun olarak ele alınmasını desteklemiştir. Öze değil, çevresel ayrıntılara vurgu yapılır. Bunun kimseye bir faydası olmuyor ve en çok Roman topluluğuna zarar veriyor, bu konuda önyargılar ancak daha fazla yaratılıp güçlendiriliyor. Ve yukarıdakilerin hepsinin bir sonucu olarak, şu olacaktır: Romanlar, bir bütün olarak siyasi eyleme yönelik ikincil zararlardır.

"Dokuz doğu ve güney üye ülkede - Bulgaristan, Hırvatistan, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Macaristan, Portekiz, Romanya, Slovakya ve İspanya - gerçekleştirilen bir anket, Romanların yaklaşık dörtte birinin (% 26) orada ayrımcılığa maruz kaldığını gösterdi. Batı ülkelerinde yarısı (% 45)."

Kaynak: Temel Haklar Ajansı, 2021

“İnanmadığınız haberler” – İzleyicilerin Yalan haberlere bakış açısı

Authors: Ajla Aljović, Sara Međić, Emir Šogolj, Omer Muminović
BRAVO BiH

Önemli bulgular

R. K. Nielsen ve L. Graves'in araştırmasına dayanarak, size Yalan haberlerle ilgili birkaç önemli bulgu sunuyoruz:

- Kötü gazetecilik, beyin yıkama / beyin yıkama ve reklam, en yaygın yalan haber örneklerinden bazıları olarak adlandırılmaktadır.
- Politikacılar, medya ve belirli platformlar, yalan haber olarak bilinen bir sorun yaratmak için birlikte “çalışıyor”. Katılımcılar, gazetecilerin herhangi bir araştırma yapmadan ve kontrol etmeden bilgi sundukları konusunda hemfikirdirler, politikacıların ana karakter olduğu hikayelerin neredeyse her zaman Yalan bir haber olduğu konusunda hemfikirdirler.
- Anket katılanlar, yalan haberler ile “sıradan” haberler arasındaki tutarsızlığı “dereceden biri” olarak tanımlıyor.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dolayısıyla bu bulgulara göre yalan haberin iki temel tanımını yapabiliriz:

1. Yalan haberler, “nesnel bir haber öyküsü olarak sunulan ve bu amaçla tasarlanmış yanlış bilgiler” veya "insanları bir şekilde aldatmak.” olarak tasvir edilebilir.
2. Yalan haberler, “uygun şekilde üretilmiş haber görünümüyle, ancak altında yatan stratejik gazetecilik operasyonları veya amacı olmaksızın aldatma” olarak görülebilir.

Genel Bakış

2016 ABD başkanlık seçimleri gibi son siyasi olaylar, sosyal medya platformlarında paylaşılan, artan sayıda "Yalan haber" ile karakterize ediliyor. Yanlış bilgi ve propaganda geçmişten beri var olmakla birlikte, sosyal medya çağında önemi ve etkisi net değildir. Gerçekten de, büyük miktarda dijital yanlış bilgi, gezegen Ekonomik Forumu'nun 2013 raporu tarafından ciddi bir teknolojik ve jeopolitik risk olarak belirlendi.

Son zamanlarda Facebook, Twitter, YouTube veya Wikipedia gibi çevrimiçi sosyal ağlardaki yanlış bilgi olgusunu araştıran önemli sayıda çalışma bulunmaktadır. Twitter'da hem doğru hem de yanlış haberlerin yayılmasıyla ilgili araştırmalar, asıl olarak yanlış haberlerin yeniliğinin cazibesi sayesinde, yanlış haberlerin gerçek haberlerden daha hızlı ve daha geniş bir dağılımla karakterize edildiğini gösterdi. Genel olarak hikaye tüketiminde de toplumlarda bir kutuplaşma gözlemlenmekte ve siyasi uyumla örtüşmektedir. En son araştırmalar ve bilimsel makaleler, botları ve kapasitelerini açıkladı. Shao et al. Twitter'da 2016 ABD başkanlık seçimleri sırasında, yanlış bilgilerin ilk tanıtımından botların sorumlu olduğunu, yanıtlar ve sözlerle etkili kullanıcıları hedeflediklerini, gerçeği kontrol eden makalelerin paylaşımının ağın merkezinde neredeyse kaybolduğunu, sosyal botlar çoğalıyor. Bu sonuçlar yanlış bilgilendirme kampanyalarının kamuoyunu değiştirip değiştiremeyeceği ve cumhurbaşkanlığı seçiminin bütünlüğünü tehlikeye atıp atmayacağı sorusunu gündeme getirdi.

Bu yazıda, size farklı araştırma yöntemleriyle elde edilen nitel ve nicel verilerin bir kombinasyonunu sunacağız.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yalan haber tartışmasının altında yatan yapısal değişimler

İlk yapısal değişiklik, haber medyası ile politikacılar da dahil olmak üzere diğer kamu kurumları ve birçok ülkede halkın çoğu arasındaki yaygın bir güven krizidir. Kesinlikte bu devalüasyonun dijital medyanın ortaya çıkmasından önce başladığı açıktır; kısmen haber ortamının tabloidizasyonu ve artan siyasi kutuplaşma ile birlikte azalan bir ortak zemin duygusu ve haber medyasına daha sık ve yoğun siyasi saldırılar tarafından yönlendiriliyor. Bir diğer yapısal değişiklik, yayın ve basılı kitle iletişim araçlarından etkilenen 20. yüzyıl ortamından giderek artan dijital, mobil ve sosyal medya ortamına geçiştir. Bu ortamda, yanlış ve uydurma olanlar da dahil olmak üzere her türlü bilgiyi yayınlamak daha kolaydır. Birkaç bağımsız araştırma, Amerika Birleşik Devletleri'nde yalnızca bir azınlığın aslında bariz şekilde Yalan haberlere maruz kaldığını ve bu hikayelerin çoğu durumda insanların toplam bilgi maruziyetinin çok küçük bir kısmını oluşturduğunu gösteriyor. Değişen medya ortamımızda açıkça dolaşan önemli miktarda yanlış ve yanlış bilgi var.

Sosyal medya platformları ve dijital içerik üretim teknolojileri (Photoshop gibi) sayesinde bilgi alışverişi artık demokratikleştirildi.

Artık herkes, yüksek kaliteli bilgiden ayırt edilmesi zor olan inandırıcı “gürültü” üretebilmektedir. "Yalan haberler"in varlığına dair genel bir farkındalık olsa da, "Yalan haberler"in nelerden oluştuğu konusunda yaygın bir anlaşmazlık var. Bir şeyi yalnızca "Yalan haber" olarak etiketlemenin kendisi salt propaganda olarak kabul edilebilir, bu da gazetecilerin kaynak göstermelerini ve "işlerini göstermelerini" daha da önemli hale getirir. Mevcut ağ bekçileri, haber üretimini ve dağıtımını bir kamu hizmeti sağlamaktan çok bir ticari girişim olarak görüyorlar. Ek olarak, kitle iletişim araçlarının kurumsal, kâr odaklı bir varlık olarak algılanması, otoritesini daha da azaltmıştır. Haber dağıtımının mülkiyeti, geleneksel içerik oluşturuculardan dijital dağıtımcılara geçmiştir. Dijital dağıtım, yüksek verimli mikro hedeflemeye ve kullanıcıların zorlu içeriğe sınırlı maruz kalmasına olanak tanır. Buna karşılık, içerik oluşturucular dağıtımdan da sorumlu olduğunda, çeşitli içerikler genellikle geniş bir izleyici kitlesi için bir araya getirilerek ortak bir paylaşılan gerçekler dizisinin (gönüllü veya tesadüfen) gelişimini teşvik etti. Dijital dağıtım ayrıca uzmanlık ve doğruluk yerine popülerliği, katılımı ve “payları” tercih etme eğilimindedir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yalan haberlere karşı izleyici bakış açısı

Bu değişen medya ortamında izleyicilerin sahte haberlere bakış açıları hakkında daha fazla fikir sahibi olmak için konuyu Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, İspanya ve Finlandiya'da yürütülen 8 odak grup toplantısında gündeme getirdik. "Yalan haber" teriminin Birleşik Krallık'ta ve özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde İspanya ve Finlandiya'dan daha büyük tartışmalara yol açtığını vurgulamak çok önemlidir.

"Yalan Haber" – Gazeteciler de dahil olmak üzere farklı kaynaklardan gelen yanlış bilgilerle ilişkili haberler. Haberlerden öncelikle derece olarak ayırt edilir. Ayrıca haber medyası ve platform şirketlerinin eleştirmenleri tarafından silah olarak kabul edildi.

Haberler – Doğru, zamanında, ilgili, açık bir şekilde iletilmiş ve adil, profesyonelce üretilmiş bilgilerle ilişkilendirilir. Yalan haberler ve haberler arasındaki çizginin nereye çekileceği konusunda genellikle net bir anlaşma yoktur.

Bu ikinci kategoriler, genel olarak gazetecilikten öncelikle derece olarak farklı görülmektedir; izleyiciler için yalan haber ile gerçek haber arasındaki fark mutlak değil, kademelidir. Popüler yalan haber anlayışlarındaki ana kategoriler: hiciv, zayıf gazetecilik, propaganda, bazı reklamlar, yanlış haberler, yüksek kaliteli bilgilerden daha fazla değilse de daha fazladır.

Yaratıcının niyeti, zarar gerçeğinden daha az alakalıdır - sinsi zarar, yanlış bilgilerin çoğalmasının, belirli bir "Yalan haber" hikayesinin neyi amaçladığına bakılmaksızın, nispeten doğru ve güvenilir bilgi kaynaklarını gözden düşürmesidir. Üç doğal zarar not edildi: birincisi, artan parçalanma ve siyasallaşma sorunu; ikincisi, zor veya zorlu haber öyküleri pahasına "güvenli haber"in teşvik edilmesi; üçüncüsü, sürekli azalan kaynakları yanlış bilgileri çürütmek için tahsis etmek için güvenilir kaynaklara duyulan ihtiyaç (ki bu hem finansal hem de itibar açısından maliyetler doğurur). İnsanlar bir makaleyi başlığına göre ve hiç tıklamadan ve dolayısıyla gerçekten okumadan retweetler veya paylaşırlar. Bu, yanlış bilginin görülmesine, kabul edilmesine ve daha yüksek kaliteli bilgi kadar, hatta daha fazla tanıtılmasına izin verir.

Birincisi – İnsanlar Yalan haberler ile gerçek haberler arasındaki farkı bir derece farkı olarak görüyorlar.

Odak grup yanıtlarına göre, "Yalan haberler, geniş ve çeşitli bir kategori olarak görülebilir ve diğer haber biçimlerinden öncelikle derece olarak ayrılır." Ayrıca, ankete katılanlar, yalan haber ile gerçek haber arasındaki tutarsızlığın "siyah beyaz" olmadığını ve yalan haberin birkaç yıldır var olan bir sorun değil, "eski bir sorun" olduğunu söylüyorlar. Ek olarak, katılımcılar çok çeşitli yalan haber tanımları sundular.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tanımlardan biri de yalan haberin “gerçek bir temeli olmayan, renkli, eğik, taraflı haberler” olduğuydu.

Katılımcılar “kaynak ipuçları” ve “sosyal ipuçları” arasında bir ayrım yaptı. Kaynak ipuçları, katılımcıların güvendiği markalardır, sosyal ipuçları ise katılımcıların güvendiği kişilerdir. Katılımcılar, bilgileri doğrularken ailelerine, arkadaşlarına ve kendi araştırmalarına güvendiklerini söyledi.

İkincisi – İnsanların belirlediği asıl Yalan haber biçimleri, zayıf gazetecilik, siyasi propaganda ve bazı reklam biçimleridir.

Odak grup katılımcıları tarafından verilen örnekler, terimin kendisinin gerçek tanımından çok, yalan haberin gerçekte ne olduğuna ilişkin kişisel görüşlerine odaklanmıştır. Örnekleri yetersiz veya taraflı gazetecilik, medyanın propaganda amaçlı kullanımı, pazarlama ve reklamcılıkta kullanılan içerikler üzerine odaklanırken, katılımcıların çok azı kendini haber olarak sunan fabrikasyon içerikten bahsetti. Bu, insanların yanlış haberler konusuna daha geniş bir perspektiften bakma eğiliminde olduklarını ve bu durumun da kaçınılmaz olarak bazı güçlü konumlardaki kişileri suçlu taraflar olarak etiketlemeye yol açtığını göstermektedir.

Gazetecilik özünde etik ve tarafsız habercilik temelleri üzerinde duran asil bir zanaattır. Ancak, katılımcıların görüşlerine göre, belirli kategorilerdeki gazetecilik çalışmaları, sansasyonel habercilik tonu ve gerçek haber sağlama açısından güvenilirliğinin olmaması nedeniyle tüm gazetecilik endüstrisini rayından çıkarmaktadır. Ayrıca, asılsız haberlerle ilgili olarak katılımcılar tarafından eleştirilen bir diğer toplumsal faktör de siyasettir. Katılımcılar, politikacıların haber kuruluşlarını kasıtlı olarak güvenilir olmayan bilgilerle besleyerek manipüle ettiğini ve bunun da propagandanın domino etkisine, gerçek ve inkar edilemez gerçek olarak rapor edilmesine neden olduğunu savunuyorlar.

Ek olarak, odak grup katılımcıları çoğunlukla, tıklama tuzağı başlıklarının ve çevrimiçi reklamların, okuyucuları kasıtlı olarak bir gündemi olan web sitelerini açmaya yönlendirmek için tasarlandığı görüşünde hemfikirdir. Bu web siteleri, parasını ödeyenler için basit reklam alanlarından, kampanya yürüten belirli bireylere ve ana akım medyada başka türlü fazla ilgi görmeyecek fikirlerin yayılmasına kadar uzanmaktadır.

Bununla birlikte, kasıtlı olarak yanıltıcı içeriğe örnek olarak hiciv, yalan haber olarak kabul edilmez. Hicivlerin bu tanımlamadan “mazur” olmasının nedeni, herhangi bir hiciv içeriğinin, içeriğin doğasını açıkça gösteren ve gerçek olarak yanlış yorumlanmasını önleyen temel bir tona sahip olması gerçeğinde yatmaktadır.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Üçüncüsü – İnsanlar yayıncıları, platformları ve politikacıları Yalan haberlerle ilişkilendirir, ancak güvenilir haber çıkışlarını potansiyel bir düzeltici olarak görür.

Çoğu insan, yalan haber teriminin, haberi yapanlara ve haberlerin gerçekten bahsettiği kişilere olan inanç eksikliğinden dolayı meyvelerini verdiğini ve ortaya çıktığını kabul eder. Halkın medyaya ve politikacılara karşı çıkacak ve karşı çıkacak argümanları olduğunda, bazen gerçek haberlerin bile sahte olarak etiketlenmesi kaçınılmazdır. Ancak bu, günümüzde var olan çok sayıda haber kaynağı nedeniyle olur ve bu kaynaklardan biri her zaman diğerlerinden daha fazla halktan daha fazla güven duymaya mahkumdur.

Ayrıca, insanlar sürekli çevrimiçi haber bombardımanına tutulmaktadır. Bu tür haberlere ayak uydurmak, güvenilirlik açısından çok zordur, çünkü her bir sosyal medya kullanıcısı, söz konusu içeriğin orman yangını gibi yayılmasına izin veren farklı platformlara içerik getirebilir. Gerçek bir haber kaynağında editörün işini yapan çok az filtreye sahip bu tür bir kaynak denizinde hangi içeriğin güvenilir olduğunu ayırt etmek çok zordur.

Dördüncüsü – İnsanlar Yalan haber tartışmasının farkındalar ve "Yalan haber" terimini kısmen politikleştirilmiş bir moda sözcük olarak görüyorlar.

Araştırmaya katılanlar, yalan haber ve yanlış yorumlamalarından kaynaklanabilecek tüm olası sonuçlar konusunda çok yüksek düzeyde farkındalık gösterdiler. Yalan haberlerle ilgili temel sorunun, terimin kendisinin, belirli kişiler tarafından, rakiplerini itibarsızlaştırmak ve kamuoyunda güvensizlik ve kargaşaya neden olmak için güçlü konumlarda kullanılması olduğunu kabul ettiler. Bilginin inanılmaz derecede hızlı yayıldığı bir dünyada, gerçek bir doğrulama olmaksızın bir şeyi yalan haber olarak etiketlemek, bir politikacının cephaneliğinde halkın gözünde muhalefetini yıkmak için çok güçlü bir silahtır.

Yalan haberlerin düşük güven bağlamı – Tartışma

Verilere göre, özellikle insanların tükettikleri haberlerin doğruluğuna olan güvenlerini kaybettikleri belirtilebilir. Bu garip değil çünkü çevrimiçi alanda önyargılı, alakasız ve hatta bazen tehlikeli olan aşırı bilgi enflasyonu var. Tek tıklamayla işaret ettikleri çevrimiçi adrese gidilirse, verileri ve gizlilikleri tehlikeye girebilir ve zararlı amaçlar için kullanılabilir. ABD ve Birleşik Krallık vatandaşları, tükettikleri haberlere İspanya ve Finlandiya gibi Avrupa ülkelerinin vatandaşlarına göre daha düşük düzeyde güven gösterdi. Bununla birlikte, fark azdır ve bu nedenle eğilim aynıdır, ancak ihmal edilebilir farklılıklar vardır.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ayrıca sorgulanan kişiler, eski medya ve kurumlara karşı bir güven eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Bazı durumlarda, bu potansiyel güvenlik tehditlerine yol açabilir. Madalyonun bir yüzü, kişinin yüksek düzeyde eleştirel düşünmesi ve internette okuduğu her şeye inanmamasıdır. Oysa tam tersi durum, resmi kurumlara ve hukukçuların, bilim adamlarının veya toplumda önemli görevlere atanan kişilerin sunduğu bilgilere güvenilmemesidir. Bu nedenle "Yalan haber" terimi çok fazla ve geçerli sebepler olmaksızın kullanılmaya başlandı. Hatta bazı insanlar terimi doğru anlamıyor. Sübjektif görüşlerine göre, yanlış olduğunu düşündükleri her şey için kullanılabilir. Geniş açıdan bakıldığında, bir ortam onun görüşlerini, dünyaya bakış açısını ve "Yalan haberler" ile ilgili içeriğe yönelik tutumlarını büyük ölçüde etkiler. Sonuç olarak güven, bir saniyede çökebilecek bir itibar inşa etmekle ilgilidir.

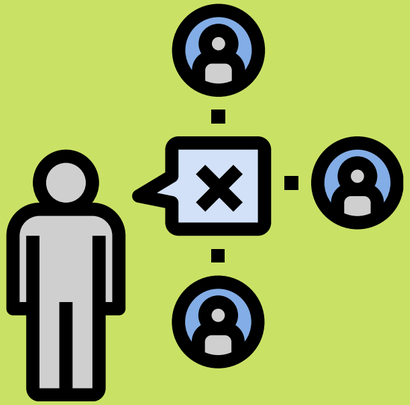

Referanslar:

Newslit web sitesi, https://newslit.org/tips-tools/did-you-know-negative-light/ (11 Nisan'da erişildi)

R. K. Nielsen ve L. Graves, "İnanmadığınız haberler": Yalan haberlere ilişkin izleyici perspektifleri, Reuters Gazetecilik Araştırmaları Enstitüsü, 2017.

A. Bovet ve H. A. Makse, Twitter'da Yalan Haberlerin Etkisi 2016 ABD başkanlık seçimleri, Nat. Komün. 10, 7 (2019). https://doi.org/10.1038/s41467-018-07761-2
https://law.yale.edu/sites/default/files/area/center/isp/documents/fighting_fa ke_news_-_workshop_report.pdf

Dünya Basın Özgürlüğü Günü

3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü olarak bilinir. Ama gerçek olalım, gerçekten özgürler mi? Gazetecilere nasıl davranılıyor? Çevredeki ve dünyadaki yeni olaylar hakkında bizi özgürce araştırıp nesnel olarak bilgilendirebiliyorlar mı?

Daha önceki yazılarımızdan birinde belirttiğimiz gibi Balkanlar, pek çok çöküşün olduğu çok fırtınalı bir bölgedir. Balkanlar'da basın özgürlüğü garanti altına alınmış olsa da, Basın Özgürlüğü Endeksi'ne göre bu bölge diğer Avrupa ülkelerinin gerisinde kalıyor. Bosna-Hersek 58., Arnavutluk 84., Kuzey Makedonya 92., Sırbistan 93., Karadağ ise 154. sırada yer alıyor.

Authors: Ajla Aljovićć
BRAVO BiH

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Kadın gazetecilere (ve erkek gazetecilere) yönelik saldırılara, tacizlere ve tacizlere sıklıkla tanık oluyoruz. Örnekler Olivera Lakić, Živana Šušak Živković, Daško Milinović ve daha birçokları. Bosna-Hersek'teki (B&H) sivil toplum medya kuruluşları, ülkenin medyası üzerindeki siyasi etkilerden çok endişe duyuyor. BH Gazeteciler Derneği tarafından sağlanan ücretsiz bir adli yardım programı olan Free Media Help Line, 2018'de gazetecilerin haklarının ihlaliyle ilgili 45 dava kaydetti. Bunlardan beşi, biri cinayete teşebbüs de dahil olmak üzere acımasız fiziksel saldırılardı. Diğer ihlaller arasında en sık görülenler siyasi baskılar ve tehditlerdi.

Mediacentar Sarajevo'nun araştırmasına göre, reklam gelirlerindeki düşüş nedeniyle B&H'deki medya giderek daha fazla kamu maliyesine bağlanıyor. Medyaya sübvansiyonlar ve hibeler şeffaf olmayan bir şekilde tahsis edilirken, halka açık şirketlerden elde edilen reklam gelirleri siyasi çıkarlar için istismar edilmektedir.

Medya mülkiyeti hâlâ yeterince düzenlenmemiştir: 2006'dan bu yana medya sahipliğinin yoğunlaşmasını sınırlayan bir yasa yoktur ve olası siyasi etkiler hakkında kamuoyuna hiçbir bilgi verilmemektedir.

Sürekli sözlü saldırılar ve milliyetçi retoriğin damgasını vurduğu kutuplaşmış siyasi iklim, basın özgürlüğü için düşmanca bir ortam yarattı. Etnik bölünmeleri ve nefret söylemini yansıtan editoryal politikalar her zamankinden daha belirgindir. Gazeteciler özellikle göç konusunda yazdıkları kadar etnik kökenleri nedeniyle de saldırıya uğruyor. Politikacıların iftira davaları genellikle gazetecilerin gözünü korkutmaya ve onları işlerini yapmaktan caydırmaya hizmet eder. Medyanın siyasi amaçlarla manipülasyonu, özellikle kamu yayın organlarında ve aynı zamanda özel sektöre ait medyada (ve özellikle çevrimiçi medyada) devam etmektedir. Hakaret yasalarının uygulanması ilerlemiş olsa da, gazeteciler üzerinde hala otosansür etkisi yaratıyor. Bununla birlikte, araştırmacı gazetecilik toplumda ciddi bir rol oynamaktadır ve bir dizi başka çevrimiçi medya kuruluşu önemli yolsuzluk vakalarını ortaya çıkarmıştır. Yine de, gazeteciler için genel ortamı iyileştiren hiçbir mevzuat yok, çevrimiçi medyaya ilişkin hiçbir yasa çıkarılmadı ve medya sahipliği şeffaflığı konusunda ilerleme kaydedilmedi. Covid-19 salgını 2020'de basın özgürlüğünü baltaladı ve tehdit etti. Hükümet, basın toplantılarını gazetecilerin fiziksel olarak bulunmadığı bir ortamda düzenledi ve yetkililer, hükümetin önlemlerinin uygunluğuna ilişkin kritik soruları yanıtlamaktan kaçındı. Bazı yetkililer ve devlet kurumları gazetecilerin çalışmasını doğrudan engelledi, hatta bazı durumlarda gazetecileri “yanlış ve kötü niyetli habercilik” yapmakla suçladı.

Bununla birlikte, genellikle bazı siyasi oyunlara ve yalan haberlere yol açan siyasi baskılar olmadan doğru medya haberciliğinin önemi konusunda uyarmak istiyoruz. Yalan haberler -insanların gerçeklik algılarını kontrol etmek için kasıtlı ve doğrulanabilir şekilde yanlış olan haber makaleleri- siyaseti etkileme ve reklamcılığı teşvik etme alışkanlığı olmuştur. Ama aynı zamanda toplumsal çatışmayı alevlendirmenin ve yoğunlaştırmanın bir yolu haline geldi. Okuyucuları kasıtlı olarak yanlış yönlendiren gerçek dışı hikayeler, insanlar arasında artan bir güvensizliğe neden oldu. Bazı durumlarda bu güvensizlik kabalığa, hayali olaylara karşı protestoya veya şiddete yol açar. Bunu durdurmanın ve gazetecilerin ve diğer basın çalışanlarının işlerini gerektiği gibi, gerçekten, baskı olmadan ve nesnel olarak yapmalarına izin vermenin zamanı geldi.

Basın özgürlüğü, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar da dahil olmak üzere diğer birçok temel insan hakkının temelidir. Özgür medya hesap verebilirlik talep edebilir - netlik bilincini artırmak, yolsuzluğu ve insan hakları ihlallerini caydırır. Marjinal grupların ve azınlıkların sorunları duyulabilir. Doğru bilgi ve özgür medya, kamusal söylemin anahtarıdır: ortak değerler oluştururlar ve yerel, eyalet ve uluslararası düzeylerde politikaları etkilerler. Medya özgürlüğü sadece araştırmacı gazetecilik ile sınırlı değildir, aynı zamanda hiciv metinlerini, köşe yazılarını ve başyazıları da içerir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"Sınır Tanımayan Gazeteciler, 2002'den beri her yıl endeksi derliyor ve basın özgürlüğü seviyeleri, medya bağımsızlığı, şeffaflık ve genel olarak medya ortamı gibi bir dizi gösterge aracılığıyla hesaplanıyor."

Kaynak: Statista, 2021

George Orwell - Bir kahin veya canlı bir hayal gücü olan sıradan bir yazar / Zamansız bir senaryo olarak George Orwell'in 1984'ü

Author: Ajla Aljović
BRAVO BiH

Bu makale temel olarak George Orwell'in ortaya çıkışı yaklaşık elli ya da altmış yıl öncesine dayanan siyasi ve Yalan haber senaryolarıyla örtüşen “Bin Dokuz Yüz Seksen Dört” romanına yapıştırılmış, süresi dolmamış ve zamansız bir görüntü yerleştirmedeki yaratıcılığının perdesini ortaya çıkarmak için hazırlanmıştır. Ancak bu görüntülerin hem 20. hem de 21. yüzyıldaki benzer durumlar, siyasi olaylar ve senaryolarla nasıl yeniden kağıtlandığı, yeniden üretildiği ve birbirleriyle nasıl bağlantılı olduğu önemlidir. Yazarın sadece dönemin siyasi sistemlerini ve rejimlerini eleştirmek için değil, okuyucularının geleceğini öngörmek için sergilediği siyasi imajların, yalan haberlerin ve imalarının altını çizerek romandaki karakterlerin eylemlerini ve alıntılarını eleştirel bir şekilde incelemeye çalışacağız. aynı senaryoların tekrarına tanık olacaktır.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Makale, Orwell'in romanında yer alan görüntülerin, siyasetteki kirli oyunlar hiçbir zaman sona ermedikçe veya ortadan kalkmadıkça, yenilenebilir olayların bir aynası olarak nasıl kalacağını kanıtlamaya çalışacak. Son olarak makale, Orwell'in "Bindokuz Seksen Dört" adlı eserindeki siyasi ideoloji ve senaryoların gerçekte bu tür senaryolara ve olaylara yakın olmasının yanı sıra, eserlerinin çeşitli kuşaklardan ve farklı kültürlerden okuyucular için hala çekici olan zamansız nitelikleri ile sonuçlandırılmaktadır.

Henüz kitabı okumayanlar için 1984 romanını kısaca tanıtalım. Bu eser 1984 yılında Britanya'nın bir “süper devlet”e dönüştüğü ve sonrasında “Okyanusya” adını verdiği distopik bir fütürist toplumu konu alan distopik bir kurgudur. Küresel savaş, savaş ve fütürizm unsurları, Orwell'in 1984 boyunca dikkate aldığı çok önemli bir temadır.

Okyanusya, “Parti” adlı totaliter bir hükümet tarafından yönetiliyor ve bu nedenle Parti'nin lideri, yoğun bir kişilik kültüne sahip olan ancak var olmayabilecek Büyük Birader'dir. Hükümetin dört bakanlığı vardır; Barış Bakanlığı savaşla, Hakikat Bakanlığı yalanlarla, Sevgi Bakanlığı işkenceyle ve dolayısıyla Bereket Bakanlığı açlıkla ilgilenir. Ülkedeki tüm işler bu dört bakanlığın kontrolü altındadır. Üst düzey parti liderlerinden, parti üyelerinden ve dolayısıyla proletaryadan oluşan ülke, en az kontrol altında tutuluyor. Ayrıca parti üyeleri devlet memurudur ve bu nedenle proletarya destek ve denetimden kurtulmuş bir kategori oluşturur.

Kulağa tanıdık geliyor (Parti – SDx, SBx, HDx; Ağabey – MD, BI, DČ...) ve Bosna-Hersek ile oldukça ilgili mi? Evet, biliyoruz...

Bu kitabı SLAM projesi, hedefleri ve yalan haberlerle nasıl ilişkilendirebiliriz? Aşağıdaki paragrafları dikkatlice okuyunuz.

Daima sizi izleyen gözler ve sizi saran ses. Uykuda veya uyanık, içeride veya dışarıda, banyoda veya yatakta - kaçış yok. Kafatasındaki birkaç santimetreküp dışında hiçbir şey sana ait değildi. / İnsanlar medyanın onlara inandıklarını söylediğine inanacaklar.

Bin Dokuz Yüz Seksen Dört'te karakterlerin hayatları tamamen hükümet güçleri ve inançları tarafından kontrol ediliyor. Bu kontrol, bir bireyin en önde gelen özel girintilerine kadar uzanır. Orwell, "kafatanızdaki birkaç santimetreküp dışında hiçbir şeyin size ait olmadığı" kadar bireysellik ve mahremiyetten yoksun, kasvetli ve distopik bir dünyayı tasvir ediyor. Böyle bir dünyanın olumsuz ve boğucu etkilerini, rejiminin “renksiz, ezilmiş” kurbanları üzerinde iletmek için renkli görüntüler kullanır. Parti, tebaası üzerinde mutlak sadakat ve mutlak kontrol talep ettiği için, bireyler açık, özgür ve otantik yaşamları ölçemezler. Parti, düşüncenin tek biçimliliğini ve bireyselliğin en mahrem ve kişisel girintileri olan zihin üzerinde bile tam denetim talep eder.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Winston'ın özel düşüncelerini bir günlüğe yazma kararı, insanın temel düşünce özgürlüğü ihtiyacını vurgular çünkü bu, "insan mirasını sürdürmek" için elindeki tek araçtır. Gençler bile ebeveynlerinin mahremiyetini ihlal etmek için silah olarak kullanılıyor. Ebeveynlerinin davranışlarını izlemeye ve onlara ihanet etmeye aktif olarak teşvik edilirler. Orwell'in Okyanusya'sı, "Otuz yaşın üzerindeki insanların kendi çocuklarından korkmasının neredeyse normal" olduğu bir dünya olabilir.

Orwell'in kitabı, kahramanı Winston'ın, Parti'nin kuralını tamamen kabul etmesi, törensel İki Dakikalık Nefret'e tam olarak katılması ve iki artı ikinin beşe eşit olduğuna inanmasıyla sona eriyor. Bugünlerde Winston gibi görünüyoruz ama daha da önemlisi Big Tech tıpkı Parti gibi davranıyor gibi görünüyor. Bu nasıl? Her bir web sitesinde ve çevrimiçi medyada çerezleri kabul ediyoruz, yüklü her uygulamada Gizlilik Koşullarını okumadan kabul ediyoruz (evet, bunu Bill Gates, yonga, aşılar ve 5G ile de ilişkilendirebilirsiniz), Facebook haberlerine ve bu yazılara yapılan yorumlara inanıyoruz, bazı “şok edici, inanılmaz, FOTOĞRAF+VİDEO” Instagram gönderilerine inanıyoruz.

Önceki makalelerden birinde belirtildiği gibi ve Mediacentar Sarajevo'nun araştırmasına göre, reklam gelirlerindeki düşüş nedeniyle, B&H'deki medya giderek daha fazla kamu maliyesine bağlanıyor.

Medyaya sübvansiyonlar ve hibeler şeffaf olmayan bir şekilde tahsis edilirken, halka açık şirketlerden elde edilen reklam gelirleri siyasi çıkarlar için istismar edilmektedir.

Medya mülkiyeti hala yeterince düzenlenmemiştir: 2006'dan bu yana medya sahipliğinin yoğunlaşmasını sınırlayan bir yasa yoktur ve olası siyasi etkiler hakkında kamuoyuna açık bir bilgi yoktur.

Ne anlama geliyor? Bu, Bosna ve Hersek'teki bazı ünlü ve güvenilir medyanın birkaç güçlü siyasi partinin hizmetinde olduğu ve gazetecilerin siyasi patronlarının izin verdiği haberleri yayınlamak zorunda olduğu anlamına geliyor. O ünlü medyaya inanıyoruz, çünkü isimleri güvenilir, en iyi statüye sahipler, ama gerçekten güvenilirler mi? Sanırım Orwell'in "İnsanlar medyanın onlara inandıklarını söylediklerine inanacaklar.", "Halk isyan etmeyecek. Neler olduğunu fark edecek kadar uzun süre başlarını ekranlarından kaldırmayacaklar.” bu durumda doğrudur.

Cesaret kırıcı bulduğum şey, konuyu tamamen çözmese bile en azından önemli ölçüde yardımcı olabilecek, uzun süre savunulan birkaç basit şey var:

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bir uyarı mesajı ekleyin – Sosyal medya şirketleri, platformlarındaki iletişim ve katılım miktarını en üst düzeye çıkarmak için kullanıcılar için her türlü sorunlu noktayı ortadan kaldırmaya çalıştı. Ama ya özel bir yaklaşım benimserlerse? Ya bir kullanıcı kışkırtıcı bir şey yayınlamaya veya tweet atmaya yakınken, sosyal medya şirketleri bir açılır mesajla araya girerse, "Emin misiniz?" Instagram, zararlı reaktif iletişimleri sınırlamak için 2019'da benzer bir şey uyguladı. Bu yaklaşım herkesin aşırı içerik yayınlamasını engellemeyecek olsa da, tonlarca insanı biz bunu yapmadan önce durup düşünmeye zorlayacaktır.

Kullanıcıların, takip ettikleri kişilerin yayınladığı her şeyi gördükten sonra bile kaydırmaya / görüntülemeye nasıl devam edecekleri konusunda önerilen gönderileri veya videoları göstermeyi bırakın - YouTube, 2015'te Otomatik Kullan'ı başlattı ve izleyicilerine sürekli olarak önerilen videoları oynatarak sunuyor. Bu özellik, esasen, azami içeriğin yayılması için ana itici güç olarak kabul edilir. Şimdiye kadar direnen Instagram, Ağustos 2019'da politikasını değiştirerek, önerilen gönderileri kullanıcıların feed'lerine eklemeye başladı.

Gerçekler için agresif bir şekilde savaşın – Biri "iki artı iki eşittir beş" yazdığında, kullanıcılarınız için ne kadar heyecan verici olursa olsun, yalanı yaymayı en az durdurmayı misyon edin. Bu inanılmaz derecede zor ve kesinlikle bitmeyen bir savaş olabilir. Hatalar yapılacak. Ama buna değer. Şimdiye kadarki çabalar çok ürkek; sağlam gerçekleri kontrol eden ekiplere ve süreçlere yapılan yatırımlar çarpıcı biçimde artırılmalıdır. Araştırmacılar, yanlış bilgilerin yanına uyarı mesajları yerleştirmenin, bunların paylaşımını sınırlamada etkili olup olmadığı konusunda hâlâ bölünmüş durumda. Bazıları, kullanıcıları paylaşma olasılığını azaltabileceği sonucuna varmıştır; diğerleri hiçbir etki görmedi. Ama denemeye değer.

Nefreti teşvik eden hesapları, sayfaları ve forumları durmaksızın tanımlayın ve toplayın - 2015'te Reddit tarafından iki nefret topluluğunun yasaklanmasının sonuçları üzerine bir araştırma, "Reddit, bu yankı odalarını kapatarak insanların iki nefret topluluğuna da katılmasını sağladı" dedi. "Yeri terk edin veya dilsel davranışlarını önemli ölçüde değiştirin." Başka bir deyişle, eşdeğer bir kullanıcı Reddit'i kullanmaya devam etse ve diğer forumlara katılsa bile nefretin boyutu tamamen azaldı.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Tüm bu çözümler kolay bir fikre dönüşüyor: İnsan merkezli, insanlığı geliştirmek isteyen bir işletme, zayıf yönlerimizden yararlanmak yerine kullanıcılarının güçlü yönlerini desteklemelidir. Bugün dünyamız Bin Dokuz Yüz Seksen Dört'e benzese de, özel bir son yazmak için hala zamanımız var.

Newspeak'in tüm amacının düşünce aralığını daraltmak olduğunu görmüyor musunuz? Sonunda düşünce suçunu kelimenin tam anlamıyla imkansız hale getireceğiz, çünkü onu ifade edecek hiçbir kelime olmayacak.

Bin Dokuz Yüz Seksen Dört'te Parti'nin anlamı dilden çıkarmak için Yenisöylem'i kullanması ve insanların belirli düşüncelere sahip olmasını imkansız hale getirmesi korkutucu. İnsanların kullanabileceği kelimelerin miktarını azaltmak, onların doğru duygu ve kavramlara sahip olmalarını engeller ve gezegeni işlemeyi ve kavramayı zorlaştırır. Dil anlamını yitirdiğinde (“savaş barıştır, özgürlük köleliktir, cehalet güçtür”), Parti gerçeklik olarak kabul edilen şeylerin başında gelir. Gerçekler ve bağımsız düşünce artık gerçekten yok:

2050 yılına kadar - muhtemelen daha önce - Eskikonuş hakkındaki tüm gerçek bilgiler ortadan kalkmış olacak. geçmişin tüm literatürü yok edilecek. Chaucer, Shakespeare, Milton, Byron—yalnızca Yenisöylem versiyonlarında var olacaklar, yalnızca farklı bir şey haline gelmeyecekler, aslında olmayacakları şeyle çelişecekler. Parti'nin edebiyatı bile değişecek. Sloganlar bile değişecek. Özgürlük kavramı ortadan kaldırılmışken, nasıl Özgürlük Köleliktir gibi bir sloganınız olabilir? Tüm düşünce iklimi farklı olacak. Aslında, şimdi bildiğimiz gibi, hiçbir düşünce olmayacak.

Bu makalenin hazırlanması sırasında nitel bir araştırma yaptık ve internette yayınlanan birkaç makaleyi karşılaştırdık. Çok sayıda medyanın “şok edici, korkutucu ve özel haberler”, “FOTOĞRAF+VİDEO” gibi kelimeler kullandığını ve sonrasında yalan olduğu ortaya çıkan bir şeyi kanıtlamaya çalışan 10 basit cümle bulduk. Örneğin, tıklama tuzağı başlığı, akılda kalıcı fotoğraflar ve bahsi geçen kelimelerin kullanıldığı bu makaleye bir göz atın:
https://www.mojevrijeme.hr/magazin/2018/11/sokantna-vijest-koju-morate-znati-o-ovim-migrantima/.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bu makale harika, ayrıntılı ve yazarları gerçek gerçeği araştırmak için harika bir iş çıkardı. Ancak göçmenlerin Una nehrinde yemek için ördek hazırladığını ve yerel halkın şokta olduğunu söyleyen bir makale var. Bu makale Facebook'ta BHnovosti tarafından paylaşılıyor ve açıp okumaya çalıştığınızda şunları yapamazsınız: (https://novosti-tv.net/2018/07/05/sokantno-migranti-rostiljaju- patke-na- uni-biscani-zgrozeni/).
Burada daha “şok edici” olan ise, insanların ikinci habere inanmaları, gerçek olduğunu düşünmeleri, genelleme yapmayı tercih etmeleri ve Yalan video ve fotoğraflara inanmalarıdır.

Sosyal medyanın karakter sınırlarının ve hashtag'lerin akılda kalıcı, anlaşılması kolay fikirleri, olayları ve eğilimleri ortaya çıkarmak ve tanıtmak için kullanımının bir sonucu olarak, kendi dilimiz daha indirgeyici ve basit hale geliyor. Bu platformlarda nüans ödüllendirilmez. Ve sosyal ağlar, herhangi bir görüşün (ne kadar uçta olursa olsun) gerçeğin görünüşüne göre talep etmesine izin vererek, gerçekliğimizi kavramamızı zorlaştırdı.

İnsanlar bir Büyük Birader distopyasının gerçeğine karşı çelikleşirken, 'alternatif gerçeklerin' yükselişi George Orwell'in distopik romanı 1984'ün satışlarını artırdı.

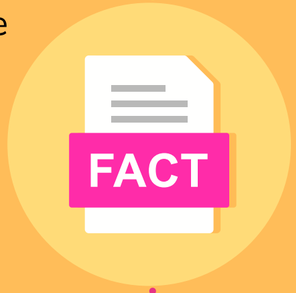

Gerçekler tartışılmaz gerçeklerdir. Gerçekler öznel, ölçülebilir veya tartışmaya açık değildir. Merriam-Webster sözlüğü 'olguları' şu şekilde tanımlar: "Bir gerçek, nesnel gerçekliğe sahip olarak sunulan bir veri parçası olabilir."

Bu yüzden Kellyanne Conway, yalanların “alternatif gerçekler” olarak adlandırılabileceği anlatısını bastırmaya çalıştığında, insanlar anlaşılır bir şekilde alarma geçti.

Conway'in ifadesi ile George Orwell'in "alternatif gerçeklerin" - orada "gerçek olmayanlar" ve "çifte" olarak adlandırılan - otoriter bir hükümet tarafından halkının gerçekliğinin anlatısını düzenlemek için kullanıldığı 1984 romanı arasında paralellikler çizilir.

Conway'in yorumlarından uzak durmayı gerektiren mükemmel bir haber varsa, o da bu paralelliklerin aslında birçok gerçeği arayan kişinin bir bakış açısı elde etmek için Orwell'in önemli romanını seçmesine yol açtığıdır. Washington Post, uzun süredir devam eden klasiğin Amazon.com'da en yüksek 5'e yükseldiğini bildiren birçok mağazadan biri.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Forbes'un 2019 tarihli "Orwell'in 1984'ü 70. Dönüyor Bugünün Gözetim Topluluğunun Çoğunu Öngördü" başlıklı makalesi şöyle diyor: "George Orwell'in ünlü romanı Bin Dokuz Yüz Seksen Dört, önümüzdeki ay 70 yaşına giriyor. Öngörülerine ve bugün dünyanın durumuna baktığımızda , her sözün izlendiği, kabul edilemez konuşmaların silindiği, tarihin yeniden yazıldığı veya tamamen silindiği ve iktidardakilerin beğenmediği görüşlere sahip bireylerin 'insansız' hale gelebileceği distopik bir gözetleme durumu öngörülerinde ne kadar haklı çıktı? Orwell'in tahminleri ürkütücü derecede doğruydu.

"1984'te toplumu düzenli tutmada neyin kabul edilebilir bir konuşma oluşturduğunu belirleyen devletti.

"2019'da, çevrimiçi görmemize ve söylememize izin verilenler üzerinde mutlak güce sahip olanlar, Silikon Vadisi'ndeki küçük bir özel şirket kadrosu ve yöneticileridir.

"1984'te dünya vatandaşlarının çoğunun ait olduğu sadece birkaç ülke vardı.

"2019'da dünyadaki netizenlerin çoğunun ait olduğu sadece birkaç sosyal medya imparatorluğu var.

"1984'te gözetleme yapan ve konuşmayı sansürleyen devletti.

"2019'da sosyal medya şirketleri, kullanıcılarını 7/24 izleyen, düşünce suçu işleyenleri işaretleyen ve ihlallerini ortadan kaldıran çok sayıda insan ve algoritmik moderatör ordusu kurdu. Aynı özel şirketler, hiçbir müdahalede bulunmadan, hatta devletin iradesine bile aykırı olarak ve herhangi bir itiraz hakkı olmaksızın."

1. Diana Ali; 2020; The nature of Revolution in George Orwell's "Animal Farm; The Journal of Theological Studies.

2. Meghna Chakrabarti; 06 June 2019; '1984' In 2019: Did George Orwell's Classic Get It Right; Wbur.org website; Accesed on 25 April 2021 (https://www.wbur.org/onpoint/2019/06/06/george-orwell-1984-technology-government-surveillance)

3. Mohammad Al-Subaihi & Hanita Ismail; 2020; Orwell's 1984 and the concept of Powerlessness; International Journal of English Literature and Social Sciences. 5. 289-297. 10.22161/ijels.51.48.

4. Mohammed Amir & Amir Albloly & Mohammed Hizabr Alhusami; 2020; George Orwell's Animal Farm and Nineteen Eighty Four as Timeless Scenarios: A Political Perspective.

5. Muhammad Arif & Humaira Ahmad & Bakht Rahman; 2018; Dismantling Panopticonic Regime: Study of Orwell’s 1984

6. Thomas Cushman and John Rodden; 2004; George Orwell: Into the Twenty-First Century; Boulder: Paradigm Publishers.

7. Zeynepnur Bolulu & Soldiery War; 2018; Elements of War and Futurism in ‘1984’ by George Orwell

Yalan Haberler – Tanımlar ve Tanımlama

Authors: Natalia Vuković, Ajla Aljović, & Sara Međić
BRAVO BiH

Yalan haber – bir tanım

"Son siyasi olaylar - özellikle Birleşik Krallık'ta tartışmalı bir şekilde yakın olan Brexit referandumu ve 2016 ABD başkanlık seçimlerinde Donald Trump'ın az farkla galibiyeti - yaygın olarak inanıldığına inanılan "Yalan haberler" olgusuna bir ilgi dalgasına yol açtı. her iki siyasi yarışmanın sonucunun şekillenmesinde önemli bir rol oynadı."[1]

Son zamanlarda kendini haber olarak lanse eden uydurma ve yanıltıcı bilgi saldırısının ayırt edici yönlerini anlamak istiyorsak, önce haberin bazı temel epistemik işlevlerini anlamamız gerekir. Vurgu, tüketici için gerçek bir bilgi kaynağı olarak güvenilirlikleri üzerinde olmuştur. Haber medyasının tüketicileri, özel bir tanıklık biçiminin alıcılarıdır ve haber tüketicilerinin de epistemik yükümlülüklere maruz kaldıkları anlaşılmaktadır.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yetkin okuyucuların olgusal raporlar ile fikir yazıları arasında ayrım yapabilecekleri ve güvenilir ve yetkin bir muhatabın ifadesini değerlendirirken kullanacakları aynı temel tarama yöntemlerini (örneğin hatalar ve tutarsızlıklar için) kullanacakları varsayılmaktadır. Raporları daha fazla analiz yapmadan safça kabul etmek tehlikelidir, varsayılan epistemik otoritelere duyulan güven, zorunlu olarak geçicidir ve kaynağın güvenilirliği, güvenilirliği, güdüleri, çıkarları, tutarlılığı ve sicili ile ilgili temel kritik sorular asla tamamen ortadan kaldırılmamalıdır.

Haber medyası - kendimize bildiklerimizin çoğunun kaynağı olarak hizmet ediyor. Küratörlüğünde hazırlanan haberlere güvenmeseydik, diğer ülkelerde olup bitenler, siyaset dünyası ve hatta en son spor sonuçları hakkında çok az şey bilirdik. Tabii ki, güvenilir bilgi iletmek onların tek sosyal işlevi değildir, çünkü tüketiciler bile haberlere her zaman sadece bilgi ve bilgi için değil, aynı zamanda eğlence ve eğlence için de başvururlar. Haberin en önemli epistemik işlevi, bize güvenilir gerçek bilgiler vermektir.

“Karşılık gelen haber raporlarını kabul ederek belirli inançlar edinmenin yanı sıra, genel kapsama için haber medyasına da güveniyoruz. Çevremizin epistemik kapsamı yetersizse, çevremizdeki dünyadaki önemli değişikliklerden artık güvenilir bir şekilde haberdar olmayacağız ve inanç oluşumunun ilk noktasında edinilmiş olan her türlü bilgi yavaş yavaş aşınacaktır. “[2]

Bu şekilde haberler bize epistemik kapsama sağlar ve bu da bizi dünyadaki değişikliklerden haberdar ederek mevcut bilgiyi korur.

Geleneksel olarak, haberler sabit ve toplu bir biçimde, belirli bir süreye sahip bir haber bülteni veya belirli sayıda sayfaya sahip bir gazete baskısı olarak sunulur. Bu, yalnızca neyin dahil edileceğine ve neyin dışarıda bırakılacağına ilişkin zorlu editoryal seçimleri zorunlu kılmakla kalmaz, aynı zamanda hedef kitlenin bilgisini de gerektirir - çünkü bariz ticari nedenlerle konu seçimi yeterince geniş bir çekiciliğe sahip olmalıdır. Tüketici de, haber bölümlerindeki makalelerin seçiminden, kendi topluluklarındaki diğer insanların neyle ilgilenmeye meyilli olduğu sonucunu çıkarabilir. Gazeteci Stefan Schulz'un dediği gibi, “Gazeteler, diğer insanların istedikleri zaman hangi bilgileri aradıkları konusunda insanları bilgilendirir. dünyayı öğrenmek için.”[3]

Tarihsel olarak, gazete endüstrisi önyargıya, çarpıtmaya, manipülasyona ve tamamen uydurmaya yabancı değildi. Robert Love'ın dediği gibi, "Amerikan gazeteciliğinin ilk günlerinde, gazeteler kasıtlı, eğlenceli aldatmacalarla ticaret yaptı." “Daha yakın zamanlarda, CNN ve The NEW York Times, ABD ordusu tarafından, Irak'ın işgali öncesinde, yanlış bilgi yaymak için yazılı olmayan ortak komplocular olarak kullanıldı, psikolojik operasyonlar olarak bilinen bir taktik”“. Haber öykülerinin taklit edilmesi uzun süredir var ve teknolojik ilerlemenin her tekrarı, yeni aldatma ve uydurma olasılıklarını ortaya çıkardı. “[4]

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"Sahtekarlar" genellikle bir doktor, diş hekimi, mimar veya diğer profesyonel veya iş adamı gibi toplumun saygın bir üyesini kullandı; bu kişiler para karşılığında yerel gazetenin gerçek bir soruşturma için gönderebileceği herhangi bir muhabire hikayeyi doğrulayacaktı. inanç. “Yalan haberler” o zaman sadece tüketicinin değil, aracının da aldatmasını içeriyordu: “Artık Yalan haberler için sürekli tetikte olan yerel gazetenin editörü, sıklıkla aldatılıyor ve muhabirleri gönderiyor. konuyu araştırmak için kendi makalesinden”, yalnızca yerel muhabirin dikilmiş raporla karşılaşması için. Sanat tarihçisi Mark Jones'un biraz abartılı bir şekilde söylediği gibi: "Her toplum, her nesil, en çok imrendiği şeyi taklit eder. ”Yalan haberler, güvenilirlik kazanmak için ana akım kaynakların “görünümünü ve hissini” taklit eder ve bazı tüketiciler için Yalan haberler, geleneksel haber kaynaklarına baskın çıkar, hatta ikincisinin yetkili olma iddiasını alt üst eder. Donald Trump, 10 Aralık 2016 ile 10 Aralık 2016 arasında toplam 73 kez yaptığı, ticari markasının tamamı büyük harflerle “YALAN HABER” olarak kritik bir haber hikayesini kınamak için Twitter hesabını her kullandığında bu açık hedef gibi görünüyor. 24 Temmuz 2017 yalnız. Çoğu zaman, etiket belirli kişilere değil, ayrım gözetmeksizin CNN, MSNBC veya The New York Times gibi haber kuruluşlarına uygulanır.

Yalan haberlerin medya okuryazarlığını teşvik etmek için etkili bir araç olabileceği görüşü, artık izleyicilerini eğitmeyi amaçlayan sofistike ve nihayetinde özeleştirel medya formatlarına mahsus değildir. Bunun yerine, tüketicilerin duygularını manipüle ederek ve derinden tutulan partizan inançlarından yararlanarak yalanları yayan kaynaklarla ilişkilendirildi.

[1] Gelfert, A., Fake News: A Definition

[2] Godler Y, Reich Z, Miller B. Social epistemology as a new paradigm for journalism and media studies. New Media & Society. 2020;22(2):213-229. doi:10.1177/1461444819856922

[3] Gelfert, A., Fake News: A Definition

[4] Gelfert, A., Fake News: A Definition

'Yalan haberlerin' son karakterizasyonlarını araştırmak

Yalan haber kavramı, hem siyasi meseleler hem de hayatın diğer farklı alanları nedeniyle çeşitli şekillerde tanımlanır ve karakterize edilir. Lilleker'e göre, 'Yalan haber', "birden çok tanımı olan her şeyi kapsayan bir terimdir". Cambridge Dictionary, 'Yalan haber'i şu şekilde tanımlamaktadır: “İnternette veya diğer medyaları kullanarak haber gibi görünen, genellikle siyasi görüşleri etkilemek için veya şaka olarak oluşturulan yanlış hikayeler.”[1] Başka bir tanım, yalan haberin bir bilgi olarak sunulan Yalan veya ima eden istatistikler. Sıklıkla birinin veya bir varlığın popülaritesini azaltma veya reklam geliri yoluyla zenginlik yaratma amacına sahiptir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Medya bilgini Nolan Higdon, Yalan haberleri “bilgi olarak sunulan ve sözlü, yazılı, basılı, elektronik ve sanal iletişimi kapsayan kodeklerle iletilen Yalan veya aldatıcı içerik materyali” olarak tanımladı. Dictionary.com tarafından tanımlandığı gibi, Yalan haberler "gelir elde etmek veya bir kamu figürünü, siyasi hareketi, şirketi vb. tanıtmak veya itibarını zedelemek amacıyla yaygın olarak paylaşılmak veya dağıtılmak üzere oluşturulan, genellikle sansasyonel nitelikte yanlış haberlerdir. ” veya “gelir elde etmek veya halka açık bir şahsiyeti, siyasi hareketi, şirketi vb. tanıtmak veya itibarını zedelemek amacıyla geniş çapta paylaşılmak veya dağıtılmak üzere oluşturulmuş, genellikle sansasyonel nitelikte yanlış haberler”[2] Diğerleri 'Yalan haberler' ile ilgili olabilir. "aldatma", "dedikodu", "söylenti", "aldatma", "dolandırıcılık", "dolandırıcılık" gibi kelimelere haber

Basılı medyada bir zamanlar yaygın olan yalan haberlerin üstünlüğü, sosyal medyanın, özellikle de Facebook Haber Kaynağı'nın yukarı yönlü hareketiyle hızlandı. Siyasi kutuplaşma, gerçek sonrası siyaset, olumlama yanlılığı ve sosyal medya algoritmaları, sahte bilgilerin ortaya çıkışına dahil edilmişti. Arada bir, düşman denizaşırı aktörler aracılığıyla, özellikle de tüm seçimler yoluyla üretilir ve yayılır. Anonim olarak barındırılan Yalan haber web sitelerinin kullanımı, iftira için yanlış haberlerin yararlarının kovuşturulmasını zorlaştırdı. Birkaç tanımda, Yalan haber, gerçek olarak yanlış yorumlanan hicivli makaleleri ve metin içinde desteklenmeyen sansasyonel veya tıklama tuzağı başlıkları kullanan makaleleri içerir.

Genel olarak konuşursak, Yalan haberlerin üç özelliği vardır:

– Gerçeklerle ilgili yanlışlık
– Paylaşmak için optimizasyon
– Asıl amaç duygularla örtünmek veya tokalaşmaktır; önyargı veya önyargıdan beslenmek.

Bir haber makalesi, kaba veya uygunsuz olduğu için sahte değildir. İnançlarınızı veya değerlerinizi sorgulayan bir haber makalesi yalan haber değildir. İktidardakiler tarafından reddedilen bir haber, o haberi yalan haber de yapmaz. Yalan haber olmayan başka ne var? Hiciv, dürüst habercilik hataları, sevmediğiniz gazetecilik yalan haber değildir.

Yalan haberler, son derece güvenilmez, yanlış, sahte, uydurulmuş ve sürdürülebilir kaynaklar veya alıntılar içermeyen hikayelerdir. Yalan haber türleri, yanlış bilgilendirme ve dezenformasyondur. Merriam Webster çevrimiçi sözlüğüne ve Michigan Üniversitesi kütüphane web sitesine göre, yanlış bilgi “yanlışlıkla veya kasıtsız olarak oluşturulan veya yayılan yanlış veya yanlış bilgidir; maksat aldatmak değildir”, dezenformasyon ise “kamuoyunu etkilemek veya gerçeğin üzerini örtmek için kasıtlı olarak oluşturulan ve yayılan yanlış bilgidir”.[3]

[1] Cambridge Dictionary, https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/fake-news (Accessed on 27 March 2021)
[2] Dictionary.com, https://www.dictionary.com/browse/fake-news (Accessed on 27 March 2021)
[3] University of Michigan Library Research Guides, https://uides.lib.umich.edu/fakenews (Accessed on 27 March 2021)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yalan haber: Şartlı bir tanım

Nasıl dezenformasyon bir bilgi türüyse, yalan haber de bir anlamda açıklanması gereken bir haber biçimidir. Bu iddia hiçbir şekilde tartışmasız değildir, çünkü epistemik olarak "yüksek dereceli" ve "düşük dereceli" varlıklar arasında yanlış bir eşdeğerlik yaratıyor gibi görünebilir. Dezenformasyonun bir bilgi türü olduğu önerisi, güçlü eleştirilerle karşılandı.

Perspektif önemlidir. Bir dezenformasyonun alıcısı veya bir yalan haber örneğiyle karşı karşıya kalan biri için, kendilerine söyleneni yalnızca, aslında gerekli doğruluk ve doğruluk kriterlerini karşılıyorsa kabul etmeleri gerektiğinin söylenmesi pek iyi olmaz. Doğruluk bu nedenle, "enformasyon" ve "haber" tanımlarının ta kendisine hakikat ve doğruluğu inşa etmek, başka bir deyişle, onları başarı terimleri haline getirmek, acil epistemolojik sorunu ele almak için çok az şey yapar: Bize varsayılan bir varsayım tarafından doğru olarak sunulan iddialara nasıl yanıt verilir? haber kaynağı, bildiğimiz kadarıyla, yalan haber olabilirler (ya da olmayabilirler).

Birincisi, Yalan haberler yanıltıcıdır, tıpkı dezenformasyonun yanıltıcı olması gibi: “yanlış inançlar yaratması muhtemeldir” (Fallis 2015, s. 406). Daha önce tartışıldığı gibi, yalan haberler bazen havadan üretilebilir ve bu durumda en iyi ihtimalle yanlışlıkla doğru olabilir. Çoğu zaman, açıkça yanlışlar etrafında inşa edilir - özellikle doğruysa, sansasyonel olacağı iddiaları - teşvik eder ve sürdürür.

Belki de belirli bir iddia, tesadüfen, yalnızca, ortalama bir insan kolayca kandırılsa bile, hiçbiri tarafından kabul edilmeyen özellikle eleştirel bir akıl yürütme alt kümesi tarafından karşılanır. Yine de, tartışmalı bir şekilde, Yalan haberler konusunda önemli olan ve onu sosyopolitik bir fenomen olarak aciliyet veren şey, aslında yeterince büyük sayıda insanın bu habere kapılmış olmasıdır.

O halde önemli olan, diğer her şey eşit olduğunda ve genel medya okuryazarlığı seviyeleri gibi genel arka plan koşulları göz önüne alındığında, yayınlanan bir parça Yalan haberin büyük olasılıkla yanlış inançlarla sonuçlanması (ve çoğu zaman neden olur) olmasıdır. Varsayılan bir raporun yalan haber olarak sayılması için, yalnızca tesadüfi olmayan bir şekilde değil, kasıtlı olarak da yanlış yönlendirmesi muhtemel olmalıdır. Önemli olan, yalan haber sağlayıcılarının, kendilerinin bu inançlarda bir payları olup olmadığına bakılmaksızın, kitlelerinde olası yanlış inançların oluşmasına yol açacak şekilde bildikleri veya makul olarak öngörebilecekleri uygulamalara kasıtlı olarak girmeleridir (siyasi bir aktivistin sahip olabileceği gibi) veya sadece para için olup olmadıkları (Makedon web sitesi operatörlerinin yaptığı gibi[1]). Daha da önemlisi, yanlış inançların yayılması, yalnızca yalan haberlerin bir yan etkisi değil, işlevinin doğrudan bir sonucudur. Buna karşılık, Yalan haberler, ya hedef kitlesine yalanlar aşılamayı amaçladığı için (örneğin, bir siyasi rakibi itibarsızlaştırmak için) ya da kasıtlı olarak böyle olduğu için gerçek tarafından kısıtlanmayacak şekilde çalışacak şekilde tasarlanmıştır. Gerçek hedefi (örneğin) çevrimiçi bir kitleyi çeken sansasyonel iddialar yoluyla tıklama tuzağı oluşturmaktır.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yalan haberler, (tipik olarak) yanlış veya yanıltıcı iddiaların kasıtlı olarak haber olarak sunulmasıdır, burada iddialar tasarım gereği yanıltıcıdır.

"Kasım 2020 itibarıyla dünya genelindeki seçili medya kaynaklarına duyulan güven düzeyine ilişkin veriler, ankete katılanların yüzde 53'ünün genel haber ve bilgi sağlamak için geleneksel medyaya güvendiklerini belirtirken, bu oran sosyal medyayı güvenilir bulan yüzde 35'e karşılık geliyor."

Kaynak: Statista, 2021

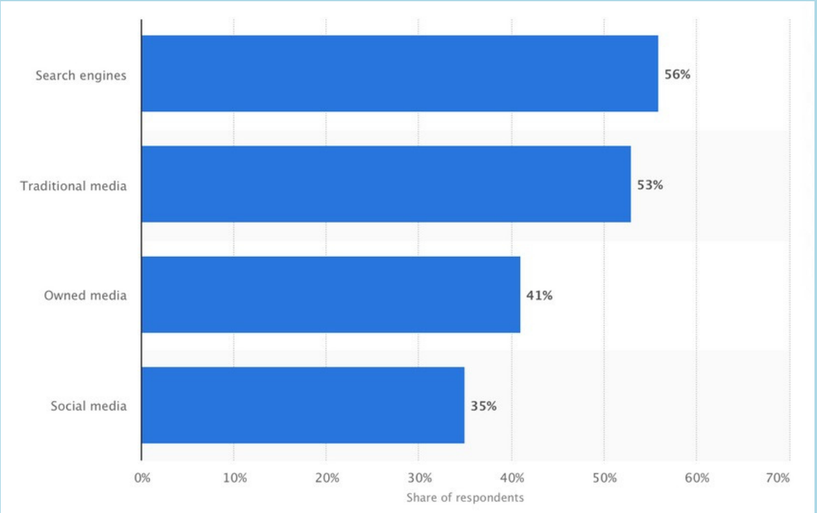

2021 İÇİN MEDYA ÖZGÜRLÜK ENDEKSİ!

Author: Natalia Vuković
BRAVO BiH

Basın özgürlüğü, ifade özgürlüğü ve güvenilir bilgiye erişim, işlevsel, medeni ve demokratik her toplumun temel dayanağı ve omurgasıdır. Teori, akademik camia, Avrupa Birliği bunu söylüyor...

Ancak uygulama, Sınır Tanımayan Gazeteciler'in 2021 için dünyadaki medya özgürlüklerine ilişkin duyurusu ile desteklenen tamamen farklı bir şey gösteriyor. Bu rapor, çoğulculuk, medya bağımsızlığı, yasal çerçevenin kalitesi ve her ülkedeki gazetecilerin güvenliği.

Birçok hükümet, hem ülke politikasındaki hem de pandemi ile mücadeledeki tüm başarısızlıklarını örtbas etmek için koronavirüs pandemisini kullanarak gazetecilerin bilgiye, kaynaklara erişimini ve saha haberciliğinin engellenmesini engelledi.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bu nedenle halk genellikle yalnızca devlet tarafından sağlanan ve manipülasyon için çok fazla alan sağlayan pandemi verilerine erişebilir. Geçen yılki Sınır Tanımayan Gazeteciler raporu yıkıcı ve dünya çapında medya özgürlüğünde çarpıcı bir düşüş olduğunu kaydediyor. Analiz edilen 180 ülkenin 130'undan fazlasında medya çalışmaları kısmen veya tamamen engellendi.

Sınır Tanımayan Gazeteciler'in 2021 Medya Özgürlüğü Endeksi, analiz edilen toplam ülke sayısının %73'ünü temsil eden, analiz edilen 180 ülkenin 73'ünde medya özgürlüklerinin 59 ülkede kısıtlandığını ve tamamen engellendiğini veya ciddi şekilde engellendiğini gösterdi. Bu ülkeler medya özgürlüğü açısından "çok kötü", "kötü" veya "sorunlu" olarak sınıflandırılıyor ve Dünya Basın Özgürlüğü Haritasında siyah, kırmızı veya turuncu ile işaretleniyor.

BATI BALKANLAR ÜLKELERİ

Batı Balkan ülkeleri söz konusu olduğunda, medyanın "sorunlu" durumu olarak değerlendirilen turuncu bölgede bulunuyorlar. Bunlar arasında Bosna-Hersek açık ara en iyisidir. En büyük düşüşü 8 sıra farkla kaydeden Kosova, şu anda 78. sırada yer alırken, onu 83. sırada Arnavutluk, 90. sırada Kuzey Makedonya, 93. sırada Sırbistan ve 104. sırada Karadağ izliyor.

2021 Medya Özgürlükleri Endeksi'ne göre, Batı Balkan ülkeleri arasında en iyi konuma sahip olmasına rağmen, Bosna-Hersek'teki durum, 180 ülke arasında 58. sırada olduğu için bir önceki yıla göre hiç iyileşmedi. ülkeler. Ülkemiz, yüksek düzeyde medya özgürlüğünü garanti eden en liberal medya yasalarına sahip olmasına rağmen, bunların en büyük eksikliği, uygunsuz uygulama ve yaptırımlarıdır. Rapora göre, BH'de sürekli sözlü saldırılar ve milliyetçi retoriğin nüfuz ettiği kutuplaşmış bir siyasi iklim hüküm sürmekte ve böylece medya özgürlüğü için düşmanca bir ortam yaratmak için verimli bir zemin yaratmaktadır. Etnik bölünmeleri ve nefret söylemini yansıtan editoryal politikalar, etnik köken nedeniyle gazetecilere yönelik saldırıların artması, göçmenlerle ilgili haberler söz konusu olduğunda düşmanca bir iklim, politikacıların gazetecilere gözdağı ve baskı olarak hakaret davaları, hakaret 2003'te suç olmaktan çıktı. medya sahipliğinin şeffaf olmaması ve medya üzerindeki özel sektör kontrolünün artması, olumsuz çalışma koşulları (kısa süreli sözleşmeler ve düşük ücretler), siyasi partilerin bilgi ve kampanyalarını yayınladığı rejim medyası, gazetecilerin bilgiye sınırlı erişimi, gazetecilerin yasal güvencesizliği. gazeteciler ve belirli alanlarda (çevrimiçi medya yasası) düzenleme eksikliği ve Coronavirüs pandemisi, 2020 boyunca medya özgürlüğünü ve gazetecilerin konumunu büyük ölçüde tehdit eden faktörlerdir.

Özellikle endişe verici olan, artan çevrimiçi şiddet vakası ve gazetecilerin sosyal ağlar aracılığıyla ve İnternet portallarındaki yorumlarda aldığı artan sayıda tehdittir.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Dünya Medya Özgürlükleri Endeksi'nde Sırbistan yıldan yıla düşüş gösteriyor ve şu anda 93. sırada yer alıyor, bu da medya özgürlüklerinin giderek daha fazla ihlal edildiğini ve eleştirel gazeteciler ve medya için giderek daha az yer olduğunu gösteriyor. Aleksandar Vučić'in iktidara gelmesiyle birlikte medya özgürlükleri önemli ölçüde azaldı ve Sırbistan, hükümet yanlısı medyadan gelen Yalan haberlerin daha görünür ve endişe verici bir şekilde popüler hale geldiği gazeteciler için güvensiz bir ülke haline geldi. Gazeteciler yetkililerin desteğinden yararlanamıyor ve yasal olarak korumasız durumdalar, gazetecilere yönelik birçok saldırı soruşturulmadan kapandı ve failler cezasız kaldı. Yerel düzeyde yolsuzluk hakkında yazan Milan Jovanoviç'in evinde bir kundaklama vakasının olduğu, medyaya ve gazetecilere yönelik saldırılar, yalnızca sözlü değil, ölüm tehditleri de olağan hale geldi. Ancak bu durumda bir değişiklik yapılmış ve failler adalete teslim edilerek cezalandırılmıştır. Ayrıca, yerel bir hastanenin salgınla mücadele için ekipman eksikliğine ilişkin raporları nedeniyle evinde tutuklandıktan sonra Nisan 2020'de bir gece hücrede tutulan gazeteci Ana Laliç'in vakası var. Tüm bunlar, (daha sonra yürürlükten kaldırılan) acımasız bir yasanın çıkarılması ve pandemi krizini kullanarak resmi sansür uygulamaya yönelik bir girişimden kaynaklandı.

Karadağ, tüm Balkan ülkeleri arasında en kötü sırada yer alıyor. 20 yıl sonra hükümet değişikliği olmasına rağmen kayda değer bir gelişme olmadı.

Yeni Karadağ hükümeti, medya özgürlüğünün güçlendirilmesine ve gazeteciler için çalışma koşullarının iyileştirilmesine öncelik verdi ve 2019 medya yasalarında yapılan değişiklikleri duyurdu, ancak bunların tümü yalnızca vaatler şeklinde kaldı.

Bölgeden en iyi pozisyona sahip olma ayrıcalığına sahip olan ülke, 36. sırada yer alan Slovenya, ardından 3 sıra gerileme kaydeden ve 56. sırada yer alan Hırvatistan ve bu 2013'ten bu yana en iyi sıralaması. Yolsuzluk, organize (savaş) suçlarını araştıran Hırvat gazeteciler genellikle tacize ve çeşitli baskılara maruz kalıyor. “Aşağılayıcı” medya içeriği 2013'ten beri suç kapsamına alındı ve fiziksel saldırılar, tehditler ve siber şiddet ile hükümetin somut koruma önlemleri almadaki pasifliği büyük bir sorun olmaya devam ediyor. Hırvatistan'da şu anda medya ve gazeteciler aleyhine açılmış en az 924 dava var ve bunlardan savcılar yaklaşık 78,5 milyon HRK talep ediyor, bu da gazeteciler ve medya hakkında kovuşturmanın devam ettiğini gösteriyor. Gerçi bu sayı gerçekte daha da yüksek. Politikacılar, yargıçlar ve güçlü insanlar davalar, yüksek para cezaları ve savunma maliyetleri yoluyla eleştirel gazetecileri ve medyayı sansürlemek, sindirmek ve susturmak için yasal bir mekanizma buldular.

DİĞER ÜLKELERDE MEDYA ÖZGÜRLÜĞÜNÜN DURUMU

Gazeteciler için en güvenli ülkeler listesinin başında, uzun yıllardır beyazla işaretlenen ilk 12 yer kesinlikle

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Gazetecilik çalışmalarına yönelik gelişmiş halk desteğiyle tanınan İskandinav ülkeleri.
Norveç, üst üste beş yıldır en iyi konumdaki ülke olarak ilk sırada yer alıyor, ancak belirtildiği gibi, o ülkedeki medya pandemi hakkında devlet bilgilerine erişim eksikliğinden şikayet ediyor. Finlandiya ikinci sırayı korurken, İsveç bu yıl dördüncü olan Danimarka'nın geçen yıl elinde bulundurduğu üçüncü sırayı geri aldı. Geçen yıl 13 ülke (%8) ile karşılaştırıldığında, bu yıl 180 ülkeden sadece 12'si (%7) uygun bir medya ortamı sunduğunu iddia edebilir.

Sarı, Romanya'da 13. (Almanya) ile 48. sırayı işaret ediyor. Almanya, pandemi ile mücadelede getirilen kısıtlamalara karşı yapılan protestolar sırasında aşırılık yanlısı grupların ve komplo teorilerini destekleyen grupların destekçileri tarafından düzinelerce gazetecisine saldırdığı için "iyi" olarak sınıflandırmasından çıkarıldı. Eski Başkan Trump'ın son yılına rekor sayıda gazetecilere yönelik saldırılar (yaklaşık 400 vaka) ve yargılanırken gazetecilerin tutuklanması (130) damgasını vurmasına rağmen, Amerika Birleşik Devletleri de sarı bölgeye giriyor, 44. sırada ve bir sıra aşağıda. protestoları örtmek için. ülke genelinde sistemik ırkçılığa ve renkli insanlara karşı polis vahşetine karşı. Ancak yeni Başkan Biden'ın gelişiyle, hakikat ortamını desteklemeyi vaat ettiği yerde durum düzeliyor ve yönetiminin amacının ABD'nin bir dünya ifade özgürlüğü feneri statüsünü yeniden kazanması olduğuna dikkat çekiyor.

Rusya, durumu "kötü" olarak sınıflandırıldığı ve 150. sırada olduğu için kırmızı bölgeye ait.
Kremlin karşıtı Alexei Navalny'yi desteklemek için protestoların medyada yer almasını sınırlamak ve kontrol etmek için baskıcı aygıtını harekete geçirdi. Büyük TV kanalları izleyicileri propaganda bombardımanına tutmaya devam ediyor ve genellikle "yabancı ajan" olarak etiketlenen gazetecileri keyfi olarak tutuklamak için belirsiz ve seçici yasalar kullanılıyor. Belarus, 2020'ye kıyasla beş sıra gerileyerek 180 ülke arasında 158. sırada yer alıyor ve açıklamada "gazeteciler için Avrupa'nın en tehlikeli ülkesi" olduğu belirtiliyor. Belarus'ta geçen yıl 97 gazeteci tutuklandı, 11'i şu anda hapiste ve 50 internet sitesi engellendi.

Siyaha boyanmış ülkeler medya özgürlüğü için "çok kötü" bir ortam olarak sınıflandırılıyor ve 160 ila 180 koltuk arasında değişiyor. Çin, internet sansürünü, gözetimini ve propagandasını benzeri görülmemiş düzeylerde sıkılaştırmaya devam eden 177. sırada yer alıyor.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ardından Çin'i, her zaman son üç sırada Türkmenistan (178), Kuzey Kore (179) ve son sırada Eritre olan üç totaliter devlet takip ediyor.
Bu ülkeler, COVID-19 vakası olmadığı iddiasıyla tüm haber ve 2020'de dünya çapında en az 30 gazeteci öldürüldü, 21'i işleri için öldürüldü, bu da geçen yıldan on fazla. Diğer gazeteciler, yangınla mücadelede veya çatışma bölgelerindeki çatışmalarda ve ayrıca hayati tehlike arz eden başka görevlerde öldürüldü. Kartellerin, suç gruplarının ve militanların gazetecileri öldürmekten sorumlu olduğu gazeteciler için en yıkıcı ülke Meksika (143) olurken, onu Afganistan (122), Filipinler (138), Suriye (173) izledi. Gazetecileri Koruma Komitesi'ne (CPJ) göre, geçen yıl 2000'den bu yana en düşük gazeteci cinayeti yaşandı - 26. İran'da (174) gazetecilerin hükümet tarafından doğrudan ve alenen öldürülmesiyle ilgili bir vakamız var. İran, gazeteci Ruhollah Zam'ı 12 Aralık'ta İranlı yetkililer hakkında eleştirel bir şekilde haber yaptığı ve 2017'deki protestoların zamanlaması ve yerleri hakkında bilgi verdiği için idam etti. İdam cezası infaz edildi. Durum en çok araştırmacı gazetecilik yapan ve raporlarında polisi takip eden, yasadışı uyuşturucu ve suçla ilgili şiddet olaylarına karışan gazeteciler için tehlikeli. Özellikle endişe verici olan, kadın gazetecilere yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddettir.
RSF Genel Sekreteri Christophe Deloire, “Gazetecilik, dezenformasyona karşı en iyi aşıdır” dedi.

“Maalesef üretimi ve dağıtımı siyasi, ekonomik, teknolojik ve hatta bazen kültürel faktörler tarafından sıklıkla engelleniyor. Dijital platformlarda ve sosyal ağlarda, sınır ötesi dezenformasyonun viral doğasına yanıt olarak, gazetecilik, kamusal tartışmanın çeşitli gerçeklere dayanmasını sağlamanın ana yoludur ”dedi.

Sonuç olarak, medya özgürlüklerinin tehdit altında olduğu ve medya dünyasında gazetecilere yönelik nefret ve düşmanlığın şiddete dönüştüğü bir korku ve gerilim ortamının olduğu sonucuna varabiliriz. Gazeteciler için güvenli olarak işaretlenen ülke sayısı sürekli azalıyor ve dünya çapındaki otoriter yetkililer medyanın etrafındaki ilmeği sıkılaştırıyor. Bir diğer büyük sorun da medya evlerinin siyasilere, güçlü kişilere, gazeteleri ve televizyonu kontrol eden ve onları kişisel hedeflere ulaşmak için bir araç olarak kullanan oligarklara ait olmasıdır. Tüm bu bilgilere dayanarak, gazeteciler için küresel olarak belirsiz bir iklimden söz edebiliriz.

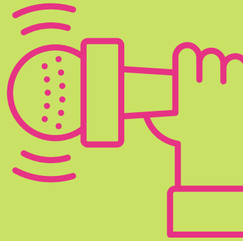

References:

1.Reporters Without Borders website, https://rsf.org/en/ranking/2021
2.Georgi Gotev, 2021, World Press Freedom Index 2021: EU getting more heterogeneous [online], EURACTIV.com, Available from https://www.euractiv.com/section/digital/news/world-press-freedom-index-2021-eu-getting-more-heterogeneous/ [Accessed 8 May 2021]

Hikaye anlatımı ve gerçek kontrolü

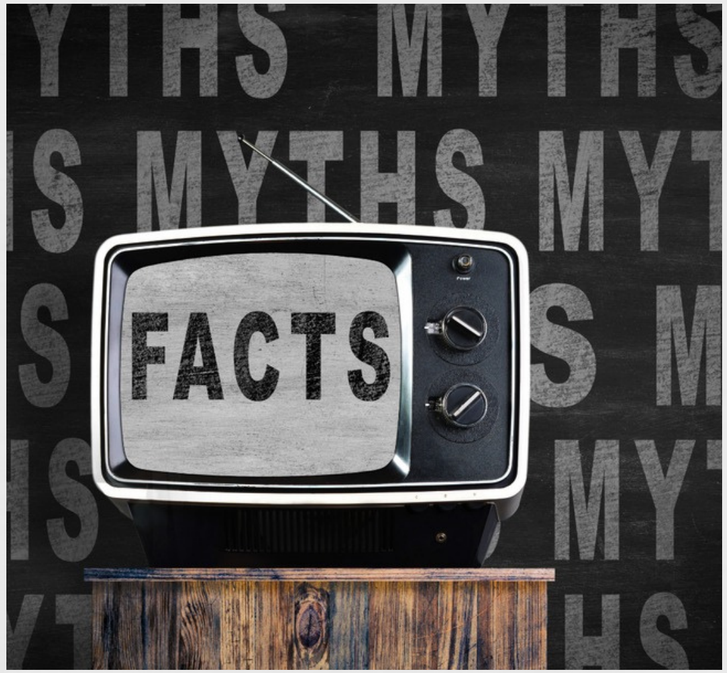

Authors: Ajna Veladžić & Omer Muminović
BRAVO BiH

Hikaye anlatımı

Bir zamanlar, başkalarını bir araya getirmek, eğitmek, eğlendirmek ve onları benzersiz bir şekilde harekete geçirmek istedi. Ve biri bir hikaye anlattı. İzleyicileri, daha önce hiç duyulmamış ilginç karakterler, unutulmaz olaylar ve akılda kalıcı sözlerle dolu anlatılardan etkilendi ve ilham aldı. Neredeyse bir sihirdi ve aynı zamanda modaya uygun, sahip olunması gereken bir güçtü. Hikaye hikaye, gerçek hikaye anlatma sanatı yaratıldı ve sonuna kadar mutlu bir şekilde kullanıldı ve beğenildi.

Bugüne kadar, uzun bir amaç listesi için her gün anlatılan ve yazılan pek çok iyi hikaye var. İş sektöründen başlayarak, işçileri ve öğrencileri motive eden, sivil toplum kuruluşlarının ve siyasi kuruluşların eylemlerine kadar, iyi anlatılan hikayeler her zaman işini görür. Bizi içeriden değiştirirler, bakış açımızı yönlendirirler ve hareket etmemizi sağlarlar. Hikayeler her şeyin mümkün görünmesini sağlar ve buna inanmayı seven insanlar da hikayeleri sever.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Hikâye anlatımı hayatın her alanında kullanılabilirken, kültürel korumada önemi vardır. Batı Afrika hikaye anlatımı modelini hiç duydunuz mu? Akşam yemeğinden sonra ateşin etrafında oturmanın ve bir hikaye anlatıcısını dinlemenin tamamen eğlenceli olduğuna bahse gireriz. Ek olarak, İrlandalı hikaye anlatıcılarına da teşekkür ederiz. İnsanları toplamak, eğitmek ve eğlendirmek için köy köy dolaşarak yorucu bir iş yapıyorlar.

Elbette, psikolog Jerome Bruners'ın araştırmasının önerdiği gibi, bir hikayenin bir olgudan daha akılda kalıcı olduğunu fark etmiş olmalılar. Kesin olmak gerekirse, 22 kez.

Bu nedenle, kültür, din veya iş yoluyla hepimiz bu tür sanatlarla temasa geçer ve gücünün farkına varırız. Şüphesiz, hepimiz kendimizi iyi hikaye anlatıcıları olarak geliştirmek için bir teşvik alıyoruz.

Son olarak, sizleri Steve Jobs'un 2015 yılındaki ünlü hikaye anlatımıyla baş başa bırakıyoruz, onun sözlerini aklımızda tutuyoruz:

“Dünyanın en güçlü insanı hikaye anlatıcısıdır. Hikaye anlatıcısı, gelecek olan tüm neslin vizyonunu, değerlerini ve gündemini belirler...”

Eğlenceli gerçek: Her zaman iyi biri değildi. Hepimizin biraz pratiğe ihtiyacı var.

Doğrulama

21. yüzyıl medya ortamında, medya tüketicilerinin farkında olması ve üstesinden gelmesi gereken çeşitli zorluklar vardır. Çünkü, özünde medya, günümüzde olduğu gibi, insanların duygularını manipüle etmeyi değil, temel günlük haberler hakkında insanları bilgilendirmeyi amaçlamalıdır. Bununla birlikte, medya duygusal bir tepkiye neden olan başlıklarla dikkatini çektiği için bunu savunmak kolay değil. Haber ve insanların günlük yaşamları arasında, özellikle kişisel olarak bağlantı kurmak, onları çok etkili ve her yerde hazır hale getirir. Bu şekilde, sponsorlu bilgilerle kişiselleştirilmiş reklamcılık yoluyla, bireyler genellikle hakkında bilgi sahibi olunması gereken yaygın yanlış bilgi veya haberler için ilk ve son engeldir. Ancak, bir meydan okuma ortaya çıktığından, potansiyel bir çözüm de beraberinde gelir. Bu özel konu açısından, gerçekleri kontrol etme işgali ivme kazanıyor.

Bununla birlikte, gerçekleri kontrol etme olgusu 21. yüzyılın buluşu değildir. Kökleri geçmişe dayanmaktadır. Örneğin ABD'de ilk teyit girişimleri, yanıltıcı ve yanlış haberlerin düzeltilmesine yönelik kuruluşların ilk kez açıldığı 190 ile 1900 yılları arasındaki dönemde ortaya çıkmaya başlamıştır (Fabry, 2014).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Zaman geçtikçe ve günlük olarak önemli ölçüde daha fazla haber halka sunulmaya başladıkça, teyitçiler küresel olarak önem kazandı. İlk etapta Facebook gibi sosyal medya platformları iletişimde devrim yarattı ama aynı zamanda insanların yol açabilecekleri olası sonuçlardan sorumlu olmadan akıllarına gelen ilk şeyi özgürce yazmalarına neden oldu. Florida, St. Petersburg'daki Poynter Enstitüsü'nde bulunan Uluslararası Doğrulama Ağı (IFCN), Afrika, Avrupa, Kuzey Amerika ve diğer coğrafi bölgelerde teyitçiler kurarak küresel çapta teyitçileri birbirine bağlayarak küresel müdahaleyi hızlandırdı.

Ancak, herkes gerçek kontrolünün nasıl çalıştığını bilmiyor. Çoğu zaman, bilgi eksikliği nedeniyle, gerçek kontrol raporları radarın altına girer. Ancak, sosyal medyanın sıradan kullanıcıları olarak, onları "yanımızda" bulundurmak, her sorumlu çevrimiçi kullanıcının uygun şekilde bilgilendirilmesi ve objektif olması için bir alternatiftir. Wright State University (2021), aşağıdaki sırayla dört ana adımı belirterek en yeni bilgileri değerlendirmek için atılabilecek adımlara işaret etmektedir:

- Doğruluk kontrol sitelerini kullanın,
- Bilgileri CRAAP testini kullanarak değerlendirin (Para Birimi, Uygunluk, Doğruluk, Yetki ve Amaç),
- Önyargıları kontrol edin,
- Uzaklaşın.

Ve hemen hemen her seferinde, bize her gün sunulan şüpheli bilgileri değerlendirmenin ilk adımının doğrulama sitelerini kullanmak olduğunu göreceğiz.

Referanslar:

Fabry, M. (2017) Here's How the First Fact-Checkers Were Able to Do Their Jobs Before the Internet, Time, 24 August 2017, viewed 31 May 2021, available at: https://time.com/4858683/fact-checking-history/

Stanford News (2014) 'You've got to find what you love', Steve Jobs, 14 June 2005, available at: https://news.stanford.edu/2005/06/14/jobs-061505/

Wright State University (2021) Media Literacy and Fact-Checking, available at: https://guides.libraries.wright.edu/c.php?g=1019856&p=7415415

Gerçek ya da yalan?

Author: Ezana Ćeman
BRAVO BiH

Sofya'daki Açık Toplum Enstitüsü tarafından yürütülen 2018 Medya Okuryazarlığı Endeksi raporuna göre, “Balkan ülkeleri, son derece kontrollü medyaları, düşük eğitim seviyeleri ve düşük eğitim seviyeleri nedeniyle Avrupa'da 'Yalan' haberlere en açık olan ülkelerdir; Topluma güven [1].” Sadece Balkan bölgesinde değil, dünya çapında her ülke, yalan haberler ve basın özgürlüğü ya da bunların eksikliği konusunda kendi deneyimlerini yaşadı, ancak hepsi tek bir şeye dayanıyor - nasıl ele alınıyor? Bu ülke düzeyindeki analizin ana odak noktası güzel Arnavutluk Cumhuriyeti'dir. Şahsen ziyaret ettiğim en güzel ülkelerden biri, zengin ve geleneksel kültürle dolu, harika yemekler, çeşitli lehçelere sahip karmaşık bir dil ve muhtemelen şimdiye kadar yaşadığınız en güçlü milliyetçilik duygusuyla Arnavutluk'ta gerçekten var diyebilirsiniz. Ama Arnavutluk'ta yalan haberler söz konusu olduğunda durum böyle mi?

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bu yıl itibariyle, Arnavutluk şu anda 2021 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde komşu ülkelerle karşılaştırıldığında ortalama bir konumda [2] 83. sırada yer alıyor. Arnavutluk sınırındaki Kosova* 73. sırada, Karadağ 104. sırada ve Yunanistan 70. sırada [2]. Arnavutluk, son 8 yılda aşağıdaki Tablo 1'de görülebilecek bir artış ve düşüş karışımı gördü.

Year	Ranking		Year	Ranking	
2020	84 / 180	↓	**2015**	82 / 180	↑
2019	82 / 180	↓	**2014**	85 / 180	↑
2018	75 / 180	↑	**2013**	102 / 180	=
2017	76 / 180	↑			
2016	82 / 180	=			

Tablo 1. 2013'ten bu yana sıralama (Kaynak: Sınır Tanımayan Gazeteciler)

Basın özgürlüğü söz konusu olduğunda Arnavutluk'un sıralamasının yanı sıra, ülkenin bugün hala hevesle öne çıkan birçok konu olan Yalan haber ve dezenformasyonun ele alınmasıyla ilgili kendi sorunları var. “Batı Balkanlar'da Yalan Haber ve Dezenformasyonun Haritalanması ve Bunlara Etkili Bir Şekilde Karşı Atmanın Yollarının Belirlenmesi” başlıklı 2021 tarihli bir çalışmada, Arnavutluk ile Batı Balkanlar'daki diğer ülkeler analiz edildi ve Arnavutluk'un durumuyla ilgili olarak ele alınacak kilit noktalar bulundu. Metinde daha ayrıntılı olarak açıklanmıştır [3].

Örnek Olay #1: Sosyal Medya Başbakanı

“Sosyal Medya Başbakanı” lakaplı Başbakan Edi Rama, şu anda Arnavutluk'un 33. Başbakanı olarak görev yapıyor ve siyasi amaçlarla dezenformasyon yayma konusunda adil bir pay aldı. Her ülkede olduğu gibi, politikacılar dezenformasyon yayarak ve medyayı itibarsızlaştırarak temsil etmeleri ve korumaları gereken insanlardan yararlanmalarıyla tanınırlar, ancak bunun Başbakan Rama'ya uzun vadede nasıl bir faydası olur? COVID-19 pandemisinin başlangıcı olarak bildiğimiz Mart 2020'de Başbakan Rama, dezenformasyonun yayılmasındaki rolü nedeniyle kamuoyundan özür dilemek zorunda kaldı. Bir videoyla ilgili yanlış yorumlanmış görüşleri uluslararası manşetlerde yer aldı ve Arnavutluk ile İspanya arasında, kendisi ve ekibi gerekli özeni gösterse ve neler olup bittiğini kontrol etseydi, nihayetinde kaçınılabilecek olan gerilimlere neden oldu. “Rama, Mart 2020'de İspanyol yetkililerin COVID-19'un yayılmasını durdurmak için şiddetli polis taktikleri uyguladığı yönündeki iddiaları uydurduğu için kamuoyundan özür dilemek zorunda kaldı. Onun 'kanıtı', Cezayir çevik kuvvet polisinin protestoculara saldırdığı bir videoydu [3].”

Arnavutluk haber sitesi Exit News, "bağımsızlığa, doğruluğa ve dürüst haberciliğe kendini adamıştır, daha derine inmekten ve başkalarının ele almak istemediği hikayeleri anlatmaktan gurur duyuyoruz [4]." Pek çok medya platformu, Exit News değil, örneğin bir Başbakan gibi güçlü siyasi figürlerle mücadele etmekten ya tamamen önyargılı ya da hatta korkuyor.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Başbakan Rama, koruması gereken insanlara korku salarak, Cezayir çevik kuvvet polisinin protestoculara saldırdığı bir videoyu kullandı, bunun İspanya'da olduğunu iddia etti ve ardından sokağa çıkma yasağının ihlali durumunda kendi halkını da aynı güç kullanımıyla tehdit etti. Exit News gerekli özeni göstererek bu videonun İspanya ya da COVID-19 ile hiçbir ilgisi olmadığını halkla paylaştı ve “Başbakan'ın bu görüntüleri bir kriz anında hükümetin 'normal' tepkisi olarak aktarmaya çalışması, endişe nedeni olabilir [5].” Yukarıda bahsedilen gibi örneklerin hepsi endişe kaynağı olmalı çünkü bugün olmamalı ve bu kadar çok siyasi güce sahip biri tarafından olmamalı.

Vaka Çalışması #2: Hakaretle Mücadele Paketi

IAralık 2019'da, COVID-19 pandemisinin zirvesinden ve Başbakan Rama'nın kamuoyundan özür dilemesinden sadece aylar önce Arnavutluk, dezenformasyona karşı mücadeleyi "olması gereken" bir dizi yasa olan "hakaretle mücadele paketini" tanıttı. Bu paket, “hükümet sadece “yanlış bilgi ve nefret ormanını” düzenlediğine karşı çıkarken medyayı susturma girişimi olduğu için hem gazeteciler hem de Avrupa Konseyi tarafından dikkatle incelendi [6]. Peki paket özellikle neler içeriyor? Reuters editörü Enton Abilekaj'ın basitçe ifade ettiği gibi, “Bu yasa, 'haberinizi beğenmezsek, onu kaldırabiliriz ve size ceza kesebiliriz' diyor [6]”.

2021'de bu nasıl mümkün olabilir? Kolay. Hükümetin kendisi aşırı derecede yolsuz olduğunda (Uluslararası Şeffaflık Örgütü, Arnavutluk'u 2020 Yolsuzluk Algılama Endeksi'nde #104/#180 olarak sıralamıştır), o zaman yasalar değiştirilir ve iktidardakilerin yararına olacak şekilde oluşturulur. Reuters, “Parlamento, Arnavutluk Medya Otoritesi (AMA) ile Elektronik ve Posta İletişim Otoritesini haber siteleri hakkındaki şikayetleri dinleme, geri çekme talep etme, 1 milyon lekeye (9.013.88 $) kadar para cezası verme ve faaliyetlerini askıya alma yetkisi verecek şekilde iki yasayı değiştirdi. [6].” Günün sonunda, hepsi iş. Kulağa ne kadar talihsiz gelse de, bu yasalar ülkenin iyiliği için değil, medyayı sansürlemenin ve aynı anda hızlı para kazanmanın bir yolu olarak yaratıldı.

Sonra ne olur?

Batı Balkanlar'daki ve dünyadaki her ülkede olduğu gibi, yalan haberler ve bunun yayılması, sonraki adımların hala belirlendiği önemli konuşma konularıdır. Sadece iki hafta önce Başbakan Rama, Arnavutluk'ta yapılan genel seçimlerde zaferini ilan etti. Halktan özür dilemesine ve medyayla yaptığı birçok olumsuz görüşmeye rağmen, yine de halkın desteğini almış görünüyor. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Dunja Mijatović, karalama karşıtı paketle ilgili olarak, paketin ve yeni yürürlüğe giren yasaların acilen iyileştirilmesi gerektiğini, ancak henüz iyileştirme yapılmadığını belirtti.

Her ülke farklı ve her vaka farklı olsa da, seçmenler olarak yapabileceğimiz şey, kendimizi mümkün olduğunca Yalan haberler alanında eğitmek ve başkalarını, kendi düşüncelerimizi ve düşüncelerimizi yorumlamak için manipülasyon taktiklerinin kullanılmamasını sağlamak için eğitmektir. fikirler. Biz SLAM olarak daha iyi bir gelecek umuyor ve her şey bizimle başlıyor.

*Bu atama, statüye ilişkin pozisyonlara halel getirmez ve UNSCR 1244(1999) ve Kosova'nın bağımsızlık ilanına ilişkin UAD Görüşü ile uyumludur.

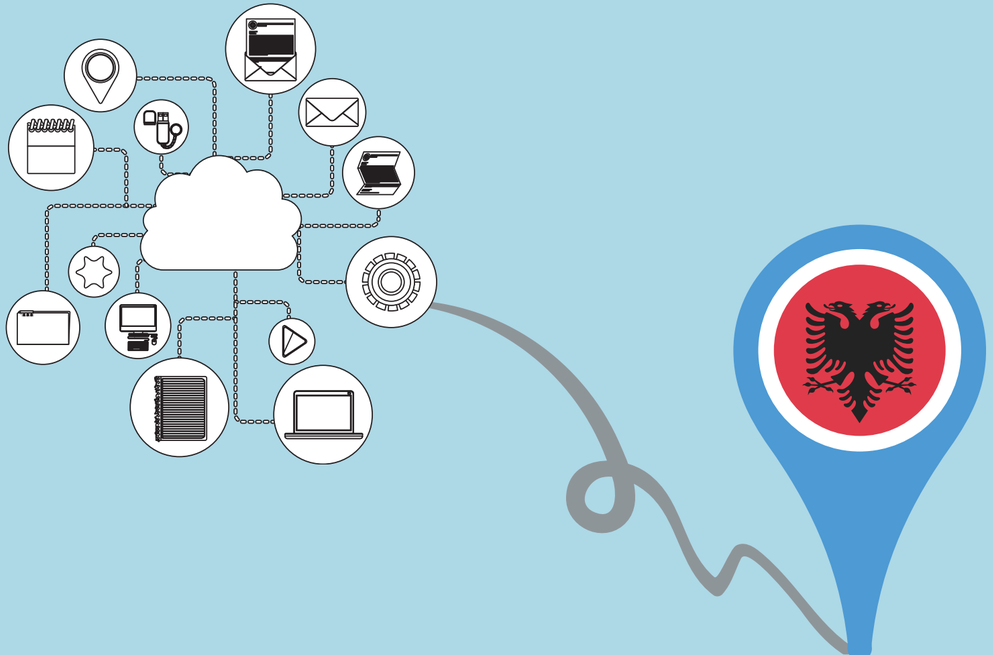

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Referanslar:

[1] “Balkan Countries Most Vulnerable to ‘fake’ News: Report.” COALITION OF INFORMATION AND MEDIA USERS IN SOUTH EAST EUROPE. EU-UNESCO. Web. 09 May 2021.

[2] “Albania : Threat from Defamation Law: Reporters without Borders.” RSF. Web. 09 May 2021.

[3] GREENE, Samuel, Gregory ASMOLOV, Adam FAGAN, Ofer FRIDMAN, and Borjan GJUZELOV. “Mapping Fake News and Disinformation in the Western Balkans and Identifying Ways to Effectively Counter Them.” European Parliament. Policy Department, Directorate General for External Policies. Web.

[4] “Our Mission – Exit – Explaining Albania.” Exit. 09 July 2020. Web. 09 May 2021.

[5] “Albanian PM Claims Video of Algerian Police Beating Protesters Is Spanish Government's Response to Coronavirus – Exit – Explaining Albania.” Exit. 21 Mar. 2020. Web. 09 May 2021.

Yalan Ama Boşuna Değil: İtalya'dan Haberler

Author: Ajna Veladžić
BRAVO BiH

Kültürel, moda, dini ve politik olaylar açısından zengin ülkedeki Yalan haber dünyasını keşfetmeye devam ediyoruz. Yaygın yanlış bilgiler sayesinde, canlı İtalya halkı, canlı kültürel ve toplumsal yaşamlarında sürekli olan olaylara ayak uydurmak için mücadele ediyor.

İtalyan nüfusunun sadece %29'u medyaya güvendiğini bildirmektedir (Newman, Flethcer, Schulz, Andi & Nielsen, 2020, s.75). Bunun nedeni öncelikle, gazetecilik üzerindeki yolsuzluk veya saldırgan zorlama biçimindeki siyasi etkide yatmaktadır. Örnek vermek gerekirse, 2016 seçim öncesi dönemde vakalar var. İtalya, 9 yaşındaki Müslüman bir kızın 35 yaşındaki 'kocası' tarafından tecavüze uğramasıyla ilgili şok edici bir hikayeyle sarsıldı. Ayrıca Demokrat Parti üyesi Maria Elena'nın mafya babası Salvatore Riina'nın cenazesine katılırken çekilmiş fotoğrafları ülke genelinde dolaşıyordu. Ancak haber Yalan ydi, ama boşuna değil. Fikirlerin arkasında kimin durduğu hiçbir zaman tam olarak açıklığa kavuşturulmadığı için, siyasi propagandanın bir kez daha, bu kez göçe karşı tutumları savunmak ve siyasi rakiplerin itibarını zedelemek için harekete geçtiğine inanılıyor.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Haberin seçim öncesi dönemde yayınlandığını hatırlayınca her şey üst üste geliyor.
Bu nedenle, en güvenilir medya markalarının siyasi partiler ve kuruluşlarla en az ilişkili olanlar olduğu mantıklıdır.

İtalya için Facebook, Facebook için İtalya

Parti lideri Matteo Renzi'ye göre sosyal medya, özellikle de Facebook, ülkedeki demokrasi üzerinde çok önemli bir etkiye sahip. İlginç bir şekilde, yaptığı açıklama, Facebook'un 2018'de İtalyan kullanıcılar için 1 aylık özel bir program oluşturma kararı almasına yol açtı. Program, kullanıcılardan Yalan haber raporları alacak ve daha sonra bunu, İtalya'da bulunan çalışan profesyonellere iletecek bir debunking sistemi olarak çalıştı.. Sadece haberin doğruluğunu kontrol etmekle kalmayacak, aynı zamanda ilkinin yalan olduğu kanıtlanırsa doğru bir versiyon da yazacaklar. Sonuç iki yıl sonra ortaya çıktı – 2020'de Facebook, İtalyanların %75'inin güvenini kazanarak İtalya'da en çok güvenilen ve tercih edilen ikinci sosyal medya kanalıydı. Karşılaştırmak gerekirse, Twitter'a yalnızca %18 güvenilmişti.

Bununla birlikte, İtalya'nın yaygın yanlış bilgilerle mücadelesi devam ediyor ve ülke sadece Yalan haberlerin yayılmasını bastırmak için değil, aynı zamanda insanları gerçek ve Yalan olanları ayırt etmeleri ve ayırt etmeleri için eğitmek için çaba göstermeye başladı. Bu amaçla, medya okuryazarlığı konusunda bazı deneysel projeler hayata geçiriliyor ve umarız, İtalyan medya kalitesinin artırılmasında bir basamak olacaktır.

Koronavirüs Haberleri

İtalya'nın COVID-19 pandemisinin ilk aylarında ne kadar ciddi şekilde etkilendiğini hatırlayalım. Genel halk paniği ve belirsizliği, Yalan haber üretmek ve yaymak için ideal bir ortam yarattı. Şaşırtıcı olmayan bir şekilde, haberler genellikle vatandaşlarda zaten ezici olan korku ve paniği artıracak şekilde yapıldı. Pandemi, İtalya'yı medyaya pandemi öncesine göre daha düşük bir güven oranıyla bırakabilir.

Bununla birlikte, olmasa bile, İtalyan sakinlerine hak ettikleri doğru haber hakkını sağlamak için yanlış bilginin yayılmasıyla mücadele ve medya okuryazarlığını artırmaya hala ihtiyaç var.

Son olarak, son dönemde İtalyanların karşılaştığı yalan haber örneklerine bir göz atalım.

Vimercate'de Corona virüsü, bulaşmış kadınlar Torri Bianche alışveriş merkezinde çalışıyor.'"

Kaynak: MBNews

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

"Mali şaka: 3,2 milyon KDV rakamı için daha yüksek vergiler."

Kaynak: neXt

"Faturalar, Di Maio'ya oy sandıkları açısından yardımcı olan hareket."

Kaynak: Il Blog delle Stelle

Sırbistan'da Yalan haber salgını

Author: Sara Međić
BRAVO BiH

Yalan haber nedir?

Yalan haber, kesinlikle yanlış iddialar, yani gerçeklerle örtüşmeyen bilgiler içeren bir medya raporudur. Bir raporlama hatasından farklı olarak, Yalan haberler, halkı bilerek yanlış bilgilendirmeyi içerir. Yani birinin uydurup gerçek habermiş gibi sunduğu ya da doğru olmadığını bilerek yayınladığı bir bilgidir.

Fenomen - Sırbistan'da Yalan haberler

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) raporuna göre, Sırbistan "hükümet destekli sansasyonel medya tarafından yayılan Yalan haberlerin kurbanı olan zayıf kurumları olan, gazetecilerin giderek yönetici seçkinlerden gelen neredeyse her gün saldırılara maruz kaldığı bir ülke. Hükümet yanlısı medya". RSF tarafından yürütülen 2020 Medya özgürlüğü endeksine göre, Sırbistan şu anda Avrupa Birliği'nin bir parçası olmak isteyen bir ülke için çok düşük bir yer olan 180 sıra arasında 93. sırada bulunuyor.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Sırp medya pazarı küçük ve son derece sert ekonomik baskı altında çalışan medya ile aşırı doymuş durumda. Sırbistan Ticaret Sicil Dairesi'ne (SBRA) kayıtlı 1600'den fazla medya kuruluşu olmasına rağmen, kötü düzenlenmiş bir medya sistemi nedeniyle kayıtlı aktif medya kuruluşlarının tam sayısı bilinmiyor. İki kamu yayıncısı – ulusal yayın yapan RTS ve bölgesel yayın yapan RTV – gelirlerinin çoğunu devlet bütçesinden alıyor. Bunun yanı sıra, Nielsen'e göre 2016'da yaklaşık 174 milyon Euro değerinde olan daralan bir reklam pazarındaki hisseler için diğer medya kuruluşlarıyla rekabet halindeler. Bu arada, ABD hükümeti tarafından finanse edilen Freedom House'un yeni yıllık raporunda Sırbistan yer alıyor. hibrit rejimler kategorisinde yer almaktadır. Rapor, ulusal düzeyde demokratik yönetişim açısından gerileme olduğunu vurgulamaktadır.

"Slobodna Evropa" Radyosuna göre, Batı Balkanlar'daki bu olumsuz fenomeni izleyen özel portallardan alınan verilere göre, Sırp medyası komşu ülkelere en büyük yalan haber ihracatçılarından biri. Aynı zamanda, Yalan haberlerin etkisine ilişkin mevcut en son araştırmaya göre, Sırbistan Avrupa'da Romanya ve Çek Cumhuriyeti'nin hemen ardından üçüncü ülke konumunda. Bu 2018 verileri olmasına rağmen, Avrupa İletişim Monitörü'nün raporunda, Fakennews takip portalının editörü Stefan Janjić, durumun pek değişmediğine dikkat çekiyor.

Yalan haberlerin sayısı, Raskrikavanje portalının geride bıraktığımız yıllarda, yalnızca Sırbistan'daki en yüksek tirajlı dört tabloid olan Alo, Informer, Srpski Telegraf ve Kurir'in ön sayfalarında 945 yalan haber tespit etmesi gerçeğiyle gösterilmektedir. Sırbistan'dan gelen yalan haberlerin çoğu, sınırları aşarak başka ülkelere gidiyor. 2019 yılında Raskrikavanje tarafından yürütülen araştırma, siyasi dezenformasyon kaynağı olarak tespit edilen 29 medyadan 15'inin Sırbistan'da olduğunu gösterdi.

Stratejik Politika Konseyi (CFSP) tarafından Sırbistan'ın desteğiyle yürütülen "Sırbistan'daki Kovid-19 Krizinin Dış Politika Sonuçları" anketine göre, Sırp medya kuruluşlarının ön sayfalarında 2020'de yayınlanan neredeyse her altıncı manşet yalan haberdi. ABD Büyükelçiliği. Dajana Ostojić ve Miloš Mihajilica tarafından yürütülen "Yalan haber salgını" araştırması, ön sayfalardaki ana başlıkların koronavirüs ile ilgili haberler olduğunu gösterdi - toplamda yüzde 26,9, günlük siyaset - yüzde 17,5 ve önde gelen yabancılarla ilgili haberler. çoğunlukla ABD'yi (170 kez), Rusya'yı (84 kez) ve AB'yi (50 kez) temsil etti.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yalan haberlerin yayılması nasıl bastırılır?

Yalan haberlerin nasıl tespit edileceğini öğrenmek çok önemlidir, çünkü bize ulaşan bilgileri kontrol etmezsek, muhtemelen sosyal medya platformlarımızda paylaşacağız ve kamuoyunda yalan haber yayma çemberine gireceğiz.

Bir makaleyi okurken her zaman yapmanız gereken 5 önemli şey şunlardır:

1. Makalenin yazarını kontrol edin;
2. Haber portalının/web sayfasının görünümünü kontrol edin;
3. Haber portalının bir izlenimi olup olmadığını kontrol edin;
4. Haberleri diğer kaynaklarda/haber portallarında kontrol edin;
5. Haberleri paylaşmadan önce eleştirel düşünün.

Kaynaklar:

1. https://www.euractiv.com/section/digital/news/in-serbia-fake-news-is-spread-by-state-backed-media/
2. https://www.mom-rsf.org/en/countries/serbia/
3. https://rsf.org/en/serbia
4. https://www.slobodnaevropa.org/a/srbija-lazne-vesti/30404473.html
5. https://www.danas.rs/drustvo/istrazivanje-svaka-sesta-vest-sa-naslovnica-dnevnih-listova-u-srbiji-lazna/

Karadağlı içgörü "düzenlenmiş yalan haber ve dezenformasyon kampanyası"

Author: Ajla Aljović
BRAVO BiH

Medyada Farkındalık için Yapılandırılmış Öğrenme (SLAM) projesinin önceki makaleleri aracılığıyla, yalan haberlerin tanımları, özellikleri ve Türkiye, Arnavutluk, İtalya, Bosna-Hersek ve Sırbistan'daki varlığı hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz. Şimdi sıra, söz konusu SLAM projesine katılan ülkelerden biri olan Karadağ'daki “organize yalan haber ve dezenformasyon kampanyası” hakkında fikir sahibi olmaya geldi.

DİN HUKUKU ÖZGÜRLÜĞÜ VE YALAN HABER

Yeni Karadağ'da Din Özgürlüğü yasasını çevreleyen gerginlikler, yasanın Karadağ parlamentosunda Aralık 2019 sonunda geçmesi ve Sırp Ortodoks Kilisesi'nin mülkünü doğrudan etkilemesinden bu yana oldukça yüksek. Yasanın dağıtılması, Karadağ ile Sırbistan arasında da gerginliğe yol açtı.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Yasanın oylanacağı gün Karadağ Parlamentosu'nda olay çıktı ve Demokratik Cephe'den 18'i milletvekili olmak üzere 24 kişi gözaltına alındı. O zamandan beri, Karadağ'da vatandaşlar tarafından, çoğunlukla kendilerini Sırp ilan edenlerin yasadan memnuniyetsizliklerini ifade eden günlük protestoları gerçekleşti.

Anlaşmazlıklara rağmen, yasa 8 Ocak'ta yürürlüğe girdi. Tartışmalı 62. maddeye uygun olarak, Karadağ'daki dini topluluklar 1918'den önce mülk sahipliğini kanıtlamak zorundaydı, aksi takdirde mülk Karadağ devletine ait olacaktı.
Bütün bunlar, Sırp Ortodoks Kilisesi'nin ortaçağ manastırları ve kiliseleri de dahil olmak üzere mülkün ve ayrıca Karadağ'ın Sırp, Hırvat ve Sloven Krallığı'nın bir mahallesi haline geldiği 1 Aralık 1918'den önce inşa edilen her şeyin mülkiyetini kanıtlaması gerektiği anlamına geliyor.

Karadağ'daki Sırp Ortodoks Kilisesi, yasanın "ayrımcı ve anayasaya aykırı" olduğunu kabul etti ve Karadağ makamlarını "bölünme ve nefreti kışkırtmakla" suçlarken, Piskopos Amfilohije bir savaşın çıkabileceğini bile söyledi. Karadağ Hükümeti, Sırp Ortodoks Kilisesi'nin hala mülkünü kullanmaya hazır olacağını, ancak devlet mülkiyetinin ne olduğunun bilinmesi gerektiğini belirterek, Sırp Ortodoks Kilisesi'nin Karadağ devletinin devletini baltaladığı konusunda da uyardı.

Ocak 2020'de Karadağ Kültür Bakanlığı, Karadağ'ın Din Özgürlüğü yasasının kabul edilmesinin ardından haftalar içinde doruğa ulaşan benzeri görülmemiş bir dezenformasyon kampanyasıyla karşı karşıya olduğunu belirtti. Karadağ'da dini ve ulusal [etnik] nefret ve şiddet çağrısı yapan ülke ve bölgedeki çeşitli medya kuruluşları tarafından yalan haberleri yaymak için koordineli bir kampanya olmuştu.

İKİ GAZETECİ VE BİR GENEL YAYINCI, YALAN HABER YAYINLADIKTAN SONRA TUTUKLANDI

12 Ocak 2020'de Karadağ polisi, Sırp yanlısı haber sitelerinin iki gazetecisi Gojko Raičević ve Dražen Živković'i tutukladı.

in4.net ve borba.me'nin iki editörü, Karadağ Cumhurbaşkanı Milo Đukanović de dahil olmak üzere üst düzey devlet yetkililerinin, seçkin konuklar için resepsiyonlar düzenlediği Vila Gorica Sarayı'ndaki bir patlama hakkında bilgi yayınlayarak halka açık alanda paniğe neden oldukları için gözaltına alındı.
Hikayelerini yayınladıktan sonra, bazı bölgesel medya "bulguları" yeniden yayınladı. Polis daha sonra ihbarı yalanladı ve villada küçük bir elektrik arızası meydana geldiğini ve villanın kısa sürede onarıldığını söyledi.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Polis Müdürlüğü, Raičević ve Živković'in haberleri daha önce kontrol etmeden duyurdukları için tutuklandığını söyledi.

Ancak serbest bırakıldıktan sonra Raičević, bilgileri yayınlanmadan önce iki kez kontrol ettiğini ve tutuklanmasının gerçekten gazetecileri korkutmak için olduğunu iddia etti.
Gazeteci dernekleri, sivil toplum grupları ve muhalif politikacılar, tutuklamaların basın özgürlüğünün ihlali olduğu konusunda uyardı.

Avrupa Komisyonu, gazetecilerin taciz, siyasi baskı, sansür veya zulüm endişesi duymadan güvenli bir şekilde çalışmaya hazır olmaları gerektiği konusunda uyarıda bulundu.

Ortodoks Noeli arifesinde Karadağ polisi, Karadağ Fos Medya portalının genel yayın yönetmeni Angela Đikanović'i tutukladı. Đikanović, Kosova'nın özel polis birimi ROSU'nun 250 üyesinin Noel arifesinde Karadağlı meslektaşlarına kanun ve düzeni sağlamada yardımcı olacağına dair yanlış bilgiler yayınlamıştı.

Fos medya web sitesinin genel yayın yönetmeni Angela Đikanović, bir yazısında hükümetin komşu Kosova'daki güvenlik güçlerini Kilise destekçilerinin yeni din yasasına karşı protestolarında Sırp Ortodoksları bastırmak için harekete geçirebileceğini iddia ettikten sonra “panik ve kargaşaya neden olduğu” için 72 saat gözaltında tutuldu.

Polis, Đikanoviç'i Kosova polisi Özel Kuvvetlerinin Ortodoks Noeli nedeniyle Karadağ'a müdahale etmeye hazır olduğunu bildirdiği için tutukladı.

Yeni din yasası, yasanın kilisenin malına el konulmasının önünü açtığını iddia eden Sırp Ortodoks Kilisesi yetkililerinin önderliğinde bir dizi protestoya yol açtı.

Avrupa Konseyi Đikanović'in tutuklandığını bildirdikten sonra, Dışişleri Bakanlığı tutuklamanın Karadağ'daki medya özgürlüğünü etkilemediği veya gazetecilerin güvenliğini tehlikeye atmadığı konusunda ısrar etti. Bakanlık, Đikanović'in bilgileri yayınlanmadan önce kontrol etmesi gerektiğini söyledi.

Bakanlık, 10 Ocak 2020'de yaptığı açıklamada, "Bu bilgilerin yerinin, devletin istikrarını bozmak ve kanun ve düzeni bozmak amacıyla 3. bir tarafın Karadağ'ın içişlerine müdahale etme çabası olduğuna dair işaretler var" dedi.

FACEBOOK, PARLAMENTO SEÇİMLERİ VE YALAN HABER

Korona virüsü pandemisinin geleneksel seçim kampanyasını imkansız hale getirdiği göz önüne alındığında, siyasi partiler siyasi bir kampanya yürütmek ve programlar sunmak için çevrimiçi bir alan, yani sosyal ağlar seçtiler. Karadağ'da en çok kullanılan sosyal ağ olarak çoğunlukla Facebook oldu.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Gazeteci ve çeşitli çevrimiçi platformların kurucusu Duško Mihailović, seçim öncesi dönemde yanlış bilgilerin yayılmasında bir sıçramanın beklendiğini kabul ediyor. Künye ve fiziksel adresi olmayan web sayfalarının sayısı artmıştı.

Dijital adli tıp merkezi dezenformasyon kampanyaları yürütüyor ve FACEBOOK'ta yalan haberler yayıyordu. DFC, seçim kampanyası sırasında geçmişte olduğu gibi aynı adreslerden Karadağ'a yönelik benzeri görülmemiş dezenformasyon kampanyalarının yoğunlaştığını tespit etti. Borislav Visnjic'e göre, hem Karadağ'dan hem de Belgrad'dan Rus yanlısı medyayı kullanan Rusya, bu konuda ana tehdit olarak gösteriliyor. “Bu amaca yönelik anlatılar, Karadağ'ın tarihi gözden geçirmek istediği, NATO üyeliğinin yararlı olmadığı, Batı Balkan ülkelerinin sanki AB ve İttifak zayıf ve bölünmüş gibi zayıf ve yozlaşmış olduğu yönünde.”

Facebook'tan Karadağ'da bir Karadağ sivil toplum kuruluşu ile bağımsız bir teyit programı başlatacağı açıklandı. Açıklamaya göre, bazı bilgiler yanlış olarak işaretlenecek ve bu şekilde görünürlükleri azaltılacaktır.

NIKŠIĆ'DEKİ PROTESTOLAR SIRASINDA YARALANAN KÜÇÜK BİR ÇOCUK ANDRIJA HAKKINDA YALAN HABER

Andrija'nın bir SOC rahibinin tutuklanması nedeniyle düzenlenen protesto sırasında Niksiç'te protestocularla polis arasında çıkan çatışma sonucu çekildiği iddia edilen şakağından yaralanan bir çocuğun fotoğrafı sosyal ağlarda geniş çapta paylaşıldı.

Yaralı çocuğun fotoğrafına, yaralanmanın "polis vahşeti" sonucu olduğu ve "Nikšić'teki Ustasha polisinin işkencesi" olduğu yönünde bir yorum eşlik ediyor.

Resim Nikšić'ten Andrija'yı değil, Massachusetts'teki Boston'dan Vigo'yu gösteriyor. Fotoğraf, orijinal olarak yayınlandığı Flickr sayfasına götüren bir Google aramasıyla gösterildiği gibi 2012'de çekildi.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

COVID – 19, PODGORICA'DA KİLİTLEME VE YALAN HABER

Koronavirüs pandemisi sırasında, virüsün yayılmasıyla mücadele etmek için bir dizi önlem alındı ve hala uygulanıyor. Hareketi belirli bir süre kilitlemek ve yasaklamak, yalan haber uydurmanın en iyi ve en kolay temeliydi.

Aralık 2020'de Podgorica'da vatandaşların hareket kısıtlaması saat 19'dan 5'e kadardı. Ancak, Vijesti portalından olduğu iddia edilen PrintScreen, aynı dönemde sosyal ağlarda görülebiliyordu. Bu PrintScreen, 13'ten 5'e kadar hareketin yasak olduğunu belirtir.

Ancak Ulusal Koordinasyon Kurulu ve Vijesti portalı, olağanüstü bir karar alınmadığını, bu bilgilerin söz konusu portalda yayınlanmadığını ve düzenlemeye gidildiğini ifade etti.

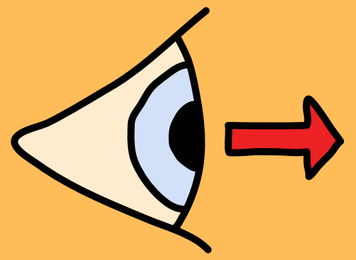

Referanslar:

1. Samir Kajošević, 2020, Montenegro Targeted by 'Fake News Campaign', Ministry Claims [online], BalkanInsight, Available from https://balkaninsight.com/2020/01/14/montenegro-complains-on-fake-news-campaign/ [Accessed 10 May 2021]
2. Sandra Maksimović, 2020, Montenegrin Law on Religious Freedom: Polarization that benefits the government(s)?[online], European Western Balkans, Available from https://europeanwesternbalkans.com/2020/01/13/montenegrin-law-on-religious-freedom-polarization-that-benefits-the-governments/ [Accessed 11 May 2021]
3. Željko Trkanjec, 2020, PODGORICA – Two journalists arrested after publishing 'fake news' [online], EURACTIV.hr, Available from https://www.euractiv.com/section/all/short_news/podgorica-two-journalists-arrested-after-publishing-fake-news/ [Accessed 11 May 2021]
4. Aneta Durović, 2020, I Fejsbuk protiv lažnih vijesti u Crnoj Gori [online], Radio Slobodna Evropa, Available from https://www.slobodnaevropa.org/a/fejsbuk-protiv-lažnih-vijesti-u-crnoj-gori/30764117.html [Accessed 14 May 2021]
5. Od malog Andrije, preko lažnih mejlova do teorija zavjere o 5G mreži [online], Pobjeda, Available from https://www.pobjeda.me/clanak/nedjeljni-pregled-dezinformacija-manipulacija-i-laznih-vijesti-u-crnoj-gori-regionu-i-svetu [Accessed 14 May 2021]
6. Darvin Murić, 2020, Lažne vijesti o zatvaranju Podgorice [online], Raskrinkavanje.me, Available from https://www.raskrinkavanje.me/analiza/lazne-vijesti-o-zatvaranju-podgorice [Accessed 14 May 2021]

Çok Yüzlü Gerçek – Bosna Hersek'te Yalan Haber

Author: Emir Šogolj
BRAVO BiH

Jefferson Airplane'in 1967'de çıkan çok ünlü bir şarkısı "Gerçek yalan olduğu anlaşıldığında ve içindeki tüm neşe öldüğünde..." sözleriyle açılıyor.
1992'den 1995'e kadar süren kanlı savaşın öyküsü. Yirmi yıldan fazla bir süre sonra, yıllar önce şiddeti ateşleyen çatışma hala farklı biçimlerde devam ediyor. Milliyetçi bir üslupla siyasi ideolojilerden dış dünyayla ilişkilere kadar uzanan bir yelpazede Bosna-Hersek, önemli bir birlik düzeyine sahip olmayan bir ülke olmaya devam ediyor. Birlik eksikliğindeki en temsili faktör, ülkedeki ana akım medyanın haberleri ele alma biçimi ve gerçeklerin doğru haberciliğine verilen önem düzeyidir. Yalan haberler ne yazık ki ülkede sadece mevcut olmakla kalmıyor, aynı zamanda insanların her gün aldatılmaya alıştığını haber verme sürecine o kadar dokunuyor.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Avrupa ülkelerindeki medya okuryazarlığı düzeyini ele alan Sofya'daki (Bulgaristan) Açık Toplum Enstitüsü tarafından 2018 yılında yapılan bir araştırmaya göre, Balkan yarımadasında okuryazarlıkta Bosna Hersek medyanın en düşük düzeyde olduğu ülkeler söz konusu olduğunda sadece Arnavutluk ve Makedonya'dan sonra üçüncü sırada yer alıyor. Bosna ve Hersek'in karmaşık iç devlet teşkilatını hesaba katarak ve bunu ülkenin medya okuryazarlığı seviyesinin cesaret kırıcı gerçeğiyle birleştirerek, Bosna-Hersek'in yanıltıcı bilgi ve sahtekarlık yaymak isteyenler için bir cennet olduğunu güvenle varsayabiliriz. Haberler; Bosna Hersek'te "Yalan haber" etiketi taşıyan makalelerde en çok temsil edilen konular iç ve dış politika, ünlü kültürü ve ekonomi ve kültür gibi ülke ile ilgili konulardır.

Bosna-Hersek'te yalan haberlerle mücadele

Yalan haberler, 2016'da araştırma için değerli bir konu olarak ön plana çıktığından (BBC, bunu 2016 ABD Başkanlık Seçimi'nden sonra konuyla ilgili önemli araştırmaların gayri resmi başlangıcı olarak kabul ediyor) Bosna-Hersek'ten çok az sayıda söz konusu araştırma geldi. Bu kadar düşük medya okuryazarlığına sahip bir ülkenin, yalan haberlerin bir bütün olarak toplumu üzerindeki etkisini dikkate almaması şaşırtıcı değil.

Ancak bu durum sonraki yıllarda hızla değişmeye başladı. Birçok web sitesi, yalnızca yalan haber kuruluşlarını ifşa etmek ve onları sahtekâr ve manipülatif haberciliklerivle ilgili olarak kamuoyuna duyurmak amacıyla ortaya çıktı. Bu web sitelerinden en öne çıkanı, ilk ortaya çıktığı andan itibaren neyin doğru neyin yalan haber olduğunu tespit etme konusundaki başarısı nedeniyle büyük bir popülerlik kazanan "raskrinkavanje.ba"dır. Bu web sitesi "Zašto ne" olarak bilinen ve İngilizce'ye "Neden olmasın" olarak çevrilen bir STK'nın faaliyetleri sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu örgütün üyeleri, Bosna ve Hersek'te yayınlanan haberlere ilişkin araştırmalarında, özellikle istatistiksel analizlere ağırlık veren güvenilir doğrulama yöntemlerini kullandılar. Onların çabaları, ülkedeki yalan haberlerin durumu ve yayılmasını önlemek için gerekli metodoloji ile ilgili "Çevrimiçi alanda dezenformasyon: BH örneği" başlıklı 106 sayfalık bir çalışmanın yayınlanmasıyla sonuçlandı. Bu çok önemli konunun kapsamlı analizinde kullanılan güvenilir metodolojiye rağmen, ana akım medyada buna çok az ilgi gösterildi.

Bosna Hersek'te yalan haberlerin mevcut durumu

Sınır Tanımayan Gazeteciler tarafından yayınlanan en son Basın Özgürlüğü Endeksi'ne (PFI) göre, Bosna-Hersek 179 sıradaki ülke arasında medya özgürlüğü konusunda 58. sırada yer alıyor.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Gelişmişlik düzeyi göz önüne alındığında, bu bilinmesi gereken sevindirici bir gerçektir, ancak ne yazık ki basın özgürlüğü, yalan haberlerin sistematik olarak yayılması için kullanılmaktadır. Raskrinkavanje.ba web sitesi tarafından 2018 yılında yapılan bir analize göre, bir yıl içinde yaklaşık 2500 makale ya yalan haber olarak etiketlendi ya da belirli bir dereceye kadar bunları içeriyordu. Toplam 2500 makalenin %62'si veya 1468'i siyasetle ilgiliydi ve 477 farklı medya kuruluşu tarafından yayınlandı. Örnek ayrıca, bariz yalan haberlerin ardından, en sık kullanılan yanlış habercilik türünün, onu yayınlayanlar için kâr sağlamaya yarayan tıklama tuzağı olduğunu gösterdi. Bu araştırmanın en cesaret kırıcı bulgusu, 2 yalan haber kaynağının devlet tarafından finanse edilen haber kaynakları olmasıydı; hatta bunlardan biri Sırp Cumhuriyeti'nin ulusal televizyon kanalını temsil ediyor. Ayrıca, on yıllardır ülkede en çok satan gazete, kendi siyasi partisi olan ve eski bir başkan adayı ve Federal Hükümette bakan olan bir adama ait. Bu gazetenin, tüm dünyada yaygın olarak kabul edilen gazetecilik ilkelerine göre tarafsız ve adil olmakla yükümlü olmasına rağmen, sahibinin amaç ve inançlarına “önyargılı” olduğunu kabul etmek için elbette herhangi bir analize gerek yoktur. Bu, dünya çapındaki PFI tablosunun ortasında yer alan ülke olan Bosna-Hersek'in gerçeğidir.

Çok Yüzlü Gerçek

Üç kurucu ulustan oluşan bir ülke olan Bosna-Hersek'teki her şeyde olduğu gibi, gerçek genellikle üç farklı bakış açısına bölünür. Bir taraf için general Ratko Mladiç gibi hüküm giymiş bir savaş suçlusu bir kahraman, diğeri için bir suçlu ve üçüncü taraf için Bosna Savaşı'nda kendi milletlerinin çektiği acılar açısından tam olarak alakalı değil. Benzer şekilde, bir Bosna-Hersek milli takımının herhangi bir spor dalındaki başarısı, ülkenin bir yerinde büyük bir gurur kaynağı olarak görülürken, bir başkasında tamamen alakasız olarak kabul edilir, çünkü bu başarı, sadece Türkiye'de tam olarak kutlanmayan bir bayrak altında elde edilmiştir. Hakikat her yerde soyut bir kavramdır, ancak çok nadiren Bosna ve Hersek'te olduğu gibi bu kadar açık bir şekilde sadece bir perspektif meselesidir. Gerçek özünde benzersiz ve değişmez olmalıdır, ancak Balkanlar'daki bu küçük ülkede gerçeğin her zaman en az 3 yüzü vardır. Yalan haberler ancak gerçek üzerinde anlaşmaya varıldığında durdurulabilir ve yazının yazıldığı an itibariyle bu, Bosna-Hersek sinema filminin henüz ortaya çıkarmaya hazır olmadığı bir film kurgusu gibi görünmektedir.

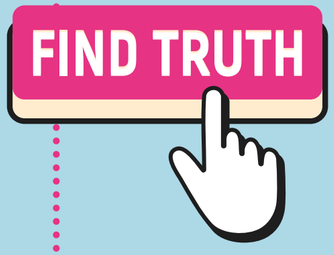

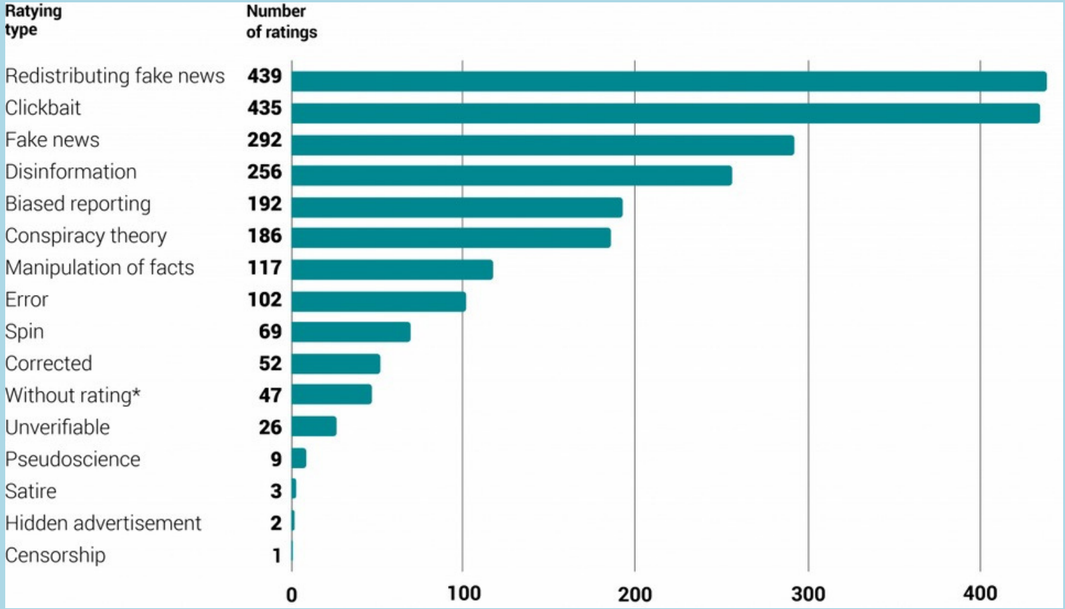

"Örneklemede baskın olan medya manipülasyonunun türü"

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kaynaklar:

1. https://rsf.org/en/ranking
2. https://zastone.ba/istrazivanje-o-dezinformacijama-u-online-medijima-ko-kreira-mreze-laznih-vijesti-u-bih-i-regionu/
3. https://zastone.ba/app/uploads/2019/05/Disinformation_in_the_online_sphere_The_case_of_BiH_ENG.pdf
4. http://www.cimusee.org/mil-resources/learning-resources/balkan-countries-most-vulnerable-to-fake-news-report/
5. https://www.bbc.com/news/av/business-38919403
6. https://raskrinkavanje.ba/

"Bosna Hersek'in Facebook ile işbirliği yapan bir teyit web sitesi var. Bu teyitçi tarafından yalan olarak damgalanan herhangi bir haber, Facebook kullanıcılarının haber beslemesinde daha da aşağılara iniyor ve böylece yalan haberin yüksek oranda ortaya çıkmasını önlüyor. "

Kaynak: Statista, 2021

Bulgaristan'da yalan haberlerle mücadele

Author: Suad Murselović
BRAVO BiH

Açık Toplum Enstitüsü'nün Avrupa Politikaları Girişimi (EuPI) tarafından hazırlanan Medya Okuryazarlığı Endeksi'nin yeni bir baskısı kısa bir süre önce tanıtıldı. Daha önceki yazılarımızdan birinde görebileceğiniz gibi, Arnavutluk, Bosna-Hersek ve Kuzey Makedonya, Açık Toplum Enstitüsü'nün raporuna göre "Yalan haberlere" en az dayanıklı ülkeler konumunda.

Bu makale Bulgaristan, sıralaması ve "Yalan haberler" ile mücadele yöntemi hakkında bilgilere yer verecektir. Bulgaristan, 2021 medya okuryazarlığı endeksinde 35 Avrupa ülkesi arasında Yunanistan (27), Romanya (28), Sırbistan (29), Türkiye (31) ve Karadağ (32) ile 30. sırada yer alıyor. Sofya'daki Açık Toplum Enstitüsü'nün Avrupa Politikaları Girişimi (EuPI) bu araştırmayı geliştirdi.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Medya okuryazarlığının göstergelerine geldiğimizde ise araştırmada şu bilgilere yer verildi:

1. Basın özgürlüğü,
2. Eğitim (PISA puanları),
3. Başkalarına güvenin ve
4. E-katılım Endeksi.

Gözlemcilere göre Bulgaristan'ın eksi puanı, PISA değerlendirmeleriyle kanıtlanan düşük okuma okuryazarlığı seviyesinin, Freedom House ve Sınır Tanımayan Gazeteciler'in uluslararası raporlarında medya özgürlüğüne yönelik kötü bir değerlendirmenin ve düşük derecede kamu güveninin bir sonucu.

2020'nin ilk yarısında Bulgaristan'da yanlış bilgileri ve "Yalan haberleri" sınırlamak için çeşitli yasal önlemler denendi. Bu girişimler şu ana kadar başarısız oldu ve geniş ölçüde Bulgar yasalarını ve Anayasa'yı ihlal ettiği düşünülmekte.

Ancak mevcut çabalardaki temel sorun, “dezenformasyon”un aşırı geniş ve muğlak olmayan Bulgaristan Anayasası, uluslararası insan hakları normları ve konuyla ilgili AB kurumlarının yayınları ile uyumlu bir şekilde tanımlanmamasıdır.

Şu an için getirilen üç önlemin hiçbiri mevcut yasalarla uyumlu işlevsel bir yasal çerçeve sağlamamıştır. En önemlisi, hiçbir öneri ifade özgürlüğünü, basın özgürlüğünü ve bilgiye erişimi güvence altına alan Bulgaristan Anayasası'na uygun değildi.

Ayrıca, bu kişilerin veri kontrolörlerini otomatik olarak ilan ederek ve CPDP'ye çevrimiçi materyal üzerinde aşırı kontrol uygulamak için geniş yetkiler vererek, çevrimiçi yayın yapan veya çevrimiçi bir platform sürdüren herkese sorunlu beklentiler ve görevler yüklemektedir.

Siyasi partilerin daha fazla güç ve etki kazanmaları için, “Yalan haberler”in ne dereceye kadar yararlı ve güçlü bir araç olabileceğini aşağıdaki örnekte görebiliriz,

"İnternette sana karşı kim var?" gazeteci Nadia Obretenova ve Nikolay Todorov'un bir belgesel filmidir. Video, çocukların İnternet ve sosyal medyayı etik olmayan şekilde kullanmalarının yanı sıra çevrimiçi ortamda karşılaştıkları tehlikelere ve bunlarla nasıl başa çıkmaya çalıştıklarına odaklanıyor.

Yanlış bilgiye karşı sivil toplum örgütleri, medya, gazetecilik kuruluşları ve yükseköğretim kurumlarını bir araya getirerek dezenformasyon ve yanlış haberlerle mücadele etmek için normlar ve düzenlemeler geliştirmek ve kamuoyunu bunların oluşturduğu tehlikeler konusunda eğitmek için bir araya getiriyor.
Kampanyanın hedef kitlesi ise üniversite tarafından düzenlenen bir dizi konferansa katılan öğrencilerdir.

"Yalan Haber: Çevrimiçi Küresel Vatandaşların Büyük Bir Çoğunluğu (%86) Küresel Salgına Maruz Kaldı"

Kaynak: IPSOS, 2021

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Referanslar:

Krusteva, D., & Makshutova, R. (2020, August). Bulgaria: Legislative attempts to restrict disinformation in 2020. Retrieved May 28, 2021, from https://www.dataguidance.com/opinion/bulgaria-legislative-attempts-restrict

Pavlova, M., Botev, H., Kolev, Y., & Daynova, M. (2021, March 24). Media Literacy Index 2021: Bulgarian society among worst equipped to withstand the impact of fake news. Retrieved May 28, 2021, from https://bnr.bg/en/post/101441762/media-literacy-index-2021-bulgarian-society-among-worst-equipped-to-withstand-the-impact-of-fake-news

Кристи, Т. (2020, April 9). Фалшивата борба с фалшивите новини. Retrieved May 28, 2021, from https://bivol.bg/fake-fight-vs-fake-news.html?fbclid=IwAR14TOqm826yyFoMOaHo_KvJqGfe5NTgxJj1v6xT5FglBqMsdhvfjE6G9uY

Open Your Eyes Website https://openyoureyes.info/en/database/detail/107

Sonraki Adımlar

Doldurulmak üzere

#SLAM

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Teşekkürler!

TÜM SLAM EKİBİ ADINA, 2021'DE YALAN HABERLERİN NASIL FETHİ YAPILACAĞINI ÖĞRENMEYE İLGİ VERDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ.

Email

office@bravo-bih.com

Website

www.slam.bravo-bih.com

Facebook

SLAM - Structured Learning For Awareness in Media

Instagram

@bravo.slam

STRUCTURED LEARNING
FOR AWARENESS IN MEDIA

Jenerik

Bu projeyi büyük bir başarıya dönüştüren herkese teşekkürler!
Özel teşekkürler ise;

- Ajdin Karić
- Ajla Ajlović
- Ajna Veladžić
- Almina Bajić
- Amila Omanović
- Edelhida Šehić
- Emir Šogolj
- Ezana Ćeman
- Faruk Arnautović
- Hana Spahić

- Imran Polovina
- Ismail Šehić
- Lejla Srna
- Natalia Vuković
- Nedžma Salkić
- Omer Muminović
- Sara Međić
- Selma Memović
- Suad Murselović
- Tarik Čolo
- Una Alispahić

STRUCTURED LEARNING FOR AWARENESS IN MEDIA

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

BRAVO
Sarajevo

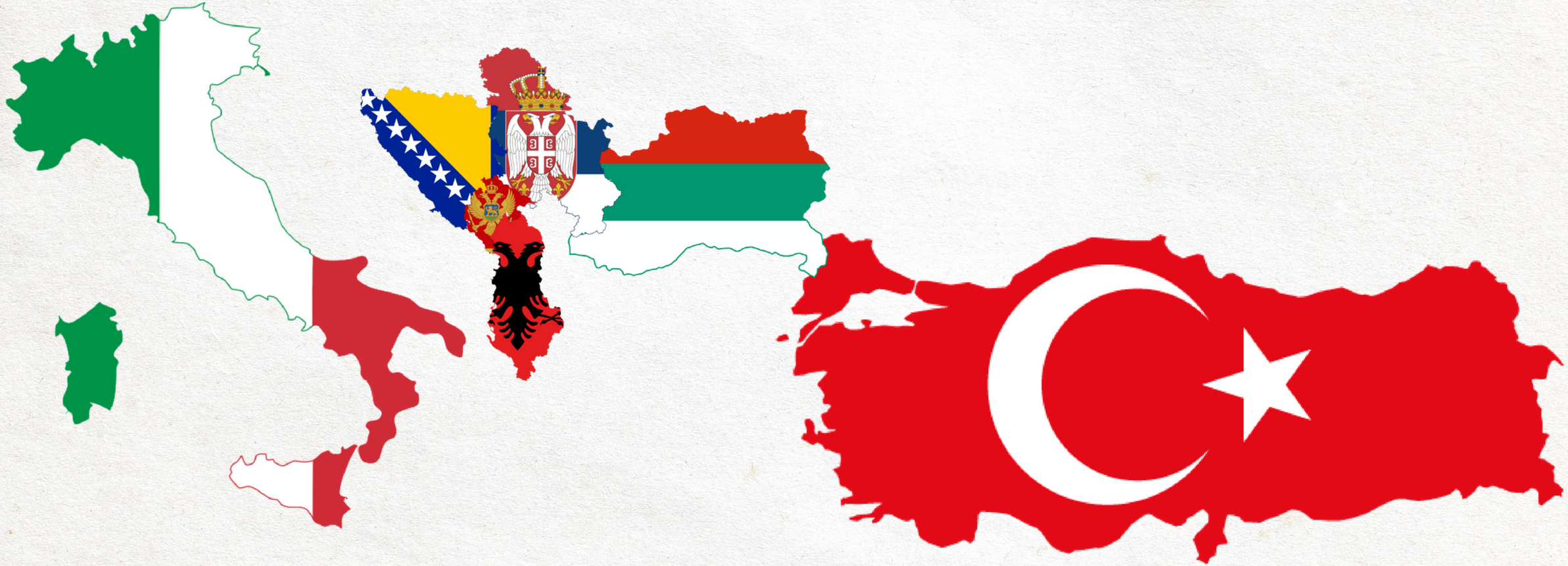

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

STRUCTURED LEARNING
FOR AWARENESS IN MEDIA